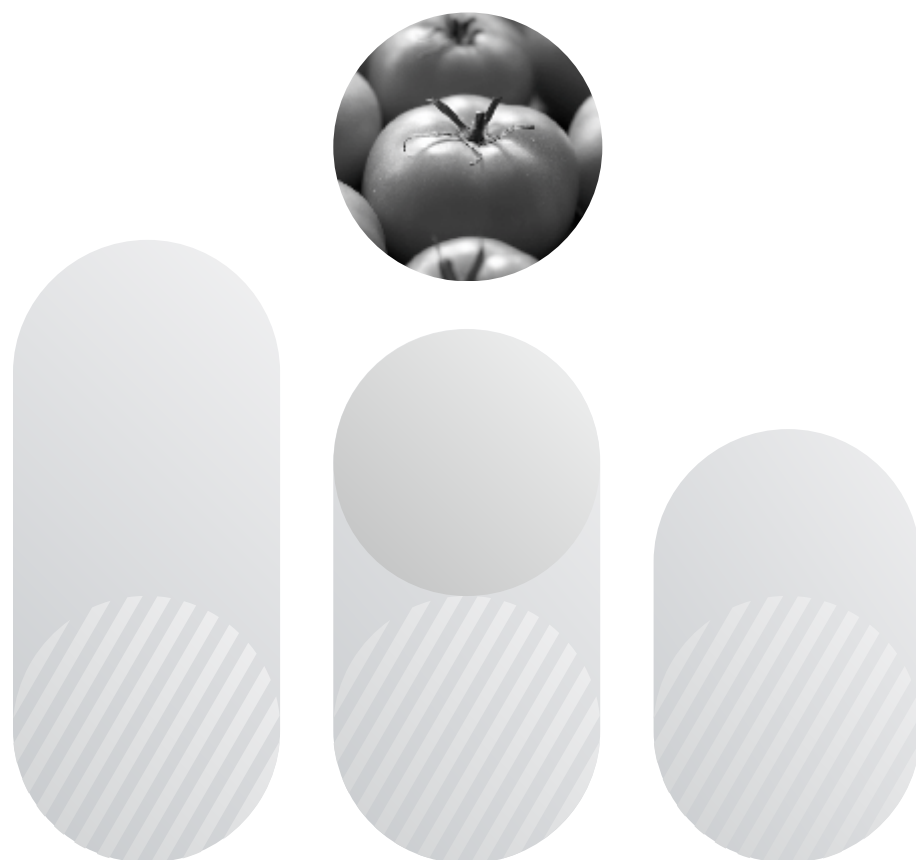

Rolnictwo w województwie podkarpackim w 2018 r.

Agriculture in Podkarpackie Voivodship in 2018

Rolnictwo w województwie podkarpackim w 2018 r.

Agriculture in Podkarpackie Voivodship in 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Podkarpacki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Rzeszów, Podkarpackie Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Irena Trzyna, Agnieszka Skarbowska

Kierujący

Supervisor

Barbara Błachut

Tłumaczenie

Translation

Mirosław Koszela

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Agnieszka Skarbowska

ISSN 2080-4059

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

rzeszow.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Office in Rzeszow data — please indicate the source

PRZEDMOWA

Publikacja *Rolnictwo w województwie podkarpackim w 2018 r.* jest kolejną edycją corocznego opracowania z zakresu rolnictwa zawierającego syntetyczne informacje dotyczące stanu rolnictwa województwa podkarpackiego. W opracowaniu zawarto informacje z wybranych dziedzin rolnictwa, a także ukazano warunki, w jakich rozwija się produkcja rolnicza.

Publikacja przedstawia charakterystykę użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, nawożenia, czynników agrometeorologicznych, dane wynikowego szacunku produkcji głównych ziemiopłodów rolnych, warzyw i owoców, jak też informacje na temat pogłównia zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz cen i skupu produktów rolnych. Przedstawiane dane opracowano na podstawie zbiorczych wyników sprawozdawczości, badań reprezentacyjnych oraz szacunków i ocen rzeczoznawców.

Dane dotyczące wyników rolnictwa na Podkarpaciu w roku 2018 zaprezentowano na tle lat poprzednich, a także dokonano porównania z danymi dla Polski.

Przekazując do rąk Państwa niniejszą publikację, mam nadzieję, że informacje w niej ujęte będą pomocne przy ocenie aktualnego stanu rolnictwa w województwie.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Rzeszowie

dr Marek Cierpiat-Wolan

Rzeszów, lipiec 2019 r.

PREFACE

The publication *Agriculture in Podkarpackie Voivodship in 2018* is the next edition of the annual study on agriculture containing synthetic information on the condition of agriculture in Podkarpackie Voivodship. The book contains information from selected areas of agriculture, and also shows the conditions in which agricultural production develops.

The publication includes characteristics of land use, sown area, fertilization, agrometeorological factors, results of the production estimates of main agricultural crops, vegetables and fruits, as well as information on farm animal stock and animal production, prices and procurement of agricultural products. The data is based on overall results of reports, sample surveys as well as estimates and evaluates of experts.

Data on agricultural output of Podkarpackie in 2018 is given in comparison with both previous years and data for Poland.

Presenting this publication, I hope that the information included in it will be helpful in analyzing the condition of agriculture in the voivodship.

Director
of the Statistical Office
in Rzeszów

Marek Cierpiat-Wolan, PhD

Rzeszów, July 2019

SPIS TREŚCI

CONTENTS

PRZEDMOWA	3-4
PREFACE	
Objaśnienia znaków umownych i skróty	11
Symbol and abbreviations	
Dział I UŻYTKOWANIE GRUNTÓW I POWIERZCHNIA ZASIEWÓW	12
CHAPTER I. LAND USE AND SOWN AREA	
1.1. Użytkowanie gruntów	12
1.1. Land use	
1.2. Powierzchnia zasiewów	13
1.2. Sown area	
DZIAŁ II. PRODUKCJA ROŚLINNA	16
CHAPTER II. CROP OUTPUT	
2.1. Warunki produkcyjne	16
2.1. Production conditions	
2.1.1. Warunki glebowe	16
2.1.1. Soil conditions	
2.1.2. Warunki agrometeorologiczne	16
2.1.2. Agrometeorological conditions	
2.1.3. Nawożenie mineralne	18
2.1.3. Mineral fertilization	
2.2. Produkcja głównych ziemiopłodów rolnych	21
2.2. Production of main crops	
2.2.1. Zboża	21
2.2.1. Cereal	
2.2.2. Rośliny oleiste	23
2.2.2. Oil-bearing plants	
2.2.3. ziemniaki	24
2.2.3. Potatoes	
2.2.4. Buraki cukrowe	24
2.2.4. Sugar beets	
2.3. Produkcja roślin pastewnych	25
2.3. Feed plants production	
2.3.1. Ogólna powierzchnia paszowa	25
2.3.1. Total area of fodder crops	
2.3.2. Produkcja pasz z upraw polowych	25
2.3.2. Production of feed from field crops	
2.3.3. Produkcja z trwałych użytków zielonych	27
2.3.3. Production from permanent green land	
2.4. Produkcja ogrodnicza	28
2.4. Gardening	
2.4.1. Warzywa gruntowe	28
2.4.1. Ground vegetables	
2.4.2. Sadownictwo	29
2.4.2. Fruit farming	
2.5. Udział województwa w krajowej produkcji głównych ziemiopłodów	33
2.5. Share of the voivodship in domestic production of main crops	
2.6. Przebieg siewu oraz ocena ozimin w jesieni 2018 r.	34
2.6. Sowing and evaluation of winter crops in autumn 2018	

DZIAŁ III. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE	36
CHAPTER III. LIVESTOCK	
3.1. Bydło	36
3.1. Cattle	
3.2. Świnie	37
3.2. Pigs	
3.3. Owce	38
3.3. Sheep	
3.4. Drób	38
3.4. Poultry	
3.5. Produkcja zwierzęca	39
3.5. Animal output	
DZIAŁ IV. SKUP I CENY PRODUKTÓW ROLNYCH	40
CHAPTER IV. PROCUREMENT AND PRICES OF AGRICULTURAL PRODUCTS	
4.1. Produkty roślinne	40
4.1. Crop products	
4.2. Produkty pochodzenia zwierzęcego	41
4.2. Animal products	
4.3. Ceny targowiskowe	42
4.3. Marketplace prices	
4.4. Ceny gruntów w obrocie prywatnym	42
4.4. Prices of land in private turnover	
Tablice	43
Tables	
UWAGI METODYCZNE	72
METHODOLOGICAL NOTES	

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Gospodarstwa rolne, powierzchnia użytków rolnych oraz średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie w 2018 r.	13
Table 1. Agricultural holdings, agricultural land area and average agricultural land area in a holding in 2018	
Tablica 2. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych w latach gospodarczych 2009/2010-2017/2018	19
Table 2. Consumption of mineral and lime fertilizers in the farming years 2009/2010-2017/2018	
Tablica 3. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych w roku gospodarczym 2017/2018	20
Table 3. Consumption of mineral and lime fertilizers in the farming year 2017/2018	
Tablica 4. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż w latach 2016-2018	21
Table 4. Sown area, yields and harvest of cereals in 2016-2018	
Tablica 5. Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w latach 2016-2018	21
Table 5. Sown area of basic cereals including cereal mixed in 2016-2018	
Tablica 6. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w latach 2016-2018	22
Table 6. Yields of basic cereals including cereal mixed in 2016-2018	
Tablica 7. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w latach 2016-2018	22
Table 7. Harvest of basic cereals including cereal mixed in 2016-2018	
Tablica 8. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory roślin oleistych w latach 2016-2018	23
Table 8. Sown area, yields and harvest of oilseeds in 2016-2018	
Tablica 9. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory ziemniaków w latach 2016-2018	24
Table 9. Cultivation area, yields and harvest of potatoes in 2016-2018	

Tablica 10. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory buraków cukrowych w latach 2016-2018	24
Table 10. Cultivation area, yields and harvest of sugar beets in 2016-2018	
Tablica 11. Powierzchnia paszowa w latach 2014-2018	25
Table 11. Feedstuff area in 2014-2018	
Tablica 12. Plony roślin pastewnych w latach 2016-2018	25
Table 12. Feed plant yields in 2016-2018	
Tablica 13. Zbiory z upraw pastewnych w latach 2017-2018	26
Table 13. Harvest from feed crops in 2017-2018	
Tablica 14. Powierzchnia, plony i zbiory z łąk trwałych w latach 2016-2018	27
Table 14. Area, yields and harvest from permanent meadows in 2016-2018	
Tablica 15. Powierzchnia, plony i zbiory z pastwisk trwałych w latach 2016-2018	27
Table 15. Area, yields and harvest from permanent pastures in 2016-2018	
Tablica 16. Zbiory warzyw gruntowych w latach 2016-2018	28
Table 16. Harvest of ground vegetables in 2016-2018	
Tablica 17. Powierzchnia uprawy warzyw gruntowych w latach 2016-2018	28
Table 17. Cultivation area of ground vegetables in 2016-2018	
Tablica 18. Plony warzyw gruntowych w latach 2016-2018	29
Table 18. Ground vegetable yields in 2016-2018	
Tablica 19. Zbiory owoców z drzew owocowych w sadach w latach 2016-2018	30
Table 19. Harvest of fruit from fruit trees in orchards in 2016-2018	
Tablica 20. Powierzchnia uprawy drzew owocowych w sadach w latach 2016-2018	31
Table 20. Cultivation area of fruit trees in orchards in 2016-2018	
Tablica 21. Plony owoców z drzew owocowych w sadach w latach 2016-2018	31
Table 21. Fruit yields from fruit trees in orchards in 2016-2018	
Tablica 22. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach oraz truskawek i poziomek w latach 2016-2018	32
Table 22. Harvest of fruit from fruit bushes and berry plantations in orchards as well as strawberries and wild strawberries in 2016-2018	
Tablica 23. Powierzchnia uprawy krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach oraz truskawek i poziomek w latach 2016-2018	32
Table 23. Cultivation area of fruit shrubs and berry plantations in orchards as well as strawberries and wild strawberries in 2016-2018	
Tablica 24. Plony owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach oraz truskawek i poziomek w latach 2016-2018	32
Table 24. Fruit yields from fruit bushes and berry plantations in orchards as well as strawberries and wild strawberries in 2016-2018	
Tablica 25. Udział i miejsce województwa w krajowej produkcji głównych ziemioplodów (2017, 2018)	34
Table 25. Share and place of the voivodship in the national production of the main crops (2017, 2018)	
Tablica 26. Rolnictwo województwa podkarpackiego na tle kraju w 2018 r.	43
Table 26. Agriculture of Podkarpackie Voivodship compared to the country in 2018	
Tablica 27. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych (2015-2018)	45
Table 27. Land use in agricultural holdings (2015-2018)	
Tablica 28. Charakterystyka gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2018 r.	46
Table 28. Characteristics of agricultural holdings by area groups of agricultural land in 2018	
Tablica 29. Charakterystyka gospodarstw indywidualnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2018 r.	47
Table 29. Characteristics of private farms by area groups of agricultural land in 2018	
Tablica 30. Gospodarstwa indywidualne o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych według grup obszarowych (2014-2018)	48
Table 30. Private farms exceeding 1 ha of agricultural land by area groups (2014-2018)	

Tablica 31. Powierzchnia zasiewów poszczególnych grup ziemiopłodów (2012-2018)	49
Table 31. Sown area of individual crop groups (2012-2018)	
Tablica 32. Powierzchnia zasiewów zbóż (2017, 2018)	50
Table 32. Sown area of cereals (2017, 2018)	
Tablica 33. Powierzchnia zasiewów upraw przemysłowych (2017, 2018)	51
Table 33. Sown area of industrial crops (2017, 2018)	
Tablica 34. Powierzchnia zasiewów upraw pastewnych i pozostałych (2017, 2018)	51
Table 34. Sown area of feed and other plants (2017, 2018)	
Tablica 35. Produkcja ziemiopłodów rolnych w 2018 r.	52
Table 35. Production of agricultural crops in 2018	
Tablica 36. Produkcja ziemiopłodów rolnych w sektorze prywatnym w 2018 r.	54
Table 36. Production of agricultural crops in private sector in 2018	
Tablica 37. Produkcja ziemiopłodów rolnych w gospodarstwach indywidualnych w 2018 r.	56
Table 37. Production of agricultural crops in private farms in 2018	
Tablica 38. Produkcja ziemiopłodów rolnych w sektorze publicznym w 2018 r.	58
Table 38. Production of agricultural crops in public sector in 2018	
Tablica 39. Produkcja z łąk trwałych w 2018 r.	59
Table 39. Production from permanent meadows in 2018	
Tablica 40. Użytkowanie łąk trwałych w 2018 r.	59
Table 40. Use of permanent meadows in 2018	
Tablica 41. Produkcja warzyw gruntowych w 2018 r.	60
Table 41. Production of ground vegetables in 2018	
Tablica 42. Produkcja owoców z drzew owocowych w sadach w 2018 r.	61
Table 42. Production of fruit from fruit-bearing trees in orchards in 2018	
Tablica 43. Produkcja owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach oraz truskawek i poziomek w 2018 r.	62
Table 43. Production of fruit from fruit-bearing bushes and berry plantations in orchards as well as of strawberries and wild strawberries in 2018	
Tablica 44. Zwierzęta gospodarskie (2010-2018)	63
Table 44. Livestock (2010-2018)	
Tablica 45. Zwierzęta gospodarskie według stanów w 2018 r.	64
Table 45. Livestock by levels in 2018	
Tablica 46. Bydło i owce w 2018 r.	65
Table 46. Cattle and sheep in 2018	
Tablica 47. Świnie w 2018 r.	65
Table 47. Pigs in 2018	
Tablica 48. Drób w 2018 r.	66
Table 48. Poultry in 2018	
Tablica 49. Konie i kozy w 2016 r.	66
Table 49. Horses and goats in 2016	
Tablica 50. Produkcja żywca rzeźnego (2016, 2017)	66
Table 50. Production of animals for slaughter (2016, 2017)	
Tablica 51. Produkcja mięsa i podrobów (2014-2017)	67
Table 51. Production of meat and pluck (2014-2017)	
Tablica 52. Produkcja mleka krowiego, jaj kurzych, wełny i miodu (2016, 2017)	67
Table 52. Production of cows' milk, hen eggs, wool and honey (2016, 2017)	
Tablica 53. Zużycie nawozów mineralnych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2016/2017, 2017/2018)	68
Table 53. Consumption of mineral and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2016/2017, 2017/2018)	

Tablica 54. Wartość skupu produktów rolnych (2017, 2018)	68
Table 54. Value of procurement of major agricultural products (2017, 2018)	
Tablica 55. Skup ważniejszych produktów roślinnych (2017, 2018)	69
Table 55. Procurement of major crop products (2017, 2018)	
Tablice 56. Skup ważniejszych produktów zwierzęcych (2017, 2018)	70
Table 56. Procurement of major animal products (2017, 2018)	
Tablice 57. Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2017, 2018)	71
Table 57. Average procurement prices of major agricultural products (2017, 2018)	
Tablica 58. Przeciętne ceny ważniejszych produktów rolnych uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2017, 2018)	71
Table 58. Average prices of major agricultural products received by farmers on marketplaces (2017, 2018)	
Tablica 59. Przeciętne ceny gruntów ornych i łąk w obrocie prywatnym (2017, 2018)	71
Table 59. Average prices of arable land and meadows in private turnover (2017, 2018)	

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2018 r.	12
Chart 1. Structure of land use in agricultural holdings in 2018	
Wykres 2. Struktura użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w 2018 r.	12
Chart 2. Structure of agricultural land in agricultural holdings in 2018	
Wykres 3. Struktura zasiewów w 2018 r.	13
Chart 3. Structure of sown area in 2018	
Wykres 4. Udział powierzchni poszczególnych gatunków zbóż w ogólnej powierzchni zbóż w 2018 r.	14
Chart 4. Share of area of individual cereal kinds in total cereal area in 2018	
Wykres 5. Średnie miesięczne temperatury powietrza (2017, 2018)	16
Chart 5. Average monthly air temperatures (2017, 2018)	
Wykres 6. Średnie miesięczne sumy opadów (2017, 2018)	17
Chart 6. Average monthly precipitation (2017, 2018)	
Wykres 7. Zachmurzenie (2017, 2018)	18
Chart 7. Cloudiness (2017, 2018)	
Wykres 8. Zużycie nawozów mineralnych oraz wapniowych w kg na 1 ha użytków rolnych (2010/2011-2017/2018)	20
Chart 8. Consumption of mineral and lime fertilizers in kg per 1 ha of agricultural land (2010/2011-2017/2018)	
Wykres 9. Udział zbiorów poszczególnych gatunków zbóż w zbiorach zbóż ogółem w 2018 r.	23
Chart 9. Share of production of individual cereal kinds in total cereal production in 2018	
Wykres 10. Udział zbiorów z poszczególnych pokosów w ogólnej produkcji siana z łąk trwałych w 2018 r.	27
Chart 10. Share of production of individual crops in total production of hay from permanent meadows in 2018	
Wykres 11. Struktura zbiorów warzyw gruntowych w 2018 r.	28
Chart 11. Structure of harvests of ground vegetables in 2018	
Wykres 12. Struktura zbiorów owoców z drzew owocowych w sadach w 2018 r.	30
Chart 12. Structure of tree fruit production in orchards in 2018	
Wykres 13. Struktura zbiorów owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2018 r.	33
Chart 13. Structure of production of fruit from fruit shrubs and berry plantations in 2018	
Wykres 14. Struktura pogłowia bydła w 2018 r.	36
Chart 14. Structure of cattle in 2018	
Wykres 15. Pogłowie bydła, w tym krów (2010-2018)	37
Chart 15. Livestock of cattle, of which cows (2010-2018)	

Wykres 16. Struktura pogłowa świń w 2018 r.	37
Chart 16. Structure of pigs in 2018	
Wykres 17. Pogłowie świń, w tym loch (2010-2018)	38
Chart 17. Livestock of pigs, of which sows (2010-2018)	
Wykres 18. Zwierzęta gospodarskie na 100 ha użytków rolnych w 2018 r.	39
Chart 18. Livestock per 100 ha of agricultural land in 2018	
Wykres 19. Struktura skupu zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2018 r.	40
Chart 19. Structure of procurement of basic cereal including mixed cereals in 2018	
Wykres 20. Struktura skupu żywca rzeźnego w 2018 r.	41
Chart 20. Structure of procurement of animals for slaughter in 2018	
Wykres 21. Zmiany cen skupu ważniejszych produktów rolnych w 2018 r. w porównaniu z 2017 r.	42
Chart 21. Changes in procurement prices of major agricultural products in 2018 in comparison with 2017	
Wykres 22. Zmiany cen targowiskowych ważniejszych produktów rolnych w 2018 r. w porównaniu z 2017 r.	42
Chart 22. Changes in marketplace prices of major agricultural products in 2018 in comparison with 2017	

Objaśnienia znaków umownych

Kreska (-)	Zjawisko nie wystąpiło.
Zero (0,0)	Zjawiski istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Znak (x)	Wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak (#)	Oznacza, że dane nie mogą być publikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
„W tym”	Oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

Ważniejsze skróty

tys.	tysiąc
szt.	sztuka
kg	kilogram
dt	decytona
t	tona
ha	hektar
l	litr
r.	rok
cd	ciąg dalszy
dok.	dokończenie
pkt	punkt
p. proc.	punkt procentowy

Dział I UŻYTKOWANIE GRUNTÓW I POWIERZCHNIA ZASIEWÓW

1.1. Użytkowanie gruntów

W ogólnej powierzchni województwa podkarpackiego wynoszącej 1784,6 tys. ha, w posiadaniu gospodarstw rolnych w 2018 r. znajdowało się 645,7 tys. ha, tj. 36,2% powierzchni województwa. Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych w porównaniu z 2017 r. była mniejsza o 38,0 tys. ha, tj. o 5,6%. Z ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych w użytkowaniu gospodarstw indywidualnych znajdowało się 617,4 tys. ha, tj. 95,6% powierzchni gruntów ogółem.

Użytki rolne zajmowały 548,5 tys. ha, tj. 30,7% powierzchni województwa i w porównaniu z 2017 r. były mniejsze o 19,9 tys. ha (o 3,5%). Gospodarstwa indywidualne użytkowały 523,0 tys. ha, tj. 95,3% powierzchni użytków rolnych województwa, a gospodarstwa rolne osób prawnych i jednostek niemających osobowości prawnej posiadały 25,6 tys. ha użytków rolnych.

Wykres 1. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2018 r.

W ogólnej powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach rolnych, 536,5 tys. ha zajmowały użytki rolne w dobrej kulturze (97,8%). Pozostałe użytki rolne zajmowały 12,1 tys. ha, tj. 2,2% powierzchni ogółem użytków rolnych.

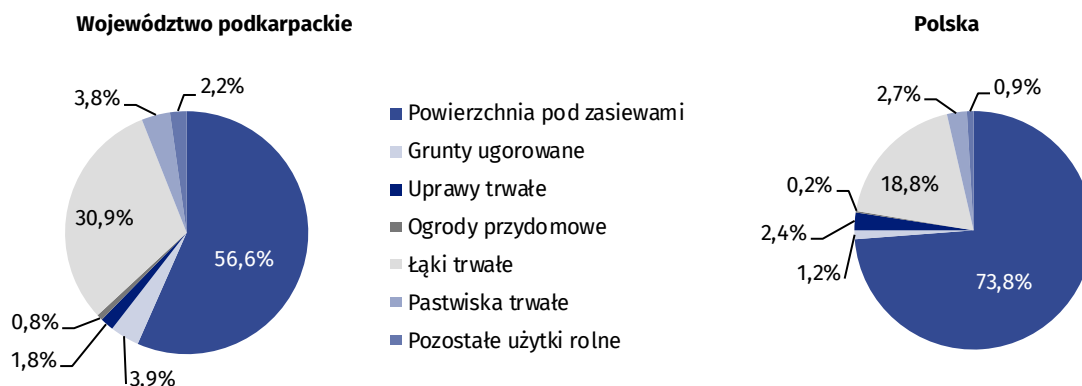
W powierzchni użytków rolnych będących w dobrej kulturze – grunty pod zasiewami w gospodarstwach rolnych zajmowały 310,3 tys. ha i stanowiły 57,8% powierzchni. Powierzchnia gruntów ugorowanych wyniosła w 2018 r. 21,5 tys. ha i stanowiła 4,0% powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze.

Uprawy trwałe utrzymywane w dobrej kulturze rolnej, zgodnie z normami w gospodarstwach rolnych, zajmowały 10,0 tys. ha, tj. 1,9% użytków rolnych w dobrej kulturze.

Trwałe użytki zielone zajmowały 190,2 tys. ha i stanowiły 35,5% użytków rolnych w dobrej kulturze oraz 34,7% użytków rolnych ogółem.

W ogólnej powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze 4,5 tys. ha (0,8%) zajmowały ogrody przydomowe.

Wykres 2. Struktura użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w 2018 r.

Według uogólnionych wyników czerwcowego reprezentacyjnego badania gospodarstw rolnych osób fizycznych oraz na podstawie pełnego badania gospodarstw rolnych osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej w 2018 r., liczba gospodarstw rolnych w województwie podkarpackim wynosiła 129,0 tys., z tego 128,8 tys. to gospodarstwa indywidualne.

Tablica 1. Gospodarstwa rolne, powierzchnia użytków rolnych oraz średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie w 2018 r.

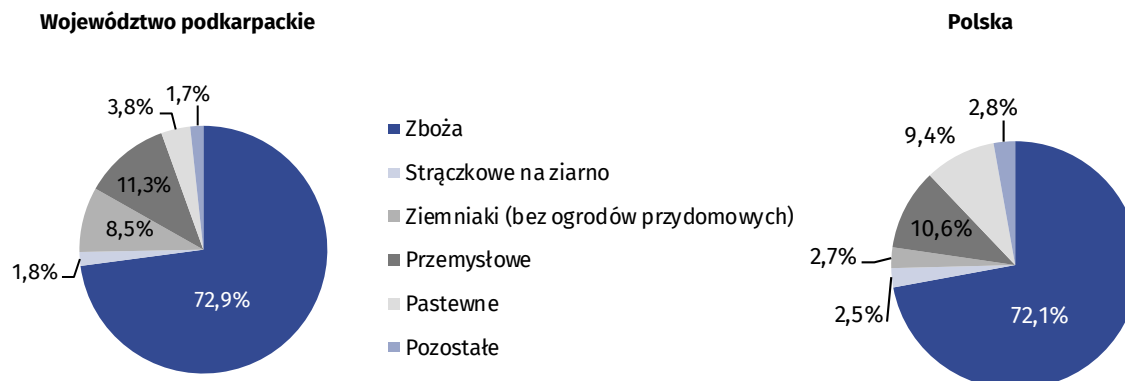
Grupy obszarowe użytków rolnych w ha	Gospodarstwa		Powierzchnia użytków rolnych		Średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie w ha
	w liczbach bezwzględnych	ogółem =100	w ha	ogółem =100	
Ogółem	128998	100,0	548548	100,0	4,25
do 1 ha	7863	6,1	5134	0,9	0,65
1-2	49068	38,0	70973	12,9	1,45
2-3	24454	19,0	58589	10,7	2,40
3-5	25878	20,1	97300	17,7	3,76
5-10	14852	11,5	97723	17,8	6,58
10-15	2849	2,2	33426	6,1	11,73
15-20	1205	0,9	20462	3,7	16,98
20-30	1039	0,8	25537	4,7	24,58
30-50	969	0,8	36564	6,7	37,73
50 ha i więcej	821	0,6	102841	18,7	125,26

W strukturze gospodarstw rolnych dominują gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych 2-5 ha, które stanowiły 39,1%, także w powierzchni użytków rolnych województwa miały one największy udział – 28,4%. Mniej liczną grupę stanowiły gospodarstwa o powierzchni 1-2 ha użytków rolnych (analogicznie 38,0% i 12,9%). Gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha użytków rolnych stanowiły 11,5% i gospodarowały na 17,8% użytków rolnych. Udział gospodarstw największych (powyżej 15 ha użytków rolnych) stanowił zaledwie 3,1% wszystkich gospodarstw, ale ich udział w powierzchni użytków rolnych wynosił 33,8%. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych gospodarstwa rolnego w 2018 r. wyniosła 4,25 ha (w kraju 10,29 ha) i w porównaniu z 2017 r. zmniejszyła się o 0,14 ha (w kraju zmniejszyła się o 0,11 ha).

1.2. Powierzchnia zasiewów

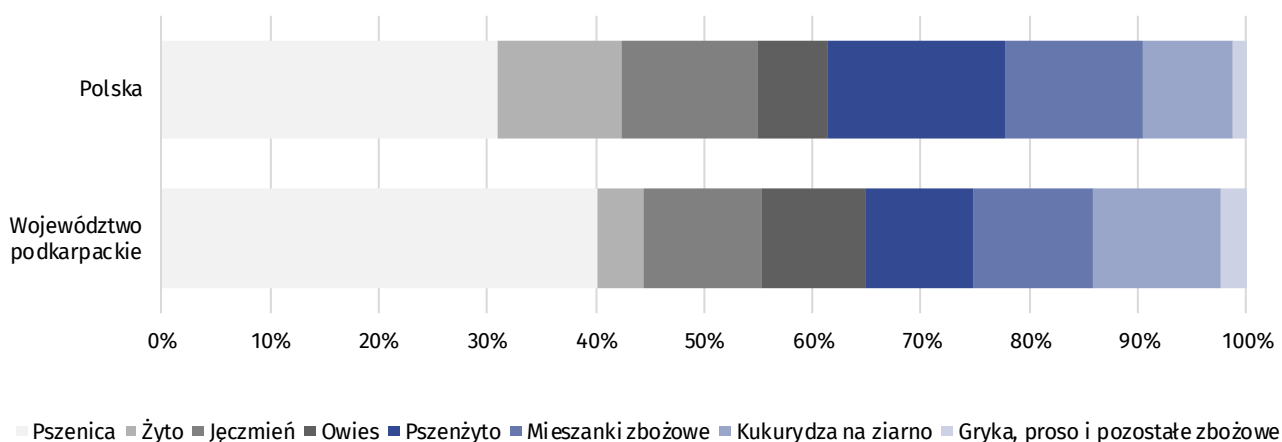
Ogólna powierzchnia zasiewów w 2018 r. wyniosła 310,3 tys. ha (co stanowiło 2,9% powierzchni zasiewów w kraju) i była niższa o 4,5 tys. ha (o 1,4%) niż przed rokiem. Dominujące w rolnictwie gospodarstwa indywidualne obejmowały 97,0% ogólnej powierzchni zasiewów województwa. W 2018 r. uprawą ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych zajmowało się 98,5 tys. gospodarstw rolnych (76,3% ogólnej liczby gospodarstw rolnych) tj. o 2,3 tys. mniej niż w 2017 r.

Wykres 3. Struktura zasiewów w 2018 r.

W strukturze zasiewów **zboża ogółem** (zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi, gryka, proso i inne zbożowe oraz kukurydza na ziarno) zajmowały 226,3 tys. ha, tj. 72,9% zasiewów ogółem (w kraju uprawa zbóż stanowiła 72,1% ogólnej powierzchni zasiewów). W porównaniu z 2017 r. powierzchnia zbóż zmniejszyła się o 3,2 tys. ha (o 1,4%). W strukturze zasiewów zbóż ogółem, podobnie jak w roku poprzednim, zdecydowanie przeważały zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi – 85,9%, kukurydza na ziarno stanowiła 11,8%, a gryka, proso i pozostałe zbożowe – 2,4%.

Wykres 4. Udział powierzchni poszczególnych gatunków zbóż w ogólnej powierzchni zbóż w 2018 r.

Powierzchnia uprawy **pszenicy** ogółem wyniosła 90,8 tys. ha i była niższa o 6,5 tys. ha, tj. o 6,6% niż w 2017 r. Przeważającą część powierzchni uprawy zajmowała pszenica ozima (87,0%), natomiast pozostałą część – jara (13,0%). Powierzchnia zasiewów **żyta** wyniosła 9,8 tys. ha i była nieznacznie mniejsza (o 0,5%) niż przed rokiem. Powierzchnia uprawy **jęczmienia** ogółem zajmowała 24,4 tys. ha i w porównaniu z 2017 r. była większa o 1,6 tys. ha (o 7,2%). W strukturze zasiewów jęczmienia 80,7% stanowił jęczmień jary, a ozimy 19,3%. **Owies** uprawiano na powierzchni 22,1 tys. ha, tj. o 0,3 tys. ha (o 1,3%) mniejszej niż w roku poprzednim. Powierzchnia uprawy **pszenżyta** ogółem wyniosła 22,4 tys. ha i w odniesieniu do 2017 r. była mniejsza o 2,2 tys. ha, tj. o 8,9%. Uprawa pszenżyta ozimego zajmowała 86,4%, a jarego – 13,6% ogólnej powierzchni uprawy pszenżyta. Powierzchnia uprawy **mieszanek zbożowych** ogółem wyniosła 24,8 tys. ha i była większa o 2,1 tys. ha, tj. o 9,4% od powierzchni w 2017 r. W zasiewach mieszanek zbożowych 90,4% stanowiły mieszanki jare, a 9,6% – ozime. Powierzchnia uprawy **kukurydzy na ziarno** wyniosła 26,6 tys. ha i w porównaniu z 2017 r. zmniejszyła się o 0,6 tys. ha, tj. o 2,2%.

Powierzchnia uprawy **ziemniaków** (bez powierzchni w ogrodach przydomowych) wyniosła 26,2 tys. ha i stanowiła 8,5% ogólnej powierzchni zasiewów w województwie (w kraju uprawa ziemniaków zajmowała 2,7% ogólnej powierzchni zasiewów). W porównaniu z 2017 r. areal uprawy ziemniaków nieznacznie zwiększył się (o 35 ha).

Grupa **roślin przemysłowych** zajmowała 35,1 tys. ha, tj. 11,3% powierzchni zasiewów województwa (w kraju powierzchnia upraw tych roślin stanowiła 10,6% ogólnej powierzchni zasiewów). W porównaniu z zasiewami w 2017 r. areal roślin zaliczanych do grupy „przemysłowe” był większy o 4,2 tys. ha, tj. o 13,7% (w kraju był mniejszy o 51,8 tys. ha, tj. o 4,3%). Wśród roślin przemysłowych przeważała uprawa rzepaku i rzepiku (75,7%). Powierzchnia zasiewów **rzepaku i rzepiku** wyniosła 26,6 tys. ha i zwiększyła się o 4,0 tys. ha, tj. o 18,0% w porównaniu z rokiem poprzednim. Powierzchnia uprawy **buraków cukrowych** wyniosła 4,3 tys. ha i była mniejsza (o 4,2%) w porównaniu z 2017 r.

Powierzchnia upraw **roślin pastewnych** (łącznie z kukurydzą na zielonkę) wyniosła 11,7 tys. ha, co stanowiło 3,8% ogólnej powierzchni zasiewów województwa (w kraju stanowiła 9,4% powierzchni zasiewów ogółem). W porównaniu z 2017 r. areal uprawy roślin pastewnych zmniejszył się o 2,3 tys. ha, tj. o 16,2%. Powierzchnia

uprawy **motylkowych pastewnych i traw na zielonkę** wyniosła 8,8 tys. ha i była o 1,6 tys. ha (o 15,3%) mniejsza od powierzchni uprawy w roku poprzednim. **Kukurydzę na zielonkę** uprawiano na powierzchni 2,3 tys. ha, tj. o 24,2% mniejszej niż w 2017 r.

Powierzchnia upraw roślin zaliczanych do grupy **pozostałe** wyniosła 5,4 tys. ha, co stanowiło 1,7% powierzchni zasiewów województwa (w kraju stanowiła 2,8% powierzchni zasiewów ogółem). W odniesieniu do 2017 r. powierzchnia ta zmniejszyła się o 8,4%. W grupie upraw roślin „pozostałe” warzywa gruntowe zajmowały powierzchnię 3,5 tys. ha, truskawki – 0,6 tys. ha, a 1,3 tys. ha to uprawy pozostałe.

Dział II PRODUKCJA ROŚLINNA

2.1. Warunki produkcyjne

2.1.1. Warunki glebowe

Obszar województwa podkarpackiego charakteryzuje się bardzo zróżnicowaną rzeźbą terenu. Różnica między najwyższymi wzniesieniami, a miejscami najniżej położonymi wynosi 1000 m. Na nizinnych obszarach występują głównie gleby bielcowe, utworzone z piasków, glin, iłów i utworów pyłowych. W dolinach rzek Wisły, Sanu, Wisłoki i Wisłoka zalegają mady. W rejonie Jarostawia, Przemyśla i Przeworska występują czarnoziemy, należące do najlepszych gleb w województwie. Na obszarach wyżynnych i górskich przeważają gleby brunatne i bielcowe, utworzone ze skał fliszowych.

Województwo posiada ogólnie korzystne warunki przyrodnicze dla produkcji rolniczej. Uśredniony wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (uwzględniający jakość gleb, warunki klimatyczne i wodne oraz rzeźbę terenu) wynosi 70,4 pkt (Polska – 66,6 pkt). Jakość gleb pod względem przydatności do produkcji rolniczej określają klasy bonitacyjne od I do VI, przy czym klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, a klasa VI – najniższą. Na Podkarpaciu największą powierzchnię użytków rolnych zajmują gleby IV, III i V klasy bonitacyjnej, zajmują one łącznie ok. 87% użytków rolnych. Udział gleb bardzo słabych (VI klasa), nadających się pod zalesienia, wynosi 8%. Natomiast udział gleb najlepszych (klasa I) i bardzo dobrych (klasa II) jest niewielki – łącznie zajmują 5% powierzchni użytków rolnych.

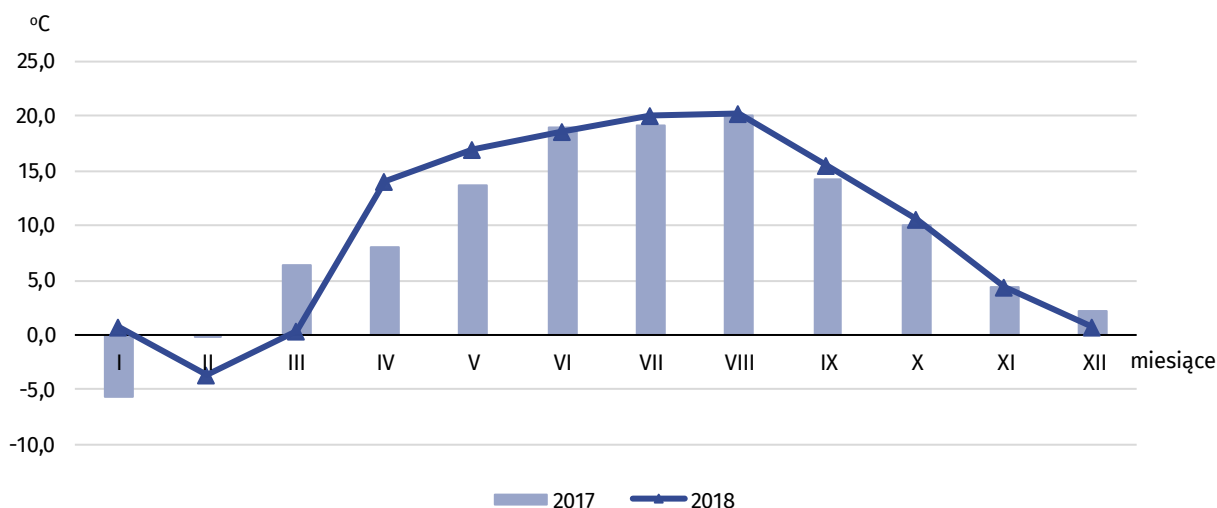
Czynnikiem obniżającym jakość gleb jest znaczne ich zakwaszenie. Na podstawie danych Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej, około 81% gleb w województwie podkarpackim ma odczyn kwaśny, w tym 57% o $\text{pH} \leq 5,5$ (bardzo kwaśny i kwaśny). Udział gleb koniecznie wymagających wapnowania w przebadanej przez stację powierzchni, wynosił w województwie 47%. W przypadku 27% gleb wapnowanie jest potrzebne lub wskazane.

2.1.2. Warunki agrometeorologiczne

Wrzesień 2017 r. był na ogół chłodny i deszczowy. Poprawę pogody odnotowano dopiero pod koniec miesiąca. Ze względu na opady deszczu utrudniony był siew zbóż ozimych. Dobra wilgotność gleby sprzyjała wegetacji rzepaku ozimego, kietkowaniu i wschodom zasianych zbóż ozimych. Pogoda w październiku sprzyjała wegetacji ozimin, lecz nadmierne uwilgotnienie gleby i opady deszczu utrudniały wykonywanie prac polowych. Stan wschodów upraw ozimych w październiku 2017 r. oceniono na poziomie wyższym od ubiegłorocznego. Przebieg pogody w listopadzie był na ogół korzystny dla ozimin. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu roślin. W grudniu 2017 r. nie odnotowano znacznych spadków temperatur powietrza.

Wykres 5. Średnie miesięczne temperatury powietrza

(Stacja meteorologiczna Rzeszów)

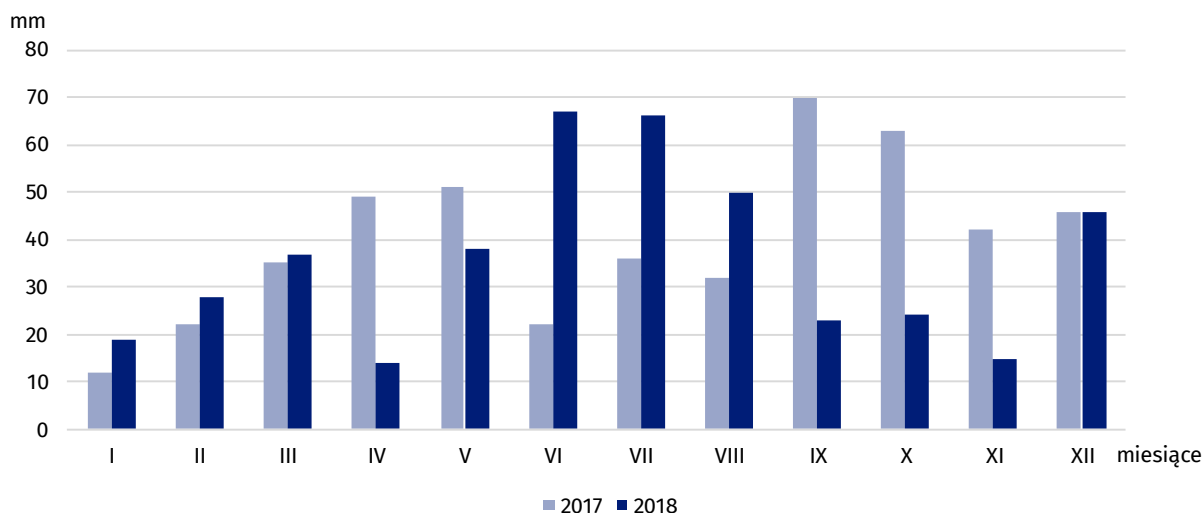

W styczniu 2018 r. panowały zróżnicowane warunki agrometeorologiczne. Notowane w pierwszej połowie miesiąca dość wysokie, jak na tę porę roku, temperatury powietrza powodowały zakłócenia w zimowym spoczynku roślin. Jedynie w drugiej dekadzie miesiąca notowano kilka dni ze spadkiem temperatury lokalnie poniżej -10°C w nocy. W trzeciej dekadzie lutego było mroźnie, odnotowano wówczas spadki temperatury przy gruncie lokalnie nawet poniżej -20°C . Występująca w tym okresie pokrywa śnieżna chroniła rośliny przed uszkodzeniami mrozowymi.

Pierwsze dni marca były mroźne, odnotowano wtedy spadki temperatury przy gruncie lokalnie nawet poniżej -20°C . Kolejne dni były ciepłe i słoneczne, natomiast w drugiej połowie marca wystąpiły opady śniegu i spadki temperatury miejscami nawet do -15°C . Po kilku mroźnych dniach stopniowo zaczęło się ocieplać. Minusowe temperatury w nocy sprzyjały powolnemu topnieniu pokrywy śnieżnej bez wystąpienia zastoisk wody i podtopień. Ciepła i słoneczna pogoda w kwietniu sprzyjała obsychaniu pól oraz szybkiemu wzrostowi i rozwojowi roślin. W drugiej połowie miesiąca zauważalny był niedobór wilgoci w warstwie ornej gleby. Przesuszenie gleby miało niekorzystny wpływ na wegetację zbóż jarych.

W maju odnotowano znaczne zmniejszenie zapasów wody w glebie, szczególnie na glebach lekkich. Stan rzepaku i zbóż, zwłaszcza jarych, był gorszy niż przed rokiem ze względu na suszę. W okresie ciepłej i słonecznej pogody drzewa owocowe kwitły obficie i bardzo dobrze zawiązały owoce. Pierwsza połowa czerwca również była ciepła i słoneczna, natomiast w drugiej połowie miesiąca ochłodziło się i wystąpiły opady deszczu, lokalnie intensywne, które poprawiły stan uwilgotnienia gleby. Niedobory wilgoci w glebie i duże następczenie przyspieszyło kwitnienie rzepaku ozimego, jednak rośliny były niższe i słabiej rozgałęzione. Stan roślin okopowych, po opadach deszczu w drugiej połowie czerwca, znacznie się polepszył.

Wykres 6. Średnie miesięczne sumy opadów
(Stacja meteorologiczna Rzeszów)

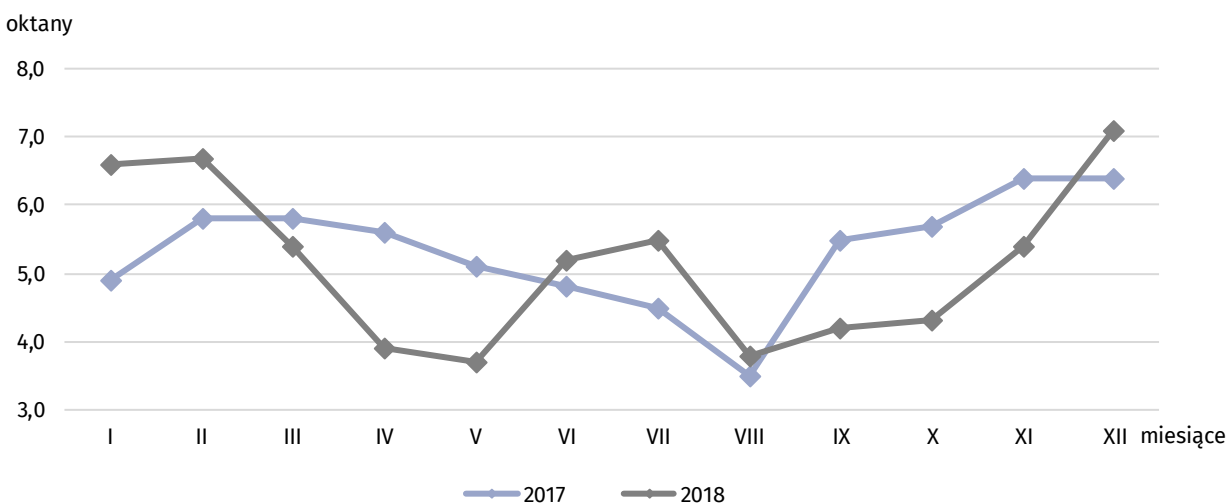
Warunki pogodowe w lipcu były zróżnicowane. Opady deszczu, również o charakterze burzowym, powodowały wyleganie łanów zbóż i rzepaku, pogorszenie jakości ziarna oraz utrudniały przeprowadzenie prac żniwnych. Korzystnie wpłynęły natomiast na stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby. Ciepła, słoneczna i przeważnie bezdeszczowa pogoda w sierpniu sprzyjała przeprowadzaniu prac polowych, głównie żniw i sianokosów. Przyczyniała się jednak do deficytu wody w glebie.

Ciepła i słoneczna pogoda we wrześniu stwarzała dobre warunki dla przeprowadzania zbioru upraw, ale niekorzystnie wpłynęła na stan uwilgotnienia gleby. Niedobór opadów deszczu, powodował utrudnienia w wykonywaniu prac polowych, a przede wszystkim orok przedsięwziętych i siewów ozimin., a także kietkowania ziarna i wschodów roślin ozimych. Październik był na ogół ciepły, słoneczny i suchy. Pogoda w październiku pozwoliła na dokończenie siewów zbóż ozimych. Sprzyjała zbiorom kukurydzy, buraków cukrowych i przeprowadzeniu orok przedzimowych.

Utrzymująca się w listopadzie dodatnia temperatura powietrza podtrzymywała roślinność i stwarzała dobre warunki dla wzrostu i rozwoju ozimin. Umożliwiła także wykonywanie jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych w listopadzie krzewiły się. Dobowe wahania temperatury powietrza pod koniec miesiąca sprzyjały hartowaniu roślin. Grudzień był dość ciepły, z przewagą dni z dodatnimi temperaturami w ciągu dnia i niewielkimi spadkami temperatury w nocy. W ciągu miesiąca wystąpiły opady deszczu, deszczu ze śniegiem i śniegu. Nie odnotowano znacznych spadków temperatury powietrza, jedynie na początku miesiąca temperatura powietrza spadła poniżej -15°C .

Wykres 7. Zachmurzenie^{ab}

(Stacja meteorologiczna Rzeszów)

a Wartości średnie. b Stopień zachmurzenia nieba: od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

2.1.3. Nawożenie mineralne

Według uogólnionych wyników badania, 86,7 tys. gospodarstw stosowało nawozy mineralne, co stanowiło 67,2% ogółu gospodarstw posiadających użytki rolne w dobrej kulturze. Najwięcej gospodarstw stosowało nawożenie azotowe – 73,9% i wieloskładnikowe 66,4%. Nawozy fosforowe stosowało 3,8% gospodarstw, potasowe – 1,7%. Nawozy wapniowe stosowało tylko 6,7% gospodarstw posiadających użytki w dobrej kulturze rolnej.

Zużycie nawozów mineralnych (NPK) w roku gospodarczym 2017/2018 (w przeliczeniu na czysty składnik) wyniosło 46,6 tys. ton i w porównaniu z poprzednim rokiem gospodarczym było nieznacznie niższe (o 0,3%).

Zużycie w poszczególnych grupach nawozów przedstawiało się następująco:

- azotowe (N) – 23,3 tys. ton, tj. o 1,0% mniej niż przed rokiem,
- fosforowe (P_2O_5) – 9,1 tys. ton, tj. o 2,1% więcej niż przed rokiem,
- potasowe (K_2O) – 14,2 tys. ton, tj. o 0,5% mniej niż przed rokiem.

W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych zużycie nawozów mineralnych pod zbiory 2018 roku wyniosło 85,0 kg NPK i było wyższe (o 3,4%) od poziomu nawożenia pod zbiory 2017 roku. Przy średnim krajowym poziomie zużycia nawozów mineralnych w roku gospodarczym 2017/2018 wynoszącym 141,6 kg NPK na 1 ha użytków rolnych, zużycie tych nawozów w województwie podkarpackim było jednym z najniższych w kraju.

W ogólnym zużyciu nawozów mineralnych (w przeliczeniu na czysty składnik) azot (N) stanowił 50,0%, fosfor (P_2O_5) – 19,4% i potas (K_2O) – 30,5%. Przed rokiem udział tych składników wynosił odpowiednio: 50,4%, 19,0% i 30,6%. Stosunek N:P:K w dawce nawozowej w roku gospodarczym 2017/2018 nie uległ istotnej zmianie

i kształtował się według proporcji¹ 1,00:0,39:0,61. Zalecane proporcje nawożenia azotem, fosforem, potasem w nawożeniu zrównoważonym – dla upraw polowych wynosiły 1,00:0,50:0,98, a dla użytków zielonych – 1,00:0,46:0,68.

Stosowanie większej dawki nawozów azotowych wpływa w sposób widoczny na wegetację roślin, stąd są one chętniej stosowane przez rolników. Ma to jednak ujemne skutki, gdyż następują niekorzystne zmiany, polegające na szybkim wyczerpaniu składników wolnodziałających, tj. fosforu i potasu. Stosowanie nawozów naturalnych opóźnia ten proces, a jednocześnie uzupełnia braki nawożenia mineralnego.

Badanie reprezentacyjne wykazało, że 51,7 tys. gospodarstw (40,0% ogółu gospodarstw utrzymujących użytki rolne w dobrej kulturze) stosowało obornik, 6,7 tys. (5,2%) – gnojówkę, 6,2 tys. (4,8%) – gnojowicę.

Gospodarstwa zużyły 966 tys. ton obornika, 170 tys. m³ gnojówki i 134 tys. m³ gnojowicy.

Wapnowanie stanowi istotny element nawożenia, determinujący właściwe wykorzystanie nawożenia mineralnego oraz jest warunkiem podniesienia produktywności gleby. Pod wpływem nawożenia wapniowego ziemia staje się mniej podatna na przenikanie metali ciężkich, maleje przy tym toksyczne działanie glinu czy manganu. Procesy rozkładu substancji organicznej są efektywniejsze. W wyniku działania tych wszystkich czynników poprawia się wydajność oraz jakość płodów rolnych.

Zużycie nawozów wapniowych w rolnictwie ogółem pod zbiory 2018 r. wyniosło 22,1 tys. ton (w przeliczeniu na czysty składnik), a w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych 40,3 kg, tj. o 30,8% więcej niż w roku poprzednim. W kraju poziom zużycia nawozów wapniowych wyniósł 55,1 kg CaO na 1 ha użytków rolnych, tj. o 4,0% więcej niż przed rokiem.

Tablica 2. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych (w przeliczeniu na czysty składnik) w latach gospodarczych 2009/2010-2017/2018

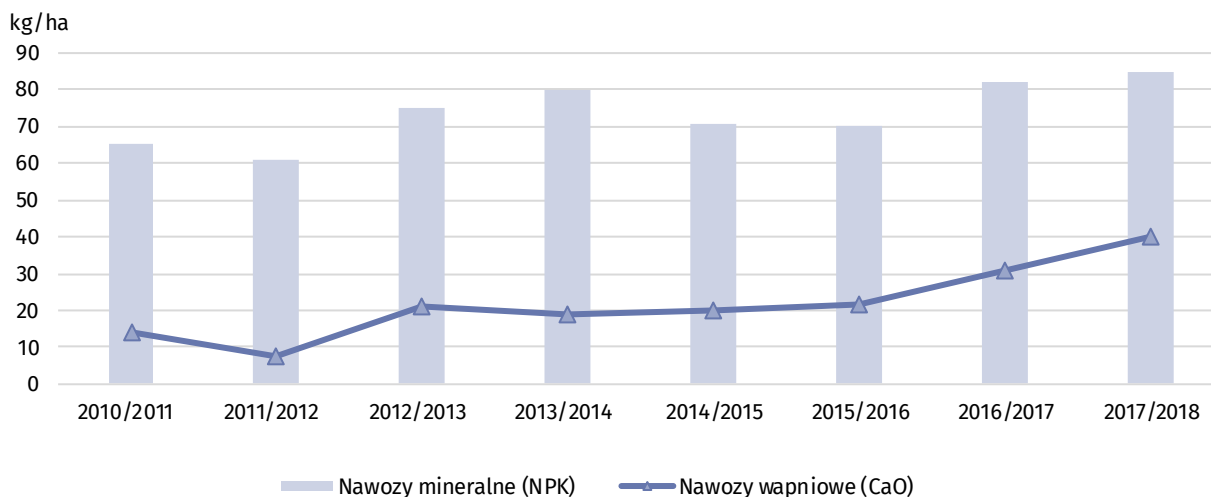
Lata gospodarcze	Nawozy mineralne ^a					Nawozy wapniowe ^b (CaO)	
	ogółem NPK		azotowe (N)	fosforowe (P ₂ O ₅)	potasowe (K ₂ O)	w tys. ton	na 1 ha użytków rolnych w kg
	w tys. ton	na 1 ha użytków rolnych w kg					
2009/2010 ^c	39,7	65,1	34,7	14,3	16,1	10,3	17,0
2010/2011	41,0	65,2	34,1	15,4	15,7	8,9	14,1
2011/2012	37,2	60,9	32,1	14,0	14,8	4,6	7,5
2012/2013	43,7	74,9	41,7	13,8	19,4	12,3	21,0
2013/2014	46,1	80,1	43,2	15,9	21,0	10,8	18,9
2014/2015	40,6	70,6	35,1	13,9	21,6	11,3	19,7
2015/2016	41,3	70,2	34,7	14,2	21,3	12,6	21,5
2016/2017	46,7	82,2	41,5	15,6	25,1	17,5	30,8
2017/2018	46,6	85,0	42,5	16,5	25,9	22,1	40,3

a łącznie z wieloskładnikowymi. b Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. c Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

W roku gospodarczym 2017/2018 zużyto 7,8 tys. ton nawozów wapniowo-magnezowych (CaO+MgO), tj. o 43,6% więcej niż w poprzednim roku gospodarczym. Poziom zużycia nawozów wapniowo-magnezowych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych dla rolnictwa ogółem wyniósł 14,2 kg i był o 49,5% wyższy niż w poprzednim roku gospodarczym.

¹ Opracowane na podstawie danych o zużyciu nawozów azotowych, fosforowych i potasowych w kg na 1 ha użytków rolnych. Zużycie nawozów azotowych przyjęto za 1.

Wykres 8. Zużycie nawozów mineralnych oraz wapniowych w kg na 1 ha użytków rolnych^a

a W roku gospodarczym 2009/2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Nawozy wapniowo-magnezowe stosuje się przede wszystkim w celu poprawienia zaopatrzenia roślin uprawnych w składniki drugoplanowe, głównie w wapń, ale również w magnez czy siarkę. Działanie tych składników wpływa stymulująco na plonotwórcze działanie azotu, zmniejsza podatność roślin na czynniki patogeniczne oraz poprawia właściwości fizykochemiczne gleby. Nawozy wapniowo-magnezowe stanowiły 35% zastosowanych nawozów wapniowych

Tablica. 3. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych (w przeliczeniu na czysty składnik) w roku gospodarczym 2017/2018

Wyszczególnienie	Nawozy mineralne ^a (NPK)	Nawozy wapniowe ^b (CaO)	w tym nawozy wapniowo- magnezowe (CaO+MgO)
Na 1 ha użytków rolnych w kg			
Ogółem	85,0	40,3	14,2
w tym gospodarstwa indywidualne	85,6	40,3	14,2
Rok gospodarczy 2016/2017 = 100			
Ogółem	103,4	130,8	149,5
w tym gospodarstwa indywidualne	103,4	148,2	161,4
Na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze w kg			
Ogółem	86,9	41,2	14,5
w tym gospodarstwa indywidualne	87,0	41,0	14,4
Rok gospodarczy 2016/2017 = 100			
Ogółem	103,2	130,8	148,0
w tym gospodarstwa indywidualne	103,2	148,0	161,8

a łącznie z wieloskładnikowymi. b Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

2.2. Produkcja głównych ziemiopłodów rolnych

2.2.1. Zboża

Powierzchnia uprawy zbóż ogółem w 2018 r. wyniosła 226,3 tys. ha i w porównaniu z 2017 r. była niższa o 3,2 tys. ha, tj. o 1,4% (w kraju zwiększyła się o 2,7%).

Tablica 4. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2017=100
Ogółem				
Powierzchnia w ha	229619	229459	226307	98,6
Plony z 1 ha w dt	37,5	39,1	39,0	99,7
Zbiory w t	860068	897224	882596	98,4
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi				
Powierzchnia w ha	192392	199526	194286	97,4
Plony z 1 ha w dt	32,7	34,9	32,7	93,7
Zbiory w t	629064	697308	635041	91,1

Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się (o 2,6%), w kraju była większa o 1,8%.

Tablica 5. Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	w hektarach			2017=100
Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	192392	199526	194286	97,4
pszenica ozima	83086	83099	79024	95,1
pszenica jara	12054	14161	11775	83,2
żyto	8210	9884	9839	99,5
jęczmień ozimy	4433	4005	4709	117,6
jęczmień jary	18587	18725	19659	105,0
owies	20886	22390	22091	98,7
pszenżyto ozime	26001	20196	19332	95,7
pszenżyto jare	3162	4376	3042	69,5
mieszanki zbożowe ozime	2579	2962	2393	80,8
mieszanki zbożowe jare	13395	19728	22422	113,7

W uprawie zbóż ogółem przeważały zboża ozime, na które przeznaczono 115,3 tys. ha, tj. 50,9% powierzchni uprawy wszystkich zbóż. W porównaniu z rokiem poprzednim powierzchnia zasiewów zbóż ozimych zmniejszyła się o 4,8 tys. ha (o 4,0%).

Powierzchnia zasiewów zbóż jarych w 2018 r. wyniosła 111,0 tys. ha i stanowiła 49,1% zasiewów zbóż ogółem. W porównaniu z 2017 r. była większa o 1,7 tys. ha (o 1,6%).

W strukturze zasiewów zbóż dominowała pszenica, która w 2018 r. zajmowała 40,1% ogólnej powierzchni zbóż. W porównaniu z 2017 r. jej udział zmniejszył się o 2,3 p. proc.

Plony zbóż ogółem w województwie podkarpackim w 2018 r. wyniosły 39,0 dt/ha i w odniesieniu do 2017 r. były nieznacznie niższe (o 0,3%). W porównaniu z przeciętnymi plonami krajowymi były wyższe o 13,7%.

Tablica 6. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	z 1 ha w dt			2017=100
Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	32,7	34,9	32,7	93,7
pszenica ozima	35,4	38,8	37,8	97,4
pszenica jara	35,3	36,4	33,5	92,0
żyto	25,4	28,0	25,3	90,4
jęczmień ozimy	32,1	36,7	33,1	90,2
jęczmień jary	34,2	35,1	30,6	87,2
owies	27,6	28,9	26,0	90,0
pszenżyto ozime	30,1	31,8	30,8	96,9
pszenżyto jare	30,1	31,8	27,5	86,5
mieszanki zbożowe ozime	31,1	32,6	30,9	94,8
mieszanki zbożowe jare	30,2	31,7	28,2	89,0

W porównaniu z 2017 r. odnotowano zmniejszenie plonowania wszystkich gatunków zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi.

Plony zbóż ozimych wyniosły 35,2 dt/ha i były o 1,3 dt/ha (o 3,5%) niższe niż w 2017 r. Porównując plony poszczególnych gatunków zbóż ozimych z plonami uzyskanymi w roku poprzednim, spadek odnotowano w plonowaniu jęczmienia ozimego o 9,8%, żyta o 9,6%, mieszanek ozimych o 5,2%, pszenżyta ozimego o 3,1% i pszenicy ozimej o 2,6%.

Zboża ozime przezimowały na ogół bez strat. Przesuszenie wierzchniej warstwy gleby w maju i wysokie temperatury powietrza w czerwcu, doprowadziły do szybkiego dojrzewania zbóż, ograniczając jednocześnie ich potencjał produkcyjny. Opady deszczu w lipcu o charakterze burzowym, powodowały wyleganie łanów zbóż i pogorszenie jakości ziarna.

Plony zbóż jarych wyniosły 42,9 dt/ha i były o 1,0 dt/ha (o 2,3%) wyższe od uzyskanych w roku poprzednim. Wzrost odnotowano w plonowaniu kukurydzy na ziarno o 24,9% i gryki o 2,6%. Niżej niż przed rokiem plonowało pszenżyto jare o 13,5%, jęczmień jary – o 12,8, mieszanki zbożowe jare – o 11,0%, owies – o 10,0%. Pszenica jara plonowała niżej o 8,0%, a prosa o 5,2%.

Zboża jare zostały wysiane później niż przed rokiem (ze względu na zalegający jeszcze śnieg w drugiej połowie marca). Okresowe przesuszenie gleby, miało niekorzystny wpływ na dalszą wegetację zbóż jarych.

Zbiory zbóż ogółem w 2018 r. w województwie podkarpackim wyniosły 882,6 tys. ton i w odniesieniu do 2017 r. były niższe o 14,6 tys. ton, tj. o 1,6%. Zmniejszenie produkcji zbóż było wynikiem przede wszystkim niższego plonowania większości gatunków zbóż oraz mniejszej powierzchni zasiewów zbóż.

Tablica 7. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	w tonach			2017=100
Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	629064	697308	635041	91,1
pszenica ozima	293820	322599	298856	92,6
pszenica jara	42592	51572	39450	76,5
żyto	20893	27679	24902	90,0
jęczmień ozimy	14236	14689	15592	106,1
jęczmień jary	63534	65717	60242	91,7
owies	57654	64737	57370	88,6
pszenżyto ozime	78368	64227	59639	92,9
pszenżyto jare	9512	13903	8368	60,2
mieszanki zbożowe ozime	8029	9654	7392	76,6
mieszanki zbożowe jare	40426	62531	63230	101,1

W 2018 r. zebrano 635,0 tys. ton zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, tj. o 62,3 tys. ton (o 8,9%) mniej niż w 2017 r.

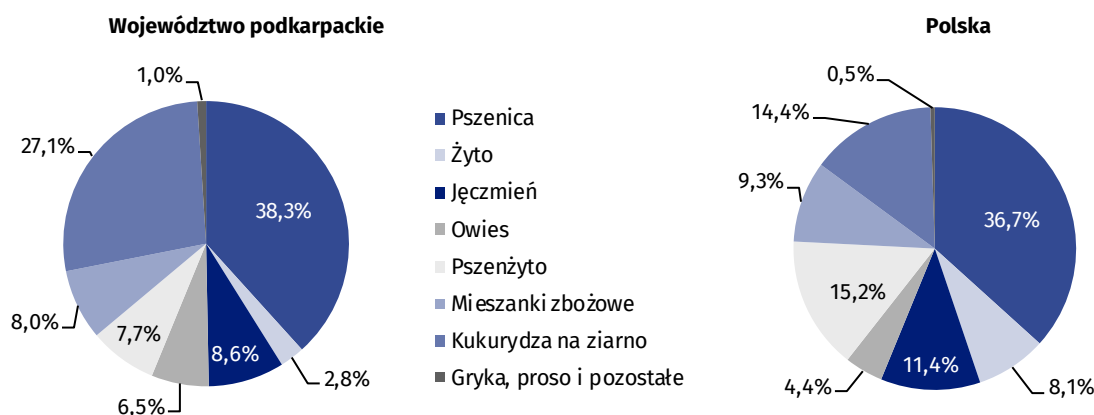
Zboża intensywne (pszenica, jęczmień, pszenżyto) zasiano na powierzchni 137,5 tys. ha, tj. o 7,0 tys. ha (o 4,9%) mniejszej niż w poprzednim roku. Udział powierzchni zbóż intensywnych w grupie zbóż podstawowych

z mieszankami wyniósł 70,8%, tj. o 1,7 p. proc. mniej niż przed rokiem, a udział w grupie zbóż ogółem stanowił 60,8% (w 2017 r. 63,0%).

W grupie zbóż intensywnych w porównaniu z 2017 r. zmniejszyła się powierzchnia uprawy pszenżyta jarego (o 30,5%), pszenicy jarej (o 16,8%), pszenicy ozimej (o 4,9%) i pszenżyta ozimego (o 4,3%). Zwiększyła się powierzchnia jęczmienia ozimego (o 17,6%) i jęczmienia jarego (o 5,0%). Przy mniejszej powierzchni uprawy i niższych (o 4,9%) plonach, zbiory zbóż intensywnych wyniosły 482,1 tys. ton i były niższe o 50,6 tys. ton, tj. o 9,5% od zbiorów roku poprzedniego. Udział zbiorów zbóż intensywnych w ogólnej produkcji zbóż wyniósł 54,6% i w porównaniu z 2017 r. zmniejszył się o 4,8 p. proc.

W 2018 r. zasiano 56,7 tys. ha zbóż ekstensywnych (żyta, owsa i mieszanek zbożowych), tj. więcej o 1,8 tys. ha (o 3,2%) w porównaniu z 2017 r., a ich udział w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 29,2%, tj. o 1,7 p. proc. więcej niż w roku poprzednim. W grupie zbóż ekstensywnych zwiększyła się powierzchnia uprawy mieszanek zbożowych jarych (o 13,7%). Powierzchnia mieszanek zbożowych ozimych, owsa i żyta była mniejsza odpowiednio: o 19,2%, o 1,3% i o 0,5%. Zbiory zbóż ekstensywnych w 2018 r. były o 7,1% niższe niż w roku poprzednim.

Wykres 9. Udział zbiorów poszczególnych gatunków zbóż w zbiorach zbóż ogółem w 2018 r.

2.2.2. Rośliny oleiste

Powierzchnia uprawy roślin oleistych (rzepak i rzepik, słonecznik na ziarno, soja, len oleisty, mak, gorczyca i inne) w 2018 r. wyniosła 29,1 tys. ha i w porównaniu z 2017 r. była większa o 3,8 tys. ha, tj. o 15,2%.

Tablica 8. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory roślin oleistych w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2017=100
Ogółem				
Powierzchnia w ha	22082	25242	29070	115,2
Plony z 1 ha w dt	23,8	23,6	25,4	107,6
Zbiory w t	52623	59634	73875	123,9
w tym rzepak i rzepik				
Powierzchnia w ha	19739	22516	26560	118,0
Plony z 1 ha w dt	24,9	24,2	26,0	107,4
Zbiory w t	49106	54594	69048	126,5

Zbiory roślin oleistych (po przeliczeniu do wilgotności normatywnej 13,0%) w 2018 r. wyniosły 73,9 tys. ton i były wyższe o 14,2 tys. ton (o 23,9%) od uzyskanych w roku poprzednim. Wyższa produkcja wynika ze zwiększenia powierzchni uprawy roślin oleistych i wyższym plonowaniu.

W uprawie roślin oleistych dominował rzepak i rzepik, który zajmował 91,4% powierzchni uprawy tej grupy roślin. Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2018 r. wyniosła 26,6 tys. ha, z tego 25,2 tys. ha zajmowała powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku ozimego, a 1,3 tys. ha – jarego. Areal uprawy rzepaku i rzepiku w 2018 r., w porównaniu z 2017 r., był o 4,0 tys. ha, tj. o 18,0% większy.

Plony rzepaku i rzepiku w 2018 r. wyniosły 26,0 dt/ha i były wyższe o 1,8 dt/ha, tj. o 7,4% od uzyskanych w roku poprzednim. Plony rzepaku i rzepiku ozimego wyniosły 26,1 dt/ha i były wyższe o 1,8 dt/ha (o 7,4%) od plonów uzyskanych w 2017 r. Plony rzepaku i rzepiku jarego wyniosły 23,6 dt/ha i w porównaniu z rokiem poprzednim były wyższe o 0,7 dt/ha (o 3,1%).

Większość plantacji rzepaku ozimego zasiano w optymalnym terminie agrotechnicznym. Przebieg warunków pogodowych w okresie jesieni sprzyjał kietkowaniu ziarna i wschodom rzepaku. Rośliny weszły w stan zimowego spoczynku dobrze wyrosnięte i rozkrzewione. Warunki agrometeorologiczne w zimie i na przedwiosniu nie spowodowały większych strat w uprawach. Występujące w kwietniu i maju niedobory wilgoci w warstwie ornej gleby niekorzystnie wpłynęły na wzrost i rozwój roślin. Niedobory wilgoci w glebie i duże następczanie przyspieszyło kwitnienie rzepaku. Rośliny były niższe i słabiej rozgałęzione. Dalsza wegetacja przebiegała na ogół bez zakłóceń.

2.2.3. Ziemiaki

Powierzchnia uprawy ziemniaków (łącznie z powierzchnią w ogrodach przydomowych) w 2018 r. wyniosła 27,6 tys. ha i była nieznacznie mniejsza o 0,3% niż przed rokiem. Prawie cały areal uprawy był skoncentrowany w gospodarstwach indywidualnych.

Tablica 9. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory ziemniaków w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2017=100
Powierzchnia w ha	24350	27671	27577	99,7
Plony z 1 ha w dt	252	265	243	91,7
Zbiory w t	614328	733171	670086	91,4

Średni plon ziemniaków z 1 ha wyniósł 243 dt i był niższy od uzyskanego w roku poprzednim o 8,3%. Plony ziemniaków uzyskane w województwie podkarpackim w odniesieniu do średnich w kraju były niższe o 3,2%.

Wschody ziemniaków były na ogół wyrównane. Od drugiej połowy kwietnia zauważalny był niedobór wilgoci w glebie, który utrudniał zawiązywanie bulw, zwłaszcza odmian wczesnych i średnio-wczesnych. Występujące w czerwcu i lipcu opady deszczu poprawiły stan plantacji ziemniaków. Wysokie temperatury powietrza, nierównomierny rozkład opadów, ograniczyły możliwości plonotwórczych ziemniaków.

Produkcja ziemniaków w województwie w 2018 r. wyniosła 670,1 tys. ton i była o 8,6% niższa niż w 2017 r.

2.2.4. Buraki cukrowe

W województwie podkarpackim powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2018 r. wyniosła 4,3 tys. ha i była mniejsza (o 4,2%) niż rok wcześniej.

Tablica 10. Powierzchnia uprawy, plony i zbiory buraków cukrowych w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2017=100
Powierzchnia w ha	3662	4520	4331	95,8
Plony z 1 ha w dt	788	677	643	95,0
Zbiory w t	288401	305950	278493	91,0

Wschody roślin były dość szybkie i wyrównane. Notowane w maju i czerwcu wysokie temperatury powietrza połączone z deficytem opadów spowolniły wegetację buraków cukrowych. Opady deszczu w drugiej połowie czerwca i w lipcu poprawiły stan plantacji. Długa i ciepła jesień sprzyjała gromadzeniu w nich cukru (wysoka

polaryzacja). Słoneczna i ciepła jesień pozwoliła na dokonanie zbioru korzeni buraków cukrowych dobrej jakości.

Plony osiągnęły poziom 643 dt/ha i były niższe o 34 dt/ha (o 5,0%) od plonów uzyskanych w 2017 r. Zbiory buraków cukrowych wyniosły 278,5 tys. ton i były mniejsze w porównaniu z rokiem poprzednim o 9,0%.

2.3. Produkcja roślin pastewnych

2.3.1. Ogólna powierzchnia paszowa

Powierzchnia paszowa (tj. areal trwałych użytków zielonych oraz polowych upraw pastewnych użytkowanych na paszę) w 2018 r. w plonie głównym wyniosła 202,0 tys. ha i była mniejsza o 17,2 tys. ha (o 7,9%) niż przed rokiem. W 2018 r. na 1 sztukę dużą bydła i owiec łącznie przypadało 3,07 ha powierzchni paszowej, tj. o 0,06 ha mniej niż w 2017 r.

Tablica 11. Powierzchnia paszowa w latach 2014-2018

Lata	Ogółem ^a			Trwałe użytki zielone		Polowe uprawy pastewne użytkowane na paszę	
	w ha	w % użytków rolnych	na 1 sztukę dużą ^b bydła i owiec łącznie w ha	w ha	w % użytków rolnych	w ha	w % powierzchni zasiewów
2014	214249	37,3	2,77	198141	34,5	16108	5,0
2015	229606	40,0	2,95	209640	36,5	19966	6,2
2016	242905	41,3	3,32	229801	39,1	13104	4,2
2017	219219	38,6	3,01	205199	36,1	14020	4,5
2018	201980	36,8	3,07	190232	34,7	11748	3,8
Różnica							
2018-2017	-17239	-1,8	+0,06	-14967	-1,4	-2272	-0,7

a Powierzchnia paszowa ogółem obejmuje powierzchnię trwałych użytków zielonych oraz powierzchnię upraw pastewnych (w uprawie polowej). b Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy wykorzystaniu następujących współczynników: dla bydła – 0,8, dla owiec – 0,08.

2.3.2. Produkcja pasz z upraw polowych

Rośliny pastewne uprawiane na gruntach ornych z przeznaczeniem na paszę (siano, zielonka zarówno na bieżące skarmianie jak i na kiszonkę oraz korzenie okopowych pastewnych) zajmowały powierzchnię 11,7 tys. ha, tj. o 2,3 tys. ha (o 16,2%) mniejszej od powierzchni notowanej w 2017 r.

Produkcję pasz uzyskuje się również z powierzchni dodatkowej, tj. wsiewek i poplonów. W 2018 r. powierzchnia wsiewek i poplonów z przeznaczeniem na paszę wyniosła 1,9 tys. ha.

Tablica 12. Plony roślin pastewnych w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	z 1 ha w dt			2017=100
Łąki ^a	32,6	33,5	43,5	129,9
Pastwiska ^a	20,8	27,8	28,0	100,7
Strączkowe pastewne ^a	36,1	35,4	38,6	109,0
peluszka	37,9	36,4	35,4	97,3
wyka	50,0	34,0	40,0	117,6
bobik	31,9	-	35,1	x
łubin	32,4	-	-	x
mieszanki strączkowe i zbożowo-strączkowe	39,1	39,0	39,4	101,0

Tablica 12. Plony roślin pastewnych w latach 2016-2018 (dok.)

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	z 1 ha w dt			2017=100
Motylkowe drobnonasienne, inne pastewne i trawy ^a	39,7	44,0	41,7	94,8
koniczyna	46,3	53,3	51,9	97,4
lucerna	40,5	51,2	50,8	99,2
esparceta	-	37,6	-	x
seradela i inne motylkowe	37,0	41,4	42,0	101,4
inne pastewne	32,8	40,7	36,1	88,7
trawy polowe	35,3	41,1	38,0	92,5
Kukurydza (zielonka)	396	439	441	100,5
Okopowe pastewne	427	462	484	104,8
Poplony i wsiewki	108	124	110	88,7

a Plony zielonki w przeliczeniu na siano.

Powierzchnia okopowych pastewnych w 2018 r. wyniosła 0,5 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 2,8%. Plony okopowych pastewnych były wyższe (o 4,8%) niż przed rokiem i wyniosły w 2018 r. 484 dt/ha.

Tablica 13. Zbiory z upraw pastewnych w latach 2017-2018

Wyszczególnienie	2017		2018		Różnica 2018-2017	
	ogółem	na 1 sztukę duża ^a bydła i owiec łącznie	ogółem	na 1 sztukę duża ^a bydła i owiec łącznie	ogółem	na 1 sztukę duża ^a bydła i owiec łącznie
	w dt					
Zbiory ^b	7203409	98,8	8316029	126,4	+1112620	+27,6
z łąk	6136967	84,2	7357430	111,8	+1220463	+27,6
z pastwisk	606554	8,3	586286	8,9	-20268	+0,6
strączkowych	4529	0,1	6099	0,1	+1570	+0,1
peluszki	182	0,0	673	0,0	+491	0,0
wyki	3060	0,0	40	0,0	-3020	0,0
bobiku	-	-	421	0,0	+421	0,0
mieszanek strączkowych i zbożowo-strączkowych	1287	0,0	4964	0,1	+3677	+0,1
motylkowych drobno-nasiennych, innych pastewnych i traw	455359	6,2	366214	5,6	-89145	-0,6
koniczyny	116475	1,6	87123	1,3	-29352	-0,3
lucerny	16478	0,2	30548	0,5	+14070	+0,3
esparcety	451	0,0	-	-	-451	0,0
seradeli i innych motylkowych	33418	0,5	37308	0,6	+3890	+0,1
innych pastewnych	11016	0,2	30703	0,5	+19687	+0,3
traw polowych	277521	3,8	180532	2,7	-96989	-1,1
Zbiory kukurydzy (zielonka)	1336624	18,3	1019600	15,5	-317024	-2,8
Zbiory okopowych pastewnych	227800	3,1	245132	3,7	+17332	+0,6

a Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy wykorzystaniu następujących współczynników: dla bydła – 0,8, dla owiec – 0,08. b Bez względu na sposób zbioru w przeliczeniu na siano.

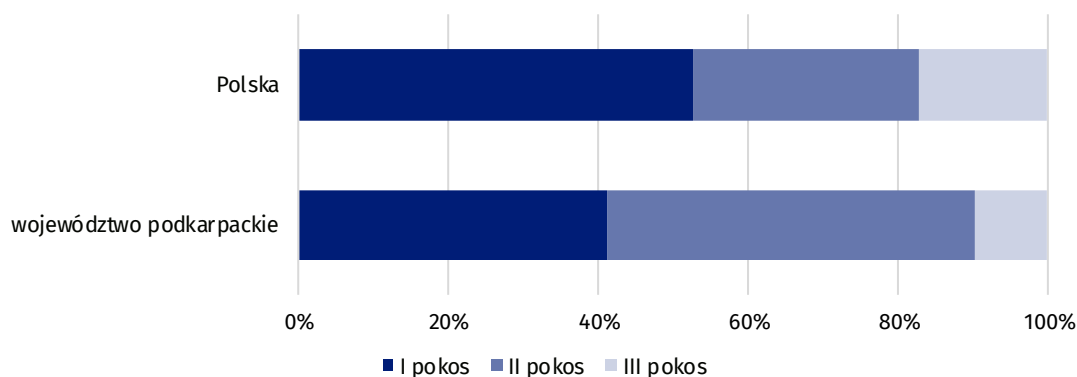
Kukurydzę na zielonkę w 2018 r. uprawiano na powierzchni 2,3 tys. ha, tj. o 24,2% mniejszej niż w roku poprzednim. Plony zielonej masy kukurydzy wyniosły 441 dt/ha i były o 0,5% wyższe niż przed rokiem.

2.3.3. Produkcja z trwałych użytków zielonych

Powierzchnia trwałych użytków zielonych, tj. łąk i pastwisk trwałych w 2018 r. wyniosła 190,0 tys. ha i była o 15,0 tys. ha (o 7,3%) mniejsza niż w 2017 r.

Areál łąk trwałych w 2018 r. zajmował 169,3 tys. ha i zmniejszył się o 14,1 tys. ha (o 7,7%) w stosunku do roku poprzedniego. Szacuje się, że powierzchnia łąk trwałych niewykorzystanych gospodarczo (czyli nieeksploatowanych, a także skoszonych, lecz niezebranych) w I pokosie wyniosła 39,1 tys. ha, tj. 23,1% ogólnej powierzchni łąk trwałych, w II pokosie – 35,9 tys. ha, tj. 21,2%, a w III pokosie – 100,2 tys. ha, tj. 59,2%.

Wykres 10. Udział zbiorów z poszczególnych pokosów w ogólnej produkcji siana z łąk trwałych w 2018 r.

Średni plon trzech pokosów z łąk trwałych (w przeliczeniu na siano) wyniósł 43,5 dt/ha i w porównaniu z 2017 r. był wyższy o 10,0 dt/ha, tj. o 29,9%. W pierwszym pokosie z łąk trwałych uzyskano średni plon wynoszący 18,0 dt/ha, tj. o 0,7 dt/ha (o 3,7%) mniej niż w roku poprzednim. W drugim pokosie – 21,3 dt/ha, tj. o 8,7 dt/ha (o 69,0%) więcej niż przed rokiem. Plon trzeciego pokosu wyniósł 4,2 dt/ha i był wyższy o 2,0 dt/ha (o 90,9%) niż w 2017 r.

Produkcja siana z łąk trwałych łącznie z trzech pokosów wyniosła 735,7 tys. ton i była o 19,9% wyższa od produkcji sprzed roku.

Tablica 14. Powierzchnia, plony i zbiory z łąk trwałych w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2017=100
Powierzchnia w ha	200123	183384	169314	92,3
Plony z 1 ha w dt ^a	32,6	33,5	43,5	129,9
Zbiory w t ^a	652107	613697	735743	119,9

a W przeliczeniu na siano.

Powierzchnia pastwisk trwałych w 2018 r. wyniosła 20,9 tys. ha i była mniejsza o 0,9 tys. ha (o 4,1%) niż w 2017 r. Plony z pastwisk trwałych (w przeliczeniu na siano) wyniosły 28,0 dt/ha i w porównaniu z rokiem poprzednim były wyższe o 0,2 dt/ha, tj. o 0,7%.

Zbiory z pastwisk trwałych (w przeliczeniu na siano) wyniosły 58,6 tys. ton i były o 3,3% niższe od uzyskanych w 2017 r.

Tablica 15. Powierzchnia, plony i zbiory z pastwisk trwałych w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2017=100
Powierzchnia w ha	29678	21815	20918	95,9
Plony z 1 ha w dt ^a	20,8	27,8	28,0	100,7
Zbiory w t ^a	61584	60655	58629	96,7

a W przeliczeniu na siano.

2.4. Produkcja ogrodnicza

2.4.1. Warzywa gruntowe

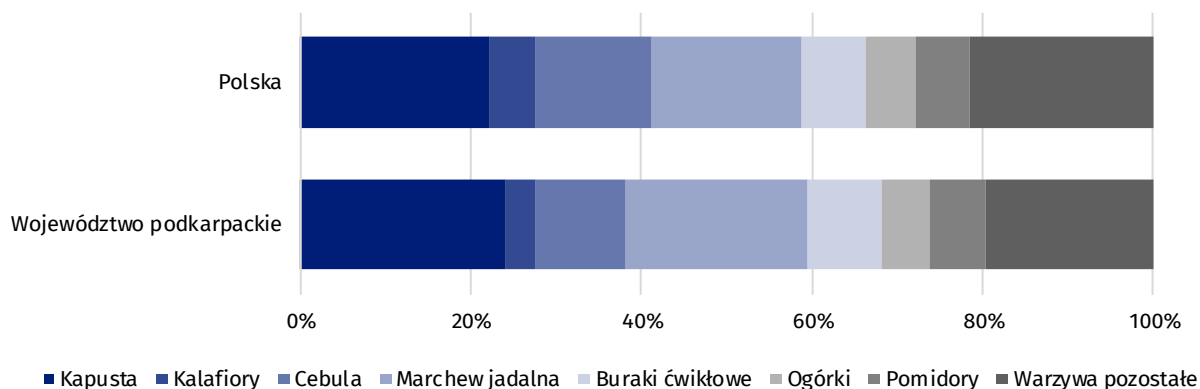
Zbiory warzyw gruntowych w 2018 r. wyniosły 88,6 tys. ton i były niższe o 3,8 tys. ton (o 4,1%) od produkcji uzyskanej w 2017 r.

Tablica 16. Zbiory^a warzyw gruntowych w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	w dt			2017=100
Ogółem	885806	924160	886400	95,9
Kapusta	218471	236076	213005	90,2
Kalafiory	32064	32774	32123	98,0
Cebula	91780	94535	93133	98,5
Marchew jadalna	185171	191040	189345	99,1
Buraki ćwikłowe	90532	87776	77307	88,1
Ogórki	51049	49549	48363	97,6
Pomidory	55518	58699	58170	99,1
Warzywa pozostałe ^b	161220	173712	174954	100,7

a łącznie z ogrodami przydomowymi. b Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, chrzan, szparagi, szczypiorek, koper, groch zielony, fasola szparagowa, brukselka, papryka itp.

Wykres 11. Struktura zbiorów warzyw gruntowych w 2018 r.

Powierzchnia uprawy warzyw gruntowych w gospodarstwach rolnych z uwzględnieniem arealów warzyw gruntowych w ogrodach przydomowych w 2018 r. wyniosła 4,9 tys. ha i zwiększyła się o 1,9% w porównaniu z 2017 r. Zwiększenie arealów uprawy zanotowano dla wszystkich podstawowych gatunków warzyw, w tym największy w przypadku ogórków i grupy warzyw pozostałych.

Tablica 17. Powierzchnia^a uprawy warzyw gruntowych w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	w ha			2017=100
Ogółem	4779	4779	4871	101,9
Kapusta	521	531	533	100,4
Kalafiory	226	231	236	102,3
Cebula	519	520	521	100,2
Marchew jadalna	830	840	861	102,4
Buraki ćwikłowe	365	366	368	100,6
Ogórki	351	353	363	103,0
Pomidory	271	273	277	101,4
Warzywa pozostałe ^b	1696	1665	1711	102,8

a łącznie z ogrodami przydomowymi. b Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, chrzan, szparagi, szczypiorek, koper, groch zielony, fasola szparagowa, brukselka, papryka itp.

Plony podstawowych gatunków warzyw gruntowych były niższe od uzyskanych w roku poprzednim. Największy spadek odnotowano w plonowaniu kapusty i buraków ćwikłowych.

Tablica 18. Plony warzyw gruntowych w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	z 1 ha w dt			2017=100
Kapusta	420	445	400	89,9
Kalafior	142	142	136	95,8
Cebula	177	182	179	98,4
Marchew jadalna	223	227	220	96,9
Buraki ćwikłowe	248	240	210	87,5
Ogórki	145	140	133	95,0
Pomidory	205	215	210	97,7
Warzywa pozostałe ^a	95	104	102	98,1

a Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, chrzan, szparagi, szczypiorek, koper, groch zielony, fasola szparagowa, brukselka, papryka itp.

Warunki dla wzrostu warzyw gruntowych w 2018 r. były niekorzystne. Siewy były opóźnione, a wschody nierównomierne. Brak opadów deszczu w kwietniu zahamował kietkowanie i wschody warzyw gruntowych i na wielu plantacjach konieczne było dosiewanie. Niedobory wilgoci w glebie w maju i pierwszej dekadzie czerwca nie sprzyjały początkowej wegetacji większości gatunków warzyw gruntowych. Opady deszczu w drugiej dekadzie czerwca i pierwszej dekadzie lipca poprawiły warunki wegetacji roślin. Jednak już w sierpniu odnotowano ponownie niedobory wilgoci w glebie i zahamowanie przyrostu masy biologicznej warzyw. W trzeciej dekadzie sierpnia wystąpiły opady deszczu, które pozwoliły na poprawę uwilgotnienia gleby. Warunki końcowej wegetacji dla warzyw odmian późniejszych były nieco lepsze.

Susza jaka wystąpiła w 2018 r. spowodowała obniżenie plonowania kapusty. Plony kapusty w 2018 r. wyniosły 400 dt/ha i były o 10,1% niższe niż przed rokiem. Zbiory kapusty były o 9,8% mniejsze od uzyskanych w roku ubiegłym.

Zbiory kalafiorów były o 2,0% niższe niż w roku poprzednim, o czym zdecydowało niższe plonowanie (o 4,2%). Powierzchnia uprawy kalafiorów była większa niż przed rokiem o 2,3%.

Niżej niż przed rokiem plonowała cebula (o 1,6%). Jej plon wyniósł 179 dt/ha. Na wielu plantacjach zanotowano słabą jakość cebuli.

Skutki suszy najbardziej widoczne były w plonowaniu warzyw korzeniowych. Plony buraków ćwikłowych były o 12,5% niższe niż w 2017 r. i wyniosły 210 dt/ha. Marchew jadalna plonowała na poziomie 220 dt/ha, tj. o 3,1% niższym niż rok temu. Nieznacznie zwiększył się areał uprawy buraków ćwikłowych o 0,6%. Powierzchnia marchwi jadalnej była większa o 2,4%.

W 2018 r. niesprzyjające warunki wegetacji były również dla ogórków gruntowych. Plony wyniosły 133 dt/ha i były o 5,0% niższe od uzyskanych w 2017 r.

Niższą (o 0,9%) niż przed rokiem uzyskano produkcję pomidorów, co było wynikiem niższego ich plonowania (o 2,3%). Powierzchnia uprawy była o 1,4% większa niż 2017 r.

Brak opadów deszczu oraz wysokie temperatury powietrza wpłynęły na spadek plonowania warzyw z grupy pozostałe. Plonowanie tej grupy warzyw było niższe niż przed rokiem o 1,9%, jednak zbiory były nieznacznie wyższe (o 0,7%) co było wynikiem większej powierzchni uprawy (o 2,8%).

2.4.2. Sadownictwo

Produkcja owoców z drzew i krzewów owocowych oraz z plantacji jagodowych, (bez produkcji z drzew i krzewów rosnących poza sadami) w 2018 r. wyniosła 87,5 tys. ton i była wyższa ponad 2-krotnie (o 46,7 tys. ton) od niskiej produkcji uzyskanej w 2017 r.

Rośliny sadownicze przetrzymały bez strat. Krótkotrwałe spadki temperatury występujące w lutym i marcu nie spowodowały w sadach uszkodzeń. Kwitnienie drzew i krzewów owocowych było bardzo obfite. Słoneczna

pogoda sprzyjała oblotowi pszczół i dobremu zapylaniu, ale problemem staje się coraz częściej malejąca liczba pszczół. Nie odnotowano wiosennych przymrozków. Wysokie temperatury powietrza skróciły okres kwitnienia, jednak drzewa i krzewy owocowe dobrze zawiązały owoce. Brak opadów w maju, przyczynił się do szybkiego przesuszenia gleby i niekorzystnie wpłynął na stan roślin. Opady deszczu w czerwcu znacznie poprawiły uwilgotnienie gleby. Dalsza wegetacja roślin sadowniczych przebiegała w bardzo dobrych warunkach. Poziom produkcji mógł być jeszcze większy, gdyż nie wszystkie owoce zostały zebrane. Problemem były trudności ze zbytym owoców po optymalnych cenach, a także brak pracowników do zbioru.

Owoce z drzew

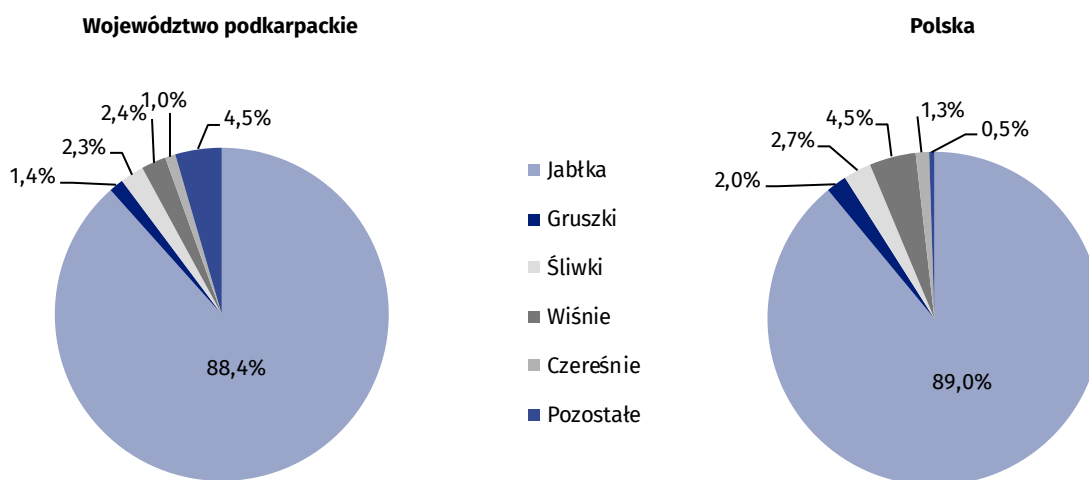
Łączna produkcja owoców z drzew w sadach wyniosła 66,6 tys. ton i była ponad 2-krotnie większa od bardzo niskiej produkcji z roku 2017. Brak uszkodzeń drzew owocowych w okresie zimy i przedwiośnia, dobre zawiązywanie owoców, bardzo dobre warunki pogodowe podczas całego okresu wegetacji, przyczyniły się do uzyskania rekordowych zbiorów.

Tablica 19. Zbiory owoców z drzew owocowych w sadach w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	w dt		2017=100	
Ogółem	492103	264794	666011	251,5
Jabłka	427426	238203	588631	247,1
Gruszki	7380	4272	9604	224,8
Śliwki	12774	5785	15082	260,7
Wiśnie	14961	7773	15881	204,3
Czereśnie	4670	3360	6829	203,2
Brzoskwinie	1982	575	3406	592,3
Morele	773	363	1482	408,3
Orzechy włoskie	22137	4463	25096	562,3

W 2018 r. uzyskano znacznie wyższą niż przed rokiem produkcję owoców z wszystkich gatunków drzew owocowych. Najwyższy wzrost zbiorów, w porównaniu z rokiem poprzednim, zanotowano dla brzoskwiń, orzechów włoskich i moreli.

Wykres 12. Struktura zbiorów owoców z drzew owocowych w sadach w 2018 r.

Tablica 20. Powierzchnia uprawy drzew owocowych w sadach w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	w ha			2017=100
Ogółem	6455	6322	6259	99,0
Jabłonie	3953	3866	3839	99,3
Grusze	209	208	202	97,2
Śliwy	305	303	301	99,3
Wiśnie	631	588	559	95,2
Czereśnie	136	136	136	100,0
Brzoskwinie	62	62	62	100,0
Morele	50	50	50	100,0
Orzechy włoskie	1109	1109	1109	100,0

Powierzchnia uprawy drzew owocowych w sadach zmniejszyła się o 1,0% w porównaniu z 2017 r. Odnotowano zmniejszenie areatu wiśni (o 4,8%), grusz (o 2,8%), jabłoni i śliw (po 0,7%). Powierzchnia czereśni, brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich utrzymała się na poziomie sprzed roku.

Tablica 21. Plony owoców z drzew owocowych w sadach w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	z 1 ha w dt			2017=100
Jabłonie	108,1	61,6	153,3	248,9
Grusze	35,4	20,5	47,5	231,7
Śliwy	41,9	19,1	50,1	262,3
Wiśnie	23,7	13,2	28,4	215,2
Czereśnie	34,5	24,8	50,4	203,2
Brzoskwinie	31,9	9,2	54,7	594,6
Morele	15,4	7,2	29,5	409,7
Orzechy włoskie	20,0	4,0	22,6	565,0

Po bardzo słabym sezonie owocowania w poprzednim roku, w 2018 r., wyjątkowo obficie plonowały wszystkie gatunki drzew owocowych. Okresy niedoboru wilgoci w glebie nie spowodowały strat w owocowaniu drzew.

W 2018 r. zbiory jabłek w sadach były prawie 2,5-krotnie wyższe od uzyskanych niskich zbiorów w roku poprzednim i wyniosły 58,9 tys. ton. Wyższe zbiory związane były z bardzo dobrym zawiązywaniem owoców po niskim plonowaniu w 2017 r., znacznie lepszymi warunkami wegetacji niż przed rokiem i brakiem uszkodzeń kwiatów i zawiązków owoców przez przymrozki wiosenne. Przyrost masy owoców odbywał się przy dobrym uwilgotnieniu gleby. Z powodu niskiej ceny skupu część jabłek nie zostało zebranych.

Bardzo dobre plonowania grusz w sadach, w porównaniu z poprzednim rokiem, było przyczyną wyższej produkcji. Zbiory gruszek wyniosły 1,0 tys. ton i były dwukrotnie większe niż w 2017 r. Ciepła i bezdeszczowa pogoda w okresie kwitnienia sprzyjała zapylaniu i zawiązywaniu owoców.

Produkcja śliwek w sadach wyniosła 1,5 tys. ton i była prawie 3-krotnie wyższa od zbiorów roku poprzedniego. Plonowanie było znacznie lepsze od zanotowanego w 2017 r.

Zbiory wiśni i czereśni w omawianym roku były 2-krotnie wyższe niż przed rokiem, przy czym produkcja biologiczna byłaby jeszcze większa lecz z powodu niskich cen skupu część owoców nie zostało zebranych. Zaobserwowano również pęknięcie owoców wiśni i czereśni, co dyskwalifikowało je do zbioru.

W 2018 r., po bardzo słabym owocowaniu przed rokiem, w przypadku orzechów włoskich, brzoskwiń i moreli uzyskano rekordowo wysokie plony. W porównaniu z rokiem poprzednim brzoskwiń zebrano prawie 6-krotnie więcej, a orzechów włoskich ponad 5-krotnie więcej. Produkcja moreli była 4-krotnie większa. Owoce orzechów włoskich były wysuszone z powodu wysokich temperatur.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach oraz zbiory truskawek i poziomek gruntowych w 2018 r. wyniosły łącznie 20,9 tys. ton i zwiększyły się o 6,6 tys. ton (o 46,1%) w stosunku do zbiorów uzyskanych w roku poprzednim.

Tablica 22. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach oraz truskawek i poziomek w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	w dt			2017=100
Ogółem	154397	143121	209045	146,1
Truskawki i poziomki	42350	37455	43146	115,2
Maliny ^a	34657	30980	39603	127,8
Porzeczki	41966	36649	72136	196,8
Agrest	3960	3770	4411	117,0
Leszczyna	640	579	932	161,0
Aronia	6847	12508	19972	159,7
Borówka wysoka	5250	5935	8347	140,6
Winorośl	18650	14805	20016	135,2
Pozostałe jagodowe	77	440	482	109,5

a łącznie z jeżyną bezkolcową.

W porównaniu do roku poprzedniego zanotowano wzrost produkcji owoców wszystkich gatunków krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach oraz truskawek. Największy wzrost produkcji uzyskano w przypadku porzeczki, leszczyny i aronii w sadach.

Tablica 23. Powierzchnia uprawy krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach oraz truskawek i poziomek w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	w ha			2017=100
Truskawki i poziomki	1401	1401	1402	100,1
Maliny ^a	923	924	923	99,9
Porzeczki	1905	1872	1853	99,0
Agrest	107	107	105	98,0
Leszczyna	63	69	69	100,2
Aronia	218	377	351	93,3
Borówka wysoka	128	154	253	163,8
Winorośl	288	291	291	100,0
Pozostałe jagodowe	15	23	23	100,0

a łącznie z jeżyną bezkolcową.

W 2018 r. zmniejszyła się powierzchnia uprawy aronii, agrestu, porzeczek i nieznacznie malin w sadach. Zwiększyła się natomiast powierzchnia borówki wysokiej. Powierzchnia leszczyny, winorośli i pozostałych jagodowych w sadach utrzymała się na poziomie sprzed roku.

Tablica 24. Plony owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach oraz truskawek i poziomek w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	
	z 1 ha w dt			2017=100
Truskawki i poziomki	30,2	26,7	30,8	115,4
Maliny ^a	37,5	33,5	42,9	128,1
Porzeczki	22,0	19,6	38,9	198,5
Agrest	36,9	35,2	42,0	119,3
Leszczyna	10,2	8,4	13,5	160,7
Aronia	31,5	33,2	56,9	171,4
Borówka wysoka	40,9	38,5	33,0	85,7
Winorośl	64,7	50,9	68,9	135,4
Pozostałe jagodowe	5,2	19,1	20,9	109,4

a łącznie z jeżyną bezkolcową.

Krzewy owocowe i plantacje jagodowe przetrzymały bez większych strat. Wegetacja początkowo była opóźniana, ale utrzymujące się przez kwiecień wysokie temperatury powietrza, przyspieszyły rozwój roślin.

Kwitnienie, podobnie jak i w przypadku drzew owocowych, było obfite. Nie odnotowano wiosennych przymrozków, natomiast problemem podczas dalszej wegetacji był brak dostatecznej ilości wilgoci w glebie.

Dojrzewanie truskawek, porzeczek i agrestu było przyspieszone o około 2 tygodnie.

W 2018 r. zbiory truskawek były o 15,2% wyższe niż przed rokiem. Warunki podczas kwitnienia i zawiązywania owoców były sprzyjające. Zbiór owoców był nieco skrócony.

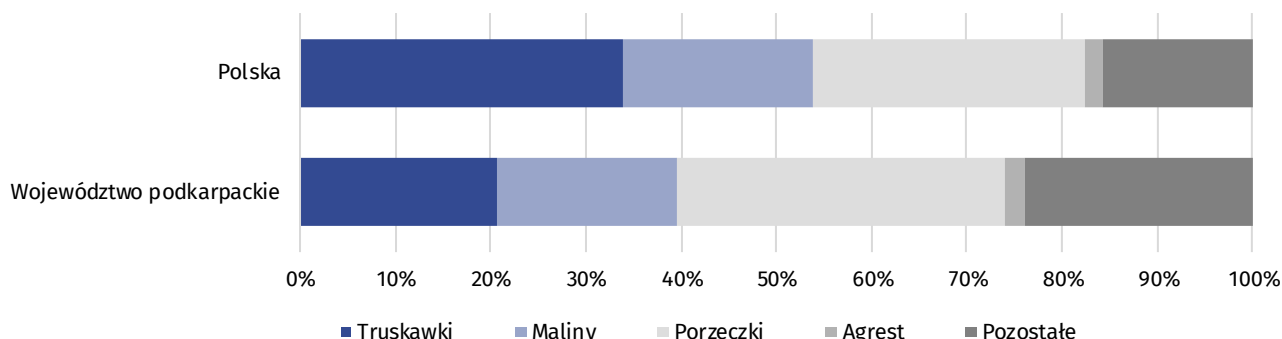
Produkcja malin w sadach w 2018 r. wyniosła 4,0 tys. ton i była o 27,8% wyższa od niższej produkcji ubiegłorocznej. Z powodu suszy ucierpiało część upraw, a niskie ceny skupu były przyczyną niezbiierania malin na niektórych plantacjach.

Zbiory porzeczek ogółem (czarnych i kolorowych) w sadach oceniono na 7,2 tys. ton i były prawie 2-krotnie większe od niskich zbiorów w 2017 r. Więcej niż przed rokiem zebrano porzeczek kolorowych (o 60,3%). Produkcja porzeczek czarnych w sadach w 2018 r. była 2-krotnie większa niż przed rokiem. Podobnie jak w przypadku innych gatunków owoców przeznaczanych do przetwórstwa, znaczna część porzeczek czarnych nie została zebrana ze względu na niskie ceny skupu.

Lepsze niż przed rokiem plonowanie agrestu zadecydowało o wyższej produkcji (o 17,0%). Areal uprawy agrestu w sadach był o 2,0% mniejszy niż w 2017 r.

Łączne zbiory pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach (aronii, borówki wysokiej, leszczyny, winorośli i pozostałych jagodowych) wyniosły w 2018 r. 5,0 tys. ton, i były o 45,2% większe niż przed rokiem. W porównaniu z 2017 r. największe zwiększenie produkcji odnotowano dla leszczyny i aronii.

Wykres 13. Struktura zbiorów owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2018 r.

2.5. Udział województwa w krajowej produkcji głównych ziemiopłodów

Średnie plony z 1 ha w województwie podkarpackim w 2018 r., w porównaniu z uzyskanymi przeciętnymi plonami w kraju, były niższe w przypadku łąk trwałych – o 6,0%, ziemniaków – o 3,2%, rzepaku i rzepiku – o 0,4%. Uzyskane w województwie plony zbóż ogółem i buraków cukrowych były wyższe od średnich krajowych odpowiednio o 13,7% i o 7,3%.

W porównaniu z województwami o plonach najwyższych i najniższych, różnice (w dt z 1 ha) przedstawiają się następująco:

różnica do plonów najwyższych

zboża ogółem	-	minus 11,9 dt z 1 ha (opolskie),
rzepak i rzepik	-	minus 8,6 dt z 1 ha (mazowieckie),
ziemniaki	-	minus 89 dt z 1 ha (opolskie),
buraki cukrowe	-	minus 113 dt z 1 ha (pomorskie),

różnica do plonów najniższych

zboża ogółem	-	plus 14,6 dt z 1 ha (podlaskie),
rzepak i rzepik	-	plus 8,4 dt z 1 ha (świętokrzyskie),
ziemniaki	-	plus 54 dt z 1 ha (warmińsko-mazurskie),
buraki cukrowe	-	plus 111 dt z 1 ha (zachodniopomorskie).

Zbiory zbóż ogółem w województwie podkarpackim w 2018 r. stanowiły 3,3% zbiorów zbóż ogółem w Polsce, co daje 12. miejsce w kraju, a zbiory rzepaku i rzepiku – 3,1% zbiorów krajowych (10. miejsce w kraju). Produkcja ziemniaków stanowiła 9,0% produkcji krajowej, co uplasowało województwo na 4. miejscu w kraju, a zbiory buraków cukrowych – 1,9% zbiorów krajowych (10. miejsce w kraju).

Tablica 25. Udział i miejsce województwa w krajowej produkcji głównych ziemiopłodów

Wyszczególnienie	Polska		Województwo podkarpackie			
	2018		2017	2018	2017	2018
	w liczbach bezwzględnych		Polska=100		lokata	
Powierzchnia w tys. ha:						
Zboża	7806,3	226,3	3,0	2,9	13	13
w tym:						
pszenica	2417,2	90,8	4,1	3,8	11	12
żyto	894,0	9,8	1,1	1,1	14	14
jęczmień	975,7	24,4	2,4	2,5	15	15
owies	497,2	22,1	4,6	4,4	8	9
pszenżyto	1288,0	22,4	1,8	1,7	15	15
Rzepak i rzepik	845,1	26,6	2,5	3,1	11	11
Ziemniaki ^a	297,5	27,6	8,4	9,3	4	5
Buraki cukrowe	238,9	4,3	2,0	1,8	10	10
Warzywa gruntowe ^a	176,1	4,9	2,7	2,8	10	10
Plony z 1 ha w dt:						
Zboża	34,3	39,0	93,1	113,7	12	3
w tym:						
pszenica	40,6	37,3	78,9	91,9	13	10
żyto	24,2	25,3	91,5	104,5	13	9
jęczmień	31,2	31,1	88,9	99,7	11	6
owies	23,5	26,0	97,0	110,6	12	4
pszenżyto	31,7	30,4	80,9	95,9	15	12
Rzepak i rzepik	26,1	26,0	82,0	99,6	16	7
Ziemniaki ^a	251	243	95,0	96,8	11	11
Buraki cukrowe	599	643	99,7	107,3	10	6
Zbiory w tys. ton:						
Zboża	26779,8	882,6	2,8	3,3	14	12
w tym:						
pszenica	9820,3	338,3	3,2	3,4	12	12
żyto	2166,9	24,9	1,0	1,1	15	15
jęczmień	3048,3	75,8	2,1	2,5	15	14
owies	1166,1	57,4	4,4	4,9	9	9
pszenżyto	4085,7	68,0	1,5	1,7	16	15
Rzepak i rzepik	2202,4	69,0	2,0	3,1	13	10
Ziemniaki ^a	7478,2	670,1	8,0	9,0	4	4
Buraki cukrowe	14302,9	278,5	1,9	1,9	10	10
Warzywa gruntowe ^a	4109,0	88,6	2,0	2,2	10	10

a łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych.

2.6. Przebieg siewu oraz ocena ozimin w jesieni 2018 r.

Wrzesień i październik był ciepły i słoneczny z niewielkimi opadami deszczu. Utrzymująca się w listopadzie dodatnia temperatura powietrza podtrzymywała wegetację i stwarzała dobre warunki dla wzrostu i rozwoju ozimin. Umożliwiała także wykonywanie jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych w listopadzie krzewiły się. Dobowe wahania temperatury powietrza pod koniec miesiąca sprzyjały hartowaniu roślin. Grudzień był dość ciepły, z przewagą dni z dodatnimi temperaturami w ciągu dnia i niewielkimi spadkami temperatury w nocy. W ciągu

miesiąca wystąpiły opady deszczu, deszczu ze śniegiem i śniegu. Nie odnotowano znacznych spadków temperatur powietrza, jedynie na początku miesiąca temperatura powietrza spadła poniżej -15°C.

Z oceny przeprowadzonej w listopadzie wynika, że łączny areał zbóż ozimych wysianych w jesieni 2018 r. wyniósł 120,1 tys. ha, tj. na powierzchni o 4,2% większej od powierzchni zasianej w roku poprzednim.

W optymalnym terminie agrotechnicznym zasiano około 95% powierzchni mieszanek zbożowych ozimych i rzepiku ozimego, około 92% pszenżyta ozimego, około 91% powierzchni żyta, około 90% powierzchni jęczmienia ozimego oraz 85,0% powierzchni pszenicy ozimej.

Stan ozimin przed wejściem w okres zimowego spoczynku oceniono w pięciopunktowej skali ocen następująco:

- pszenica - 4,0 pkt,
- żyto - 4,5 pkt,
- jęczmień - 4,5 pkt,
- pszenżyto - 4,0 pkt,
- mieszanki zbożowe - 4,0 pkt,
- rzepak i rzepik - 5,0 pkt.

Niedobór opadów deszczu, powodował utrudnienia w wykonywaniu prac polowych, a przede wszystkim orkę przedsięwziętych i siewów ozimin, a także kiełkowania ziarna i wschodów roślin ozimych. Siewy zbóż ozimych (oprócz pszenicy) zostały jednak wykonane w optymalnych terminach agrotechnicznych.

Stan ozimin przed ich wejściem w okres zimowego spoczynku był nieco lepszy niż w roku poprzednim. Stan żyta i rzepaku oceniono wyżej o 0,6 pkt, mieszanek zbożowych o 0,2 pkt. Stan jęczmienia oceniono na poziomie roku ubiegłego. Niżej oceniono stan pszenicy i pszenżyta odpowiednio o 0,3 pkt i o 0,2 pkt.

Dział III ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE

3.1. Bydło

W czerwcu 2018 r. pogłowie bydła ogółem w województwie liczyło 80,4 tys. szt., co stanowiło 1,3% pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z czerwcem 2017 r. liczebność stada zmniejszyła się o 8,9 tys. szt., tj. o 9,9%. W gospodarstwach indywidualnych było 77,0 tys. szt. bydła, co stanowiło 95,8% pogłowia bydła w województwie podkarpackim.

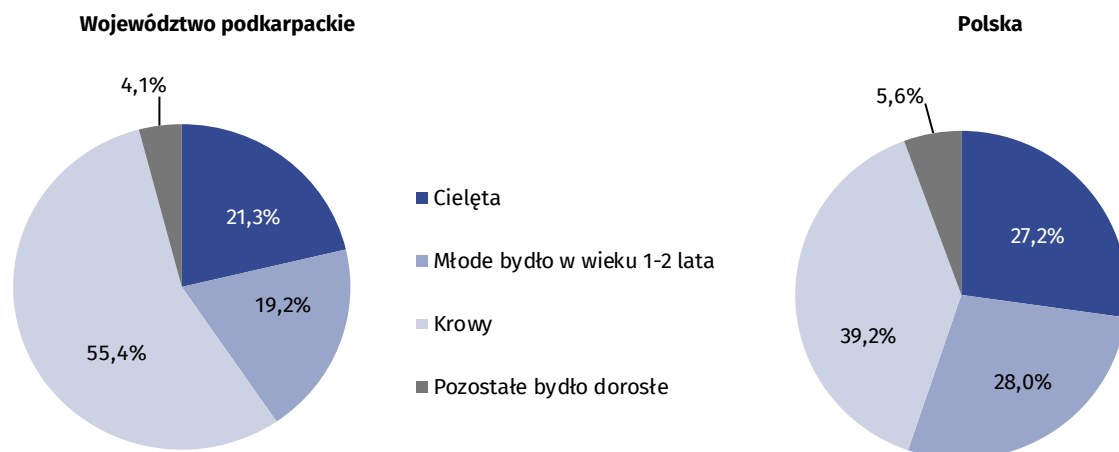
Udział poszczególnych grup wiekowo-użytkowych w strukturze stada bydła ogółem wyniósł:

- cielęta w wieku poniżej 1 roku – 21,3% (w 2017 r. – 23,5%),
- młode bydło hodowlane i rzeźne w wieku 1-2 lat – 19,2% (w 2017 r. – 19,3%),
- krowy – 55,4% (w 2017 r. – 53,3%),
- pozostałe bydło dorosłe hodowlane i rzeźne w wieku 2 lat i więcej – 4,1% (w 2017 r. – 4,0%).

W porównaniu ze strukturą pogłowia bydła rejestrowaną w czerwcu 2017 r., wzrost udział krów (o 2,1 p. proc.) i pozostałego bydła dorosłego hodowlanego i rzeźnego w wieku 2 lat i więcej (o 0,1 p. proc.). Zmalał natomiast udział cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 2,2 p. proc.) i młodego bydła hodowlanego i rzeźnego w wieku 1-2 lat (o 0,1 p. proc.).

Wykres 14. Struktura pogłowia bydła w 2018 r.

Stan w czerwcu

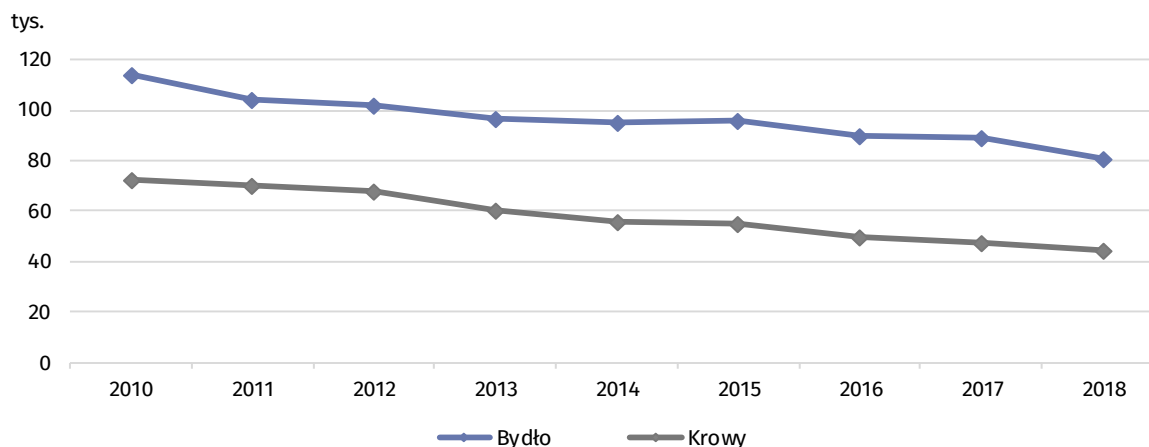
W grupie cieląt w wieku poniżej 1 roku – zwierzęta przeznaczone na ubój stanowiły 7,8%, a do dalszego chowu – 92,2%, w tym jałówki na chów – 55,8%. W grupie bydła w wieku 1-2 lat oraz w grupie pozostałego bydła dorosłego w wieku 2 lat i więcej (bez krów) – zwierzęta przeznaczone na rzeź stanowiły odpowiednio 44,4% i 29,1%.

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2018 r. wyniosła 14,6 szt. (wobec 42,3 szt. w kraju) i w porównaniu z czerwcem 2017 r. zmniejszyła się o 7,0% (w kraju zwiększyła się o 0,7%).

Pogłowie krów w czerwcu 2018 r. wyniosło 44,5 tys. szt. i w skali roku zmniejszyło się o 3,1 tys. szt., tj. o 6,5%. W gospodarstwach indywidualnych było 42,9 tys. krów, co stanowiło 96,4% pogłowia krów w województwie. Obsada krów na 100 ha użytków rolnych wyniosła 8,1 szt. wobec 16,6 szt. w kraju.

Wykres 15. Pogłowie bydła, w tym krów^a

Stan w czerwcu

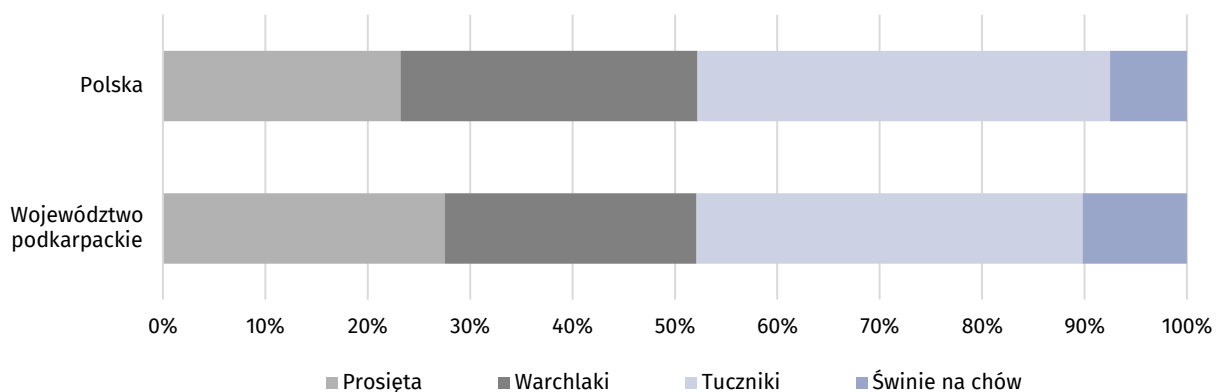
a W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI.

3.2. Świnie

W czerwcu 2018 r. pogłowie świń ukształtowało się na poziomie 150,1 tys. szt., co stanowiło 1,3% pogłowia świń w kraju. W porównaniu z czerwcem 2017 r. stado świń zmniejszyło się o 12,2% (w Polsce odnotowano wzrost o 4,2%) i było mniejsze o 3,0% w porównaniu ze stanem z marca 2018 r. W gospodarstwach indywidualnych stan pogłowia świń wyniósł 146,9 tys. szt. tj. o 19,9 tys. szt. (o 11,9%) więcej niż przed rokiem i o 4,1 tys. szt. (o 2,7%) mniej niż w marcu 2018 r. Gospodarstwa indywidualne utrzymywały 97,9% pogłowia świń województwa.

Wykres 16. Struktura pogłowia świń w 2018 r.

Stan w czerwcu

Pogłowie loch na chów wyniosło 15,0 tys. szt. i w ciągu roku zmniejszyło się o 2,5 tys. szt. (o 14,1%). W porównaniu ze stanem w marcu 2018 r. stado loch zwiększyło się o 0,3%.

W czerwcu 2018 r. udział poszczególnych grup produkcyjno-użytkowych w strukturze świń wyniósł:

- prosięta o wadze do 20 kg – 27,5% (w 2017 r. – 28,1%),
- warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg – 24,6% (w 2017 r. – 26,8%),
- świnie o wadze 50 kg i więcej, z przeznaczeniem na ubój – 37,7% (w 2017 r. – 34,6%),

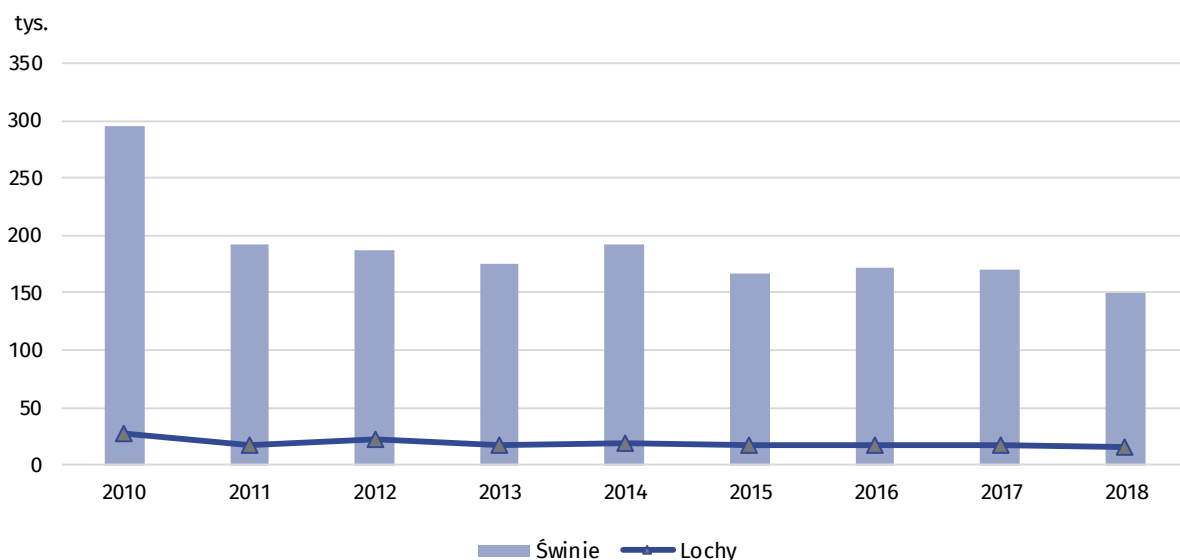
- świnie o wadze 50 kg i więcej,
z przeznaczeniem na chów - 10,2% (w 2017 r. – 10,5%),
- w tym lochy na chów - 10,0% (w 2017 r. – 10,3%).

W porównaniu z 2017 r. zwiększył się udział świń o wadze 50 kg i więcej przeznaczonej na ubój (o 3,1 p. proc.). Natomiast zmniejszył się udział warchlaków (o 2,2 p. proc.), prosiąt o wadze do 20 kg (o 0,6 p. proc.) i świń o wadze 50 kg i więcej przeznaczonej na chów (o 0,3 p. proc.), w tym loch (o 0,3 p. proc.).

W czerwcu 2018 r. obsada świń na 100 ha użytków rolnych wyniosła – 27,4 szt. (w 2017 r. – 30,1 szt.), wobec 80,6 szt. w kraju (w 2017 r. – 77,7 szt.). Obsada świń na 100 ha gruntów ornych wyniosła 45,2 szt., a w kraju – 107,4 szt.

Wykres 17. Pogłowie świń, w tym loch^a

Stan w czerwcu

a Dla 2010 r. Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. Dla lat 2011-2013 stan w końcu lipca.

3.3. Owce

Pogłowie owiec w czerwcu 2018 r. wyniosło 18,8 tys. szt. i w porównaniu z czerwcem 2017 r. nieznacznie się zwiększyło (o 0,2%). Pogłowie owiec skoncentrowane było w gospodarstwach indywidualnych, które utrzymywały 97,7% wojewódzkiego pogłowia owiec. Udział macierek jednorocznych i starszych w ogólnej liczbie owiec wyniósł 54,7% osiągając poziom 10,3 tys. szt. W porównaniu z czerwcem 2017 r. liczebność stada macierek jednorocznych i starszych zmniejszyła się o 0,4 tys. szt. (o 3,3%). Udział województwa podkarpackiego w pogłowie owiec w kraju wyniósł 6,8%.

Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych wyniosła 3,4 szt. (w 2017 r. – 3,3 szt.), natomiast w kraju 1,9 szt. (w 2017 r. – 1,8 szt.).

3.4. Drób

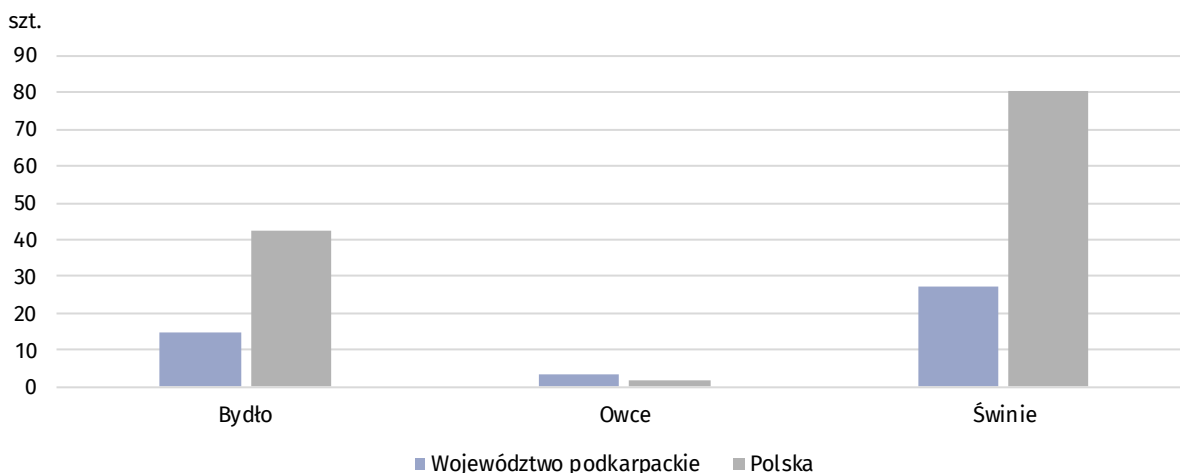
Pogłowie drobiu ogółem w czerwcu 2018 r. liczyło 5,6 mln szt., a jego udział stanowił 2,7% pogłowia w Polsce. W porównaniu z czerwcem 2017 r. pogłowie drobiu zmniejszyło się o 5,2% (w kraju wzrosło o 4,4%).

Drób kurzy stanowił 93,8% pogłowia drobiu ogółem, w tym nioski – 36,9%. W 2017 r. odsetek ten wyniósł odpowiednio: 94,1% i 36,7%.

Średnio w województwie obsada drobiu kurzego na 100 ha użytków rolnych wyniosła 954,9 szt. (w 2017 r. – 974,9 szt.), a na 100 ha gruntów ornych – 1578,9 szt. W kraju wyniosła odpowiednio: 1242,1 szt. i 1655,0 szt.

Wykres 18. Zwierzęta gospodarskie na 100 ha użytków rolnych w 2018 r.

Stan w czerwcu

3.5. Produkcja zwierzęca

Produkcja żywca rzeźnego (wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego i króliczego) **w wadze żywej** w 2017 r. wyniosła ogółem 93,6 tys. ton i kształtowała się na poziomie niższym (o 17,9%) od uzyskanej w 2016 r. Gospodarstwa indywidualne wyprodukowały 96,6% żywca rzeźnego w województwie. W skali roku zmniejszyła się produkcja żywca cielęcego (o 61,0%), króliczego (o 58,7%), baraniego (o 31,2%), drobiowego (o 23,2%), wołowego (o 16,8%), wieprzowego (o 12,4%) i końskiego (o 8,0%) Wzrost jedynie zanotowano w produkcji żywca koziego (2-krotny).

Produkcja żywca rzeźnego **w przeliczeniu na mięso** (wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny, bez podrobów) w 2017 r. wyniosła 68,0 tys. ton i zmniejszyła się o 17,4% w stosunku do uzyskanej rok wcześniej. Znaczący udział w produkcji mięsa i tłuszczów miał żywiec wieprzowy (47,7%) i drobiowy (41,6%), których produkcja była mniejsza niż w 2016 r. odpowiednio o 12,4% i o 23,0%

W 2017 r. wyprodukowano 205,8 mln litrów mleka krowiego, w tym 95,6% pochodziło z gospodarstw indywidualnych. Produkcja mleka była niższa o 4,9% niż w 2016 r. Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy wyniósł 4424 l, co uplasowało województwo podkarpackie na 12. miejscu w kraju (średnia w Polsce 5687 l).

Produkcja jaj kurzych konsumpcyjnych i wylęgowych w 2017 r. wyniosła 467,6 mln szt., tj. o 37,6% więcej niż w 2016 r. Z gospodarstw indywidualnych uzyskano 98,6% produkcji. Udział województwa w krajowej produkcji jaj stanowił 4,3%. Przeciętnie od 1 nioski uzyskano w ciągu roku 226 jaj, co dało 8. lokatę w kraju, przy średniej krajowej wynoszącej 218 jaj.

Produkcja wełny owczej niepranej w 2017 r. wyniosła 72,6 ton, w tym 99,6% pochodziło z gospodarstw indywidualnych. Produkcja wełny zwiększyła się o 9,8% w porównaniu z 2016 r. Województwo podkarpackie wytworzyło 8,5% krajowej produkcji wełny. Przeciętna roczna ilość wełny pozyskanej od 1 owcy wyniosła 3,9 kg, średnia w kraju 3,3 kg.

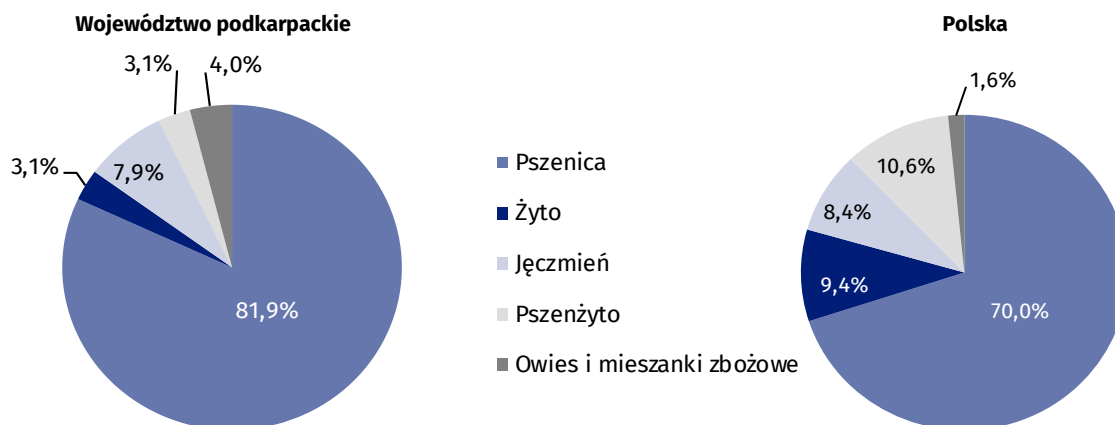
Dział IV SKUP I CENY PRODUKTÓW ROLNYCH

4.1. Produkty roślinne

Wartość produktów roślinnych skupionych w 2018 r. przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów mających siedzibę na terenie województwa podkarpackiego, wyniosła 448,5 mln zł (818 zł na 1 ha użytków rolnych, wobec 1301 zł w kraju). W porównaniu z 2017 r. zwiększyła się o 5,1%. Gospodarstwa indywidualne uzyskały 421,7 mln zł za sprzedane produkty roślinne (806 zł na 1 ha użytków rolnych, w kraju – 1180 zł).

Skup zbóż w 2018 r. wyniósł 318,9 tys. ton i był wyższy o 0,3% od uzyskanego w 2017 r. Udział gospodarstw indywidualnych w skupie zbóż stanowił 92,4%. Skup zbóż na 1 ha użytków rolnych wyniósł 581 kg, wobec 768 kg w kraju. Udział skupu zbóż z terenu województwa podkarpackiego w skupie zbóż w kraju wyniósł 2,8%.

Wykres 19. Struktura skupu zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2018 r.

Ceny skupu zbóż konsumpcyjnych i paszowych były wyższe niż w 2017 r. Rolnicy za 1 dt pszenicy w skupie otrzymali średnio – 68,44 zł, tj. o 8,8% więcej niż w 2017 r. Cena skupu żyta była wyższa (o 8,2%) niż przed rokiem i wyniosła 56,88 zł za 1 dt. Wyższa niż przed rokiem (o 13,5%) była cena skupu jęczmienia, która w 2018 r. ukształtowała się na poziomie 65,04 zł za 1 dt. Za pszenżyto płacono w skupie średnio 58,71 zł, tj. o 6,4% więcej niż w 2017 r. Cena skupu 1 dt owsa i mieszanek zbożowych wyniosła średnio – 51,49 zł i była wyższa o 8,0% od uzyskanej w roku poprzednim.

W 2018 r. skupiono 46,9 tys. ton ziemniaków, tj. o 19,9% więcej niż w roku poprzednim. Skup ziemniaków w większości pochodził od gospodarstw indywidualnych. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych skup ziemniaków wyniósł 85 kg, podczas gdy w kraju – 118 kg. Udział skupu ziemniaków z województwa podkarpackiego w skupie krajowym wyniósł 2,7%. Średnia roczna cena skupu ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) wyniosła 47,92 zł za 1 dt i była o 13,7% wyższa od średniej ceny uzyskanej w 2017 r. W kraju za 1 dt ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) płacono średnio 58,01 zł, tj. o 10,6% więcej niż w roku poprzednim.

Rzepak i rzepiku w 2018 r. skupiono 40,6 tys. ton, tj. o 23,2% więcej niż w 2017 r. Udział gospodarstw indywidualnych w skupie rzepaku i rzepiku wyniósł 88,7%. Skup rzepaku i rzepiku z województwa podkarpackiego stanowił 2,6% skupu krajowego.

W 2018 r. skupiono 31,1 tys. ton warzyw, co w porównaniu z wielkością skupu w 2017 r. oznacza zwiększenie o 13,9%. Skup warzyw z województwa podkarpackiego stanowił 1,7% skupu krajowego.

Skup owoców wyniósł 44,3 tys. ton i w porównaniu z ubiegłym rokiem zwiększył się ponad 2-krotnie. Skup owoców z województwa podkarpackiego stanowił 1,4% wielkości skupu w kraju.

4.2. Produkty pochodzenia zwierzęcego

W 2018 r. wartość skupu produktów zwierzęcych wyniosła 577,4 mln zł i w porównaniu z 2017 r. zwiększyła się o 1,4%. Skup produktów zwierzęcych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniósł 1053 zł (w kraju – 3079 zł). Gospodarstwa indywidualne uzyskały w województwie podkarpackim 1053 zł za sprzedane produkty zwierzęce w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych (w kraju – 2941 zł).

Skup żywca rzeźnego w wadze żywej w 2018 r. wyniósł 81,6 tys. ton i był wyższy o 2,2% od uzyskanego w 2017 r. W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się skup żywca baraniego (o 67,2%), końskiego (o 61,2%) i wieprzowego (o 54%), natomiast odnotowano niższy skup żywca cielęcego (o 9,9%), wołowego (o 4,5%) i drobiowego (o 2,8%).

Udział województwa podkarpackiego w skupie krajowym dla poszczególnych rodzajów żywca rzeźnego (w wadze żywej) przedstawiał się następująco: żywiec koński – 21,6%, cielęcy – 10,6%, barani – 4,6%, wieprzowy – 1,6%, drobiowy – 1,0%, wołowy – 0,9%.

Skup żywca rzeźnego w wadze żywej na 1 ha użytków rolnych wyniósł 149 kg, w tym żywca wieprzowego – 68 kg, drobiowego – 60 kg, a wołowego – 15 kg.

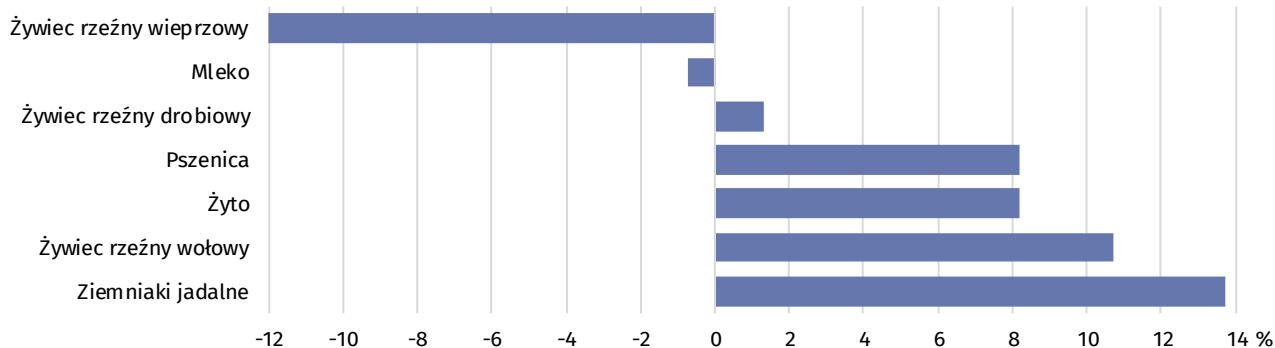
Wykres 20. Struktura skupu żywca rzeźnego (w wadze żywej) w 2018 r.

Średnia cena skupu 1 kg żywca wołowego wyniosła 7,05 zł i była o 10,7% wyższa niż w 2017 r. W skupie za 1 kg cieląt rzeźnych płacono średnio 13,74 zł, tj. o 0,7% mniej niż przed rokiem. Przeciętna cena skupu 1 kg żywca baraniego wyniosła 6,39 zł i była o 0,5% niższa niż w 2017 r. Za 1 kg żywca wieprzowego w 2018 r. płacono w skupie średnio 4,47 zł, tj. o 12,0% mniej niż przed rokiem. Cena skupu 1 kg żywca drobiowego wyniosła średnio 4,01 zł, tj. o 1,3% więcej niż przed rokiem. W 2018 r. cena 1 kg żywca końskiego była na poziomie – 9,05 zł, tj. o 10,1% wyższym niż w roku poprzednim.

W 2018 r. skupiono 121,8 mln litrów mleka krowiego, tj. o 3,8% więcej niż przed rokiem. Średnia cena skupu 1 litra mleka krowiego wyniosła 1,33 zł i w odniesieniu do 2017 r. zmniejszyła się o 0,7%. Skup mleka z województwa podkarpackiego stanowił 1,0% skupu mleka w kraju.

Wykres 21. Zmiany cen skupu ważniejszych produktów rolnych w 2018 r. w porównaniu z 2017 r.

4.3. Ceny targowiskowe

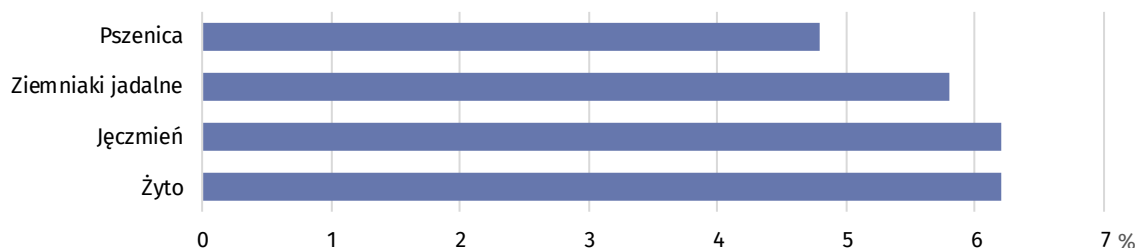
Przeciętne ceny zbóż uzyskane w 2018 r. przez rolników na targowiskach były wyższe od notowanych w 2017 r. Za 1 dt pszenicy średnio płacono na targowiskach 86,20 zł, w porównaniu z rokiem poprzednim więcej o 4,8%. Cena żyta wyniosła 73,31 zł za 1 dt i była o 6,2% wyższa niż przed rokiem. W odniesieniu do 2017 r. wyższe były ceny jęczmienia (o 6,2%) i owsa (o 9,1%).

Targowiskowa cena 1 dt ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) wyniosła 96,44 zł i w porównaniu z 2017 r. była wyższa o 5,8%.

Za kurę żywą o wadze 1,5-2 kg płacono średnio 28,13 zł, tj. o 2,2% więcej niż przed rokiem. Cena jaja kurzego na targowiskach wyniosła 0,81 zł i była o 3,8% wyższa niż przed rokiem.

Za 1 litr mleka krowiego na targowiskach uzyskano średnio cenę 2,51 zł, tj. o 8,2% więcej niż w 2017 r.

Wykres 22. Zmiany cen targowiskowych ważniejszych produktów rolnych w 2018 r. w porównaniu z 2017 r.

4.4. Ceny gruntów w obrocie prywatnym

Ceny ziemi wykazują tendencję wzrostową. W 2018 r. ceny gruntów ornych w obrocie prywatnym kształtowały się średnio na poziomie 24,8 tys. zł za 1 ha i były o 0,6 tys. zł (o 2,4%) wyższe niż przed rokiem. Podobnie jak w latach poprzednich ceny ziemi wykazywały zróżnicowanie w zależności od położenia gruntów, klasy bonitacyjnej oraz jakościowej przydatności do prowadzenia określonych upraw. Za 1 ha dobrych gruntów ornych (klasy I, II, IIIa) płacono średnio 31,4 tys. zł, tj. więcej o 4,6% niż przed rokiem. Za 1 ha średnich (klasy IIIb, IV) płacono 23,5 tys. zł, tj. o 1,3% mniej niż w 2017 r., natomiast za słabe grunty orne (klasy V, VI) uzyskano cenę 17,6 tys. zł (o 3,2% więcej niż w 2017 r.)

Przeciętna cena gruntów ornych w województwie podkarpackim była niższa w porównaniu do ceny krajowej o 44,2% (w kraju wynosiła 44,4 tys. zł za 1 ha).

Średnia cena kupna-sprzedaży łąk w województwie wynosiła 20,4 tys. zł za 1 ha i była wyższa w porównaniu z 2017 r. o 13,3%, i niższa od średniej w kraju o 26,4%. Średnia cena łąk w kraju wynosiła 27,7 tys. zł za 1 ha.

Tablica 26. **ROLNICTWO WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA TLE KRAJU W 2018 R.**
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Polska	Podkarpackie	Polska=100
UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH			
Powierzchnia ogólna w ha	16415464	645746	3,9
użytki rolne	14669023	548548	3,7
pod zasiewami	10829304	310257	2,9
grunty ugorowane	179907	21496	11,9
uprawy trwałe	352567	9978	2,8
w tym sady	330967	8172	2,5
ogrody przydomowe	27898	4511	16,2
łąki trwałe	2754462	169314	6,1
pastwiska trwałe	395413	20918	5,3
pozostałe	129474	12075	9,3
lasy i grunty leśne	935956	50123	5,4
pozostałe grunty	810485	47075	5,8
GOSPODARSTWA ROLNE O POWIERZCHNI UŻYTKÓW ROLNYCH POWYŻEJ 1 HA			
Liczba gospodarstw w tys.	1401,3	121,1	8,6
w odsetkach – według powierzchni użytków rolnych			
1-2 ha	20,3	40,5	199,5
2-5	32,0	41,6	130,0
5-10	22,5	12,3	54,7
10-15	10,1	2,4	23,8
15 ha i więcej	15,0	3,3	22,0
Powierzchnia użytków rolnych w tys. ha	14652,2	543,4	3,7
w odsetkach – według powierzchni użytków rolnych			
1-2 ha	2,9	13,1	451,7
2-5	9,9	28,7	289,9
5-10	15,2	18,0	118,4
10-15	11,6	6,2	53,4
15 ha i więcej	60,4	34,1	56,5
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie w ha	10,46	4,49	42,9
POWIERZCHNIA ZASIEWÓW			
Ogółem w ha	10829304	310257	2,9
w tym:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	7064666	194286	2,8
pszenica ozima	1925284	79024	4,1
pszenica jara	491943	11775	2,4
żyto	893962	9839	1,1
jęczmień ozimy	202930	4709	2,3
jęczmień jary	772810	19659	2,5
owies	497224	22091	4,4
pszenżyto ozime	1106189	19332	1,7
pszenżyto jare	181780	3042	1,7
mieszanki zbożowe ^a	992544	24815	2,5

a Bez mieszanek zbożowo-strączkowych na ziarno.

Tablica 26. **ROLNICTWO WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA TLE KRAJU W 2018 R. (dok.)**
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Polska	Podkarpackie	Polska=100
POWIERZCHNIA ZASIEWÓW (dok.)			
ziemniaki ^a	290973	26223	9,0
buraki cukrowe	238920	4331	1,8
rzepak i rzepik	845105	26560	3,1
okopowe pastewne	5220	507	9,7
ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE			
Bydło w szt.	6201441	80353	1,3
cielęta w wieku poniżej 1 roku	1686404	17133	1,0
młode bydło w wieku 1-2 lat	1734039	15416	0,9
bydło w wieku 2 lat i więcej	2780998	47804	1,7
w tym krowy	2429195	44500	1,8
na 100 ha użytków rolnych	42,3	14,6	34,5
w tym krowy	16,6	8,1	48,8
Świnie w szt.	11827520	150083	1,3
prosięta o wadze do 20 kg	2743599	41262	1,5
warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg	3434200	36887	1,1
świnie na ubój o wadze 50 kg i więcej	4763211	56553	1,2
świnie na chów o wadze 50 kg i więcej	886509	15382	1,7
w tym lochy	870805	15043	1,7
na 100 ha użytków rolnych	80,6	27,4	34,0
w tym lochy	5,9	2,7	45,8
Owce w szt.	276737	18809	6,8
w tym maciorki jednoroczne i starsze	165711	10297	6,2
na 100 ha użytków rolnych	1,9	3,4	178,9
w tym maciorki jednoroczne i starsze	1,1	1,9	172,7
Drób w tys. szt.	206227,8	5585,7	2,7
w tym drób kurzy	182199,7	5238,1	2,9
w tym nioski	53930,7	2063,8	3,8
drób kurzy na 100 ha użytków rolnych w szt.	1242,1	954,9	76,9
w tym nioski	367,7	376,2	102,3
PRODUKCJA ZWIERZĘCA^b			
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso ^c (łącznie z tłuszczami i podrobami) w tonach	5097430	71362	1,4
w tym:			
wołowy	561911	4299	0,8
wieprzowy	1893901	32409	1,7
drobiowy	2315274	28294	1,2
Produkcja mleka krowiego w mln litrów	13304,6	205,8	1,5

a Bez powierzchni ziemniaków w ogrodach przydomowych. b Dane za 2017 r. c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

Tablica 27. **UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH**
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2017=100
	w hektarach				
OGÓŁEM					
Powierzchnia ogółem	670218	686614	683730	645746	94,4
użytki rolne	574233	588339	568421	548548	96,5
użytki rolne w dobrej kulturze	555910	573689	555425	536474	96,6
pod zasiewami	320216	308423	314786	310257	98,6
grunty ugorowane	11266	16475	18483	21496	116,3
uprawy trwałe	10902	13316	12850	9978	77,6
w tym sady	8713	11540	11079	8172	73,8
ogrody przydomowe	3886	5674	4106	4511	100,9
łąki trwałe	186004	200123	183384	169314	92,3
pastwiska trwałe	23636	29678	21815	20918	95,9
użytki rolne pozostałe	18323	14650	12997	12075	92,9
las i grunty leśne	48040	54039	58972	50123	85,0
pozostałe grunty	47945	44236	56337	47075	83,6
w tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE					
Powierzchnia ogółem	639043	656830	654078	617403	94,4
użytki rolne	545731	561321	541512	522950	96,6
użytki rolne w dobrej kulturze	531689	548628	531839	514525	96,7
pod zasiewami	309754	298213	305577	300848	98,5
grunty ugorowane	10662	15975	17486	21029	120,3
uprawy trwałe	10336	13135	12491	9685	77,5
w tym sady	8540	11371	10731	7935	73,9
ogrody przydomowe	3877	5672	4105	4506	109,8
łąki trwałe	178601	193235	176087	161914	92,0
pastwiska trwałe	18460	22399	16094	16542	102,8
użytki rolne pozostałe	14042	12693	9672	8425	87,1
las i grunty leśne	47309	53149	57986	49116	84,7
pozostałe grunty	46002	42359	54580	45337	83,1

Tablica 28. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARSTW ROLNYCH WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH UŻYTKÓW ROLNYCH W 2018 R.

Grupy obszarowe użytków rolnych	Użytki rolne							
	ogółem	użytki rolne w dobrej kulturze						pozostałe użytki rolne
		razem	w tym					
			pod zasiewami	grunty ugorowane	uprawy trwałe	łąki trwałe	pastwiska trwałe	
Powierzchnia w hektarach								
Ogółem	548548	536474	310257	21496	9978	169314	20918	12075
do 1 ha	5134	4919	1717	477	118	2026	180	214
1-2	70973	69802	33939	5050	2218	26202	766	1171
2-3	58589	57795	27540	3629	1804	22963	741	793
3-5	97300	95111	51312	5656	1218	35114	1148	2190
5-10	97723	95555	53570	4583	1680	29092	6079	2168
10-15	33426	33161	21097	687	518	8839	1938	264
15-20	20462	20432	12963	125	611	5133	1587	30
20-30	25537	25099	16179	418	425	7252	796	438
30-50	36564	35824	23204	163	223	10659	1561	740
50 ha i więcej	102841	98776	68737	707	1164	22036	6121	4066
Gospodarstwa w liczbach bezwzględnych								
Ogółem	128998	128987	98475	16497	13304	86915	7787	7660
do 1 ha	7863	7862	4507	1149	598	3880	234	429
1-2	49068	49064	35009	6231	4344	30198	1715	2582
2-3	24454	24450	19100	3375	3333	17134	1288	1001
3-5	25878	25878	21369	3156	2353	19447	1313	2164
5-10	14852	14850	12521	1994	1797	11332	2048	1150
10-15	2849	2849	2492	340	323	2108	575	125
15-20	1205	1205	1098	53	224	915	236	27
20-30	1039	1039	861	75	171	728	116	63
30-50	969	969	833	66	89	691	157	77
50 ha i więcej	821	821	684	60	72	484	105	41

Tablica 29. **CHARAKTERYSTYKA GOSPODARSTW INDYWIDUALNYCH WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH UŻYTKÓW ROLNYCH W 2018 R.**

Grupy obszarowe użytków rolnych	Użytki rolne							
	ogółem	użytki rolne w dobrej kulturze						pozostałe użytki rolne
		razem	w tym					
			pod zasiewami	grunty ugorowane	uprawy trwałe	łąki trwałe	pastwiska trwałe	
Powierzchnia w hektarach								
Ogółem	522950	514525	300848	21029	9685	161914	16542	8425
do 1 ha	5134	4919	1717	477	118	2026	180	214
1-2	70957	69789	33935	5049	2216	26196	766	1168
2-3	58567	57774	27534	3629	1804	22948	741	793
3-5	97259	95070	51302	5656	1217	35085	1148	2190
5-10	97550	95397	53523	4560	1676	29013	6076	2152
10-15	33289	33036	21067	677	518	8767	1925	253
15-20	20301	20275	12914	120	611	5066	1551	26
20-30	25285	24865	16150	418	396	7099	773	420
30-50	35584	34934	22960	155	204	10125	1474	650
50 ha i więcej	79025	78467	59746	288	924	15591	1908	558
Gospodarstwa w liczbach bezwzględnych								
Ogółem	128798	128790	98389	16466	13290	86770	7739	7629
do 1 ha	7863	7862	4507	1149	598	3880	234	429
1-2	49057	49055	35006	6230	4343	30193	1715	2580
2-3	24445	24441	19097	3375	3333	17127	1288	1001
3-5	25867	25867	21366	3156	2352	19439	1313	2164
5-10	14828	14827	12509	1990	1794	11318	2046	1146
10-15	2838	2838	2487	338	323	2098	573	124
15-20	1196	1196	1092	51	223	908	233	26
20-30	1028	1028	859	75	169	720	114	62
30-50	945	945	825	63	88	674	151	72
50 ha i więcej	731	731	640	41	67	415	72	24

Tablica 30. **GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE O POWIERZCHNI POWYŻEJ 1 HA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH**
Stan w czerwcu

Lata	Ogółem	o powierzchni użytków rolnych				
		1-2 ha	2-5	5-10	10-15	15 ha i więcej
Gospodarstwa w liczbach bezwzględnych						
2014	129218	47996	58698	15997	3062	3465
2015	122043	42744	56231	16181	3063	3823
2016	129432	47148	59082	16476	2865	3861
2017	125174	48771	52877	16000	3629	3896
2018	120935	49057	50312	14828	2838	3900
w odsetkach						
2014	100,0	37,1	45,4	12,4	2,4	2,7
2015	100,0	35,0	46,1	13,3	2,5	3,1
2016	100,0	36,4	45,6	12,7	2,2	3,0
2017	100,0	39,0	42,2	12,8	2,9	3,1
2018	100,0	40,6	41,6	12,3	2,3	3,2
Powierzchnia użytków rolnych w ha						
2014	546594	71198	182142	106625	36555	150075
2015	542672	63188	173750	106363	36630	162742
2016	558219	67923	185142	111283	34536	159334
2017	538866	71213	161504	106526	42948	156675
2018	517816	70957	155826	97550	33289	160195
w odsetkach						
2014	100,0	13,0	33,3	19,5	6,7	27,5
2015	100,0	11,6	32,0	19,6	6,7	30,0
2016	100,0	12,2	33,2	19,9	6,2	28,5
2017	100,0	13,2	30,0	19,8	8,0	29,1
2018	100,0	13,7	30,1	18,8	6,4	30,9
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie w ha						
2014	4,23	1,48	3,10	6,67	11,94	43,31
2015	4,45	1,48	3,09	6,57	11,96	42,57
2016	4,31	1,44	3,13	6,75	12,05	41,27
2017	4,30	1,46	3,05	6,66	11,83	40,21
2018	4,28	1,45	3,10	6,58	11,73	41,08

Tablica 31. **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW POSZCZEGÓLNYCH GRUP ZIEMIOPŁODÓW**
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie		Ogółem	Zboża ^a	Strączkowe na ziarno ^b	Ziemniaki ^c	Przemysłowe	Pastewne	Pozostałe
W hektarach								
OGÓŁEM	2012	300043	227890	5035	24940	24014	13033	5131
	2013	307328	225710	3213	25819	28638	17720	6229
	2014	319242	240413	4485	25149	26752	16108	6335
	2015	320216	233675	9830	20614	30807	19966	5324
	2016	308423	229619	8276	22315	26961	13104	8148
	2017	314786	229459	8387	26188	30864	14020	5868
	2018	310257	226307	5503	26223	35101	11748	5375
	w tym gospodarstwa indywidualne	300848	220288	5324	26210	33186	10624	5215
W odsetkach								
OGÓŁEM	2012	100,0	76,0	1,7	8,3	8,0	4,3	1,7
	2013	100,0	73,4	1,0	8,4	9,3	5,8	2,0
	2014	100,0	75,3	1,4	7,9	8,4	5,0	2,0
	2015	100,0	73,0	3,1	6,4	9,6	6,2	1,7
	2016	100,0	74,4	2,7	7,2	8,7	4,2	2,6
	2017	100,0	72,9	2,7	8,3	9,8	4,5	1,9
	2018	100,0	72,9	1,8	8,5	11,3	3,8	1,7
	w tym gospodarstwa indywidualne	100,0	73,2	1,8	8,7	11,0	3,5	1,7

a Zboża podstawowe, owies z jęczmieniem i inne mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe. b Rośliny strączkowe jadalne łącznie z roślinami strączkowymi pastewnymi oraz mieszankami zbożowo - strączkowymi. c Bez powierzchni ziemniaków w ogrodach przydomowych

Tablica 32. **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW ZBÓŻ**
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	2017		2018		2017=100	
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
	w hektarach				w odsetkach	
Ogółem	229459	223919	226307	220288	98,6	98,4
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	199526	195197	194286	189589	97,4	97,1
zboża podstawowe	176836	172516	169471	164780	95,8	95,5
pszenica	97260	94896	90799	88368	93,4	93,1
ozima	83099	80982	79024	76785	95,1	94,8
jara	14161	13914	11775	11583	83,2	83,2
żyto	9884	9228	9839	9225	99,5	100,0
jęczmień	22730	22063	24368	23630	107,2	107,1
ozimy	4005	3889	4709	4514	117,6	116,1
jary	18725	18174	19659	19116	105,0	105,2
owies	22390	22056	22091	21504	98,7	97,5
pszenżyto	24572	24273	22374	22053	91,1	90,9
ozime	20196	19925	19332	19045	95,7	95,6
jare	4376	4348	3042	3008	69,5	69,2
mieszanki zbożowe	22690	22681	24815	24809	109,4	109,4
ozime	2962	2961	2393	2391	80,8	80,7
jare	19728	19720	22422	22418	113,7	113,7
kukurydza na ziarno	27257	26065	26644	25340	97,8	97,2
gryka	2341	2323	4965	4947	212,1	213,0
proso	335	334	399	399	119,1	119,5
pozostałe zbożowe ^a	-	-	13	13	x	x

a Amarantus, kanar, żyto stuletnie, komosa ryżowa.

Tablica 33. **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW UPRAW PRZEMYSŁOWYCH**
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	2017		2018		2017=100	
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
	w hektarach				w odsetkach	
Ogółem	30864	28785	35101	33186	113,7	115,3
buraki cukrowe	4520	4295	4331	4102	95,8	95,5
rzepak i rzepik	22516	20833	26560	25000	118,0	120,0
ozimy	21773	20150	25220	23751	115,8	117,9
jary	743	683	1340	1249	180,3	182,9
tytoń	1008	1008	1641	1641	162,8	162,8
chmiel	21	21	45	45	214,3	214,3
len ^a	58	17	51	49	87,9	288,2
konopie	73	73	14	14	19,2	19,2
słonecznik na ziarno	825	793	743	727	90,1	91,7
soja	1307	1223	1141	1034	87,3	84,5
inne oleiste ^b	536	522	575	574	107,3	110,0

a łącznie z lnem oleistym i włóknistym. b Mak, gorczyca i inne.

Tablica 34. **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW UPRAW PASTEWNYCH I POZOSTAŁYCH**
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	2017		2018		2017=100	
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
	w hektarach				w odsetkach	
Pastewne ogółem	14020	12822	11748	10624	83,8	82,9
okopowe pastewne	493	493	507	507	102,8	102,8
kukurydza na zielonkę	3046	2604	2310	1829	75,8	70,2
strączkowe pastewne na zielonkę	128	128	158	135	123,4	105,5
motylkowe, inne pastewne i trawy na zielonkę	10353	9598	8773	8153	84,7	84,9
Pozostałe ogółem	5868	5724	5375	5215	91,6	91,1
w tym						
warzywa gruntowe ^a	3739	3653	3476	3370	93,0	92,3
truskawki gruntowe ^a	812	812	596	596	73,4	73,4

a Bez powierzchni w ogrodach przydomowych.

Tablica 35. **PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH W 2018 R.**

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt
Zboża	226307	39,0	8825960
zboża podstawowe z mieszankami	194286	32,7	6350408
zboża podstawowe	169471	33,3	5644191
pszenica	90799	37,3	3383061
ozima	79024	37,8	2988560
jara	11775	33,5	394501
żyto	9839	25,3	249021
jęczmień	24368	31,1	758341
ozimy	4709	33,1	155921
jary	19659	30,6	602420
owies	22091	26,0	573699
pszenżyto	22374	30,4	680069
ozime	19332	30,8	596385
jare	3042	27,5	83684
mieszanki zbożowe	24815	28,5	706217
ozime	2393	30,9	73922
jare	22422	28,2	632295
kukurydza na ziarno	26644	89,8	2392083
gryka	4965	15,6	77364
proso	399	14,6	5825
pozostałe zbożowe ^a	13	21,5	280
Strączkowe jadalne	1217	24,3	29576
Ziemniaki ^b	27577	243	6700856
Buraki cukrowe	4331	643	2784930
Rzepak i rzepik	26560	26,0	690480
ozimy	25220	26,1	658850
jary	1340	23,6	31630
Okopowe pastewne	507	484	245132

a Amarantus, kanar, żyto stuletnie, komosa ryżowa. b łącznie z uprawą ziemniaków w ogrodach przydomowych.

Tablica 35. **PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH W 2018 R. (dok.)**

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt
Strączkowe pastewne (nasiona)	4286	22,7	97376
peluszka	190	20,9	3978
wyka	136	23,1	3142
bobik	1459	27,5	40075
łubin	1652	17,2	28419
mieszanki strączkowe i zbożowo-strączkowe	849	25,6	21762
Motylkowe drobnonasienne, inne pastewne i trawy (nasiona)	1020	6,3	6440
koniczyna	219	3,9	853
lucerna	4	3,0	12
seradela i inne motylkowe	304	8,0	2432
inne pastewne	320	6,5	2080
trawy polowe	173	6,1	1063
Kukurydza na zielonkę	2310	441	1019600
Strączkowe pastewne (zielonka)	158	193	30493
peluszka	19	177	3363
wyka	1	202	202
bobik	12	176	2106
mieszanki strączkowe i zbożowo-strączkowe	126	197	24822
Motylkowe drobnonasienne, inne pastewne i trawy (zielonka)	8773	209	1831070
koniczyna	1680	259	435615
lucerna	601	254	152741
seradela i inne motylkowe	888	210	186541
inne pastewne	850	181	153514
trawy polowe	4754	190	902659
Pastwiska trwałe	20918	140	2931430
Siano łąkowe	169314	43,5	7357430
Poplony i wsiewki	1876	110	207059

Tablica 36. **PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH W SEKTORZE PRYWATNYM W 2018 R.**

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt
Zboża	225352	38,9	8774575
zboża podstawowe z mieszankami	193506	32,6	6310209
zboża podstawowe	168695	33,2	5604104
pszenica	90443	37,1	3359500
ozima	78732	37,7	2969025
jara	11711	33,3	390475
żyto	9729	25,2	245182
jęczmień	24266	31,0	752982
ozimy	4628	32,7	151255
jary	19638	30,6	601727
owies	22026	26,0	571651
pszenżyto	22231	30,4	674789
ozime	19208	30,8	591871
jare	3023	27,4	82918
mieszanki zbożowe	24811	28,5	706105
ozime	2392	30,9	73897
jare	22419	28,2	632208
kukurydza na ziarno	26478	89,9	2380961
gryka	4956	15,6	77300
proso	399	14,6	5825
pozostałe zbożowe ^a	13	21,5	280
Strączkowe jadalne	1173	24,0	28164
Ziemniaki ^b	27574	243	6699992
Buraki cukrowe	4293	644	2764581
Rzepak i rzepik	26340	25,9	683489
ozimy	25002	26,1	651874
jary	1338	23,6	31615
Okopowe pastewne	507	484	245132

a Amarantus, kanar, żyto stuletnie, komosa ryżowa. b Łącznie z uprawą ziemniaków w ogrodach przydomowych.

Tablica 36. **PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH W SEKTORZE PRYWATNYM W 2018 R. (dok.)**

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt
Strączkowe pastewne (nasiona)	4282	22,7	97314
peluszka	190	20,9	3978
wyka	136	23,1	3142
bobik	1457	27,5	40027
łubin	1650	17,2	28405
mieszanki strączkowe i zbożowo-strączkowe	849	25,6	21762
Motylkowe drobnonasienne, inne pastewne i trawy (nasiona)	1003	6,3	6360
koniczyna	219	3,9	853
lucerna	4	3,0	12
seradela i inne motylkowe	304	8,0	2432
inne pastewne	320	6,5	2080
trawy polowe	156	6,3	983
Kukurydza na zielonkę	2029	444	901861
Strączkowe pastewne (zielonka)	135	197	26577
bobik	9	195	1755
mieszanki strączkowe i zbożowo-strączkowe	126	197	24822
Motylkowe drobnonasienne, inne pastewne i trawy (zielonka)	8624	208	1797162
koniczyna	1667	260	434250
lucerna	546	249	136131
seradela i inne motylkowe	888	210	186541
inne pastewne	839	179	150181
trawy polowe	4684	190	890059
Pastwiska trwałe	17638	145	2557510
Siano łąkowe	165088	44,1	7282985
Poplony i wsiewki	1876	110	207059

Tablica 37. **PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W 2018 R.**

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt
Zboża	220288	38,6	8504825
zboża podstawowe z mieszankami	189589	32,4	6140947
zboża podstawowe	164780	33,0	5434877
pszenica	88368	36,8	3248637
ozima	76785	37,3	2864081
jara	11583	33,2	384556
żyto	9225	25,5	235238
jęczmień	23630	30,5	720743
ozimy	4514	32,2	145351
jary	19116	30,1	575392
owies	21504	26,1	561254
pszenżyto	22053	30,3	669005
ozime	19045	30,8	586586
jare	3008	27,4	82419
mieszanki zbożowe	24809	28,5	706070
ozime	2391	30,9	73882
jare	22418	28,2	632188
kukurydza na ziarno	25340	90,0	2280600
gryka	4947	15,6	77173
proso	399	14,6	5825
pozostałe zbożowe ^a	13	21,5	280
Strączkowe jadalne	1138	24,1	27406
Ziemniaki ^b	27562	243	6697566
Buraki cukrowe	4102	640	2624817
Rzepak i rzepik	25000	25,7	642627
ozimy	23751	25,8	612776
jary	1249	23,9	29851
Okopowe pastewne	507	484	245132

a Amarantus, kanar, żyto stuletnie, komosa ryżowa. b Łącznie z uprawą ziemniaków w ogrodach przydomowych.

Tablica 37. **PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W 2018 R. (dok.)**

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt
Strączkowe pastewne (nasiona)	4186	22,7	95102
peluszka	186	21,2	3943
wyka	136	23,1	3142
bobik	1426	27,4	39072
łubin	1599	17,3	27663
mieszanki strączkowe i zbożowo-strączkowe	839	25,4	21282
Motylkowe drobnonasienne, inne pastewne i trawy (nasiona)	1001	6,3	6353
koniczyna	217	3,9	846
lucerna	4	3,0	12
seradela i inne motylkowe	304	8,0	2432
inne pastewne	320	6,5	2080
trawy polowe	156	6,3	983
Kukurydza na zielonkę	1829	450	823050
Strączkowe pastewne (zielonka)	135	197	26577
bobik	9	195	1755
mieszanki strączkowe i zbożowo-strączkowe	126	197	24822
Motylkowe drobnonasienne, inne pastewne i trawy (zielonka)	8153	209	1701870
koniczyna	1606	262	420772
lucerna	519	259	134421
seradela i inne motylkowe	631	214	135034
inne pastewne	839	179	150181
trawy polowe	4558	189	861462
Pastwiska trwałe	16542	145	2398590
Siano łąkowe	161914	44,5	7212645
Poplony i wsiewki	1869	111	206789

Tablica 38. PRODUKCJA ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH W SEKTORZE PUBLICZNYM W 2018 R.

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Plony z 1 ha w dt	Zbiory w dt
Zboża	955	53,8	51385
zboża podstawowe z mieszankami	780	51,5	40199
zboża podstawowe	776	51,7	40087
pszenica	356	66,2	23561
ozima	292	66,9	19535
jara	64	62,9	4026
żyto	110	34,9	3839
jęczmień	102	52,5	5359
ozimy	81	57,6	4666
jary	21	33,0	693
owies	65	31,5	2048
pszenżyto	143	36,9	5280
ozime	124	36,4	4514
jare	19	40,3	766
mieszanki zbożowe	4	28,0	112
ozime	1	25,0	25
jare	3	29,0	87
kukurydza na ziarno	166	67,0	11122
gryka	9	7,1	64
Strączkowe jadalne	44	32,1	1412
Ziemniaki	3	288	864
Buraki cukrowe	38	536	20349
Rzepak i rzepik	220	31,8	6991
ozimy	218	32,0	6976
jary	2	7,5	15
Strączkowe pastewne (nasiona)	4	15,5	62
bobik	2	24,0	48
łubin	2	7,0	14
Motylkowe drobnonasienne, inne pastewne i trawy (nasiona)	17	4,7	80
trawy polowe	17	4,7	80
Kukurydza na zielonkę	281	419	117739
Strączkowe pastewne (zielonka)	23	170	3916
peluszka	19	177	3363
wyka	1	202	202
bobik	3	117	351
Motylkowe drobnonasienne, inne pastewne i trawy (zielonka)	149	228	33908
koniczyna	13	105	1365
lucerna	55	302	16610
inne pastewne	11	303	3333
trawy polowe	70	180	12600
Pastwiska trwałe	3280	114	373920
Siano łąkowe	4226	17,6	74445

Tablica 39. **PRODUKCJA Z ŁĄK TRWAŁYCH W 2018 R.**

Wyszczególnienie	Ogółem	Sektor prywatny		Sektor publiczny
		razem	w tym gospodarstwa indywidualne	
Powierzchnia łąk trwałych w ha				
OGÓŁEM	169314	165088	161914	4226
Plony z 1 ha w dt ^a				
I pokos	18,0	18,3	18,5	4,6
II pokos	21,3	21,7	21,9	7,1
III pokos	4,2	4,1	4,2	5,9
I + II + III pokos	43,5	44,1	44,5	17,6
Zbiory w dt ^a				
I pokos	3042938	3023365	2988022	19573
II pokos	3609814	3579797	3551918	30017
III pokos	704678	679823	672705	24855
I + II + III pokos	7357430	7282985	7212645	74445

a W przeliczeniu na siano.

Tablica 40. **UŻYTKOWANIE ŁĄK TRWAŁYCH W 2018 R.**

Wyszczególnienie	Ogółem	Z tego					
		z których trawę zebrano			użytkowane jako pastwiska	skoszone lecz nie zebrane	nieeksploatowane
		w postaci siana	jako zielonkę z przeznaczeniem na				
			kiszenie	bieżące skarmianie			
Powierzchnia w ha							
I pokos	169314	101383	7216	6039	15618	10179	28879
II pokos	169314	92394	8336	9941	22704	9737	26202
III pokos	169314	27055	2650	9881	29559	5806	94363
W odsetkach							
I pokos	100,0	59,9	4,3	3,6	9,2	6,0	17,1
II pokos	100,0	54,6	4,9	5,9	13,4	5,8	15,5
III pokos	100,0	16,0	1,6	5,8	17,5	3,4	55,7
Plony z 1 ha w dt ^a							
I pokos	18,0	28,3	7,2	6,5	5,4	x	x
II pokos	21,3	27,8	27,6	26,2	24,3	x	x
III pokos	4,2	12,0	8,1	9,8	8,9	x	x
Zbiory w dt ^a							
Ogółem	7357430	5758052	304009	396601	898768	x	x
I pokos	3042938	2866378	52136	39329	85095	x	x
II pokos	3609814	2567396	230337	260456	551625	x	x
III pokos	704678	324278	21536	96816	262048	x	x
W odsetkach							
Ogółem	100,0	78,3	4,1	5,4	12,2	x	x
I pokos	100,0	94,2	1,7	1,3	2,8	x	x
II pokos	100,0	71,1	6,4	7,2	15,3	x	x
III pokos	100,0	46,0	3,1	13,7	37,2	x	x

a W przeliczeniu na siano.

Tablica 41. **PRODUKCJA WARZYW GRUNTOWYCH^a W 2018 R.**

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym sektor prywatny	
		razem	w tym gospodarstwa indywidualne
Powierzchnia w ha			
OGÓŁEM	4871	4868	4765
Kapusta	533	533	533
Kalafiorzy	236	236	236
Cebula	521	520	520
Marchew jadalna	861	861	860
Buraki ćwiktowe	368	368	368
Ogórki	363	363	352
Pomidory	277	277	277
Warzywa pozostałe ^b	1711	1710	1619
Plony z 1 ha w dt			
Kapusta	400	400	400
Kalafiorzy	136	136	136
Cebula	179	179	179
Marchew jadalna	220	220	220
Buraki ćwiktowe	210	210	210
Ogórki	133	133	135
Pomidory	210	210	210
Warzywa pozostałe ^b	102	102	104
Zbiory w dt			
OGÓŁEM	886400	886238	878774
Kapusta	213005	213000	213000
Kalafiorzy	32123	32123	32123
Cebula	93133	93116	93116
Marchew jadalna	189345	189326	189266
Buraki ćwiktowe	77307	77303	77238
Ogórki	48363	48334	47534
Pomidory	58170	58128	58128
Warzywa pozostałe ^b	174954	174908	168369

a łącznie z ogrodami przydomowymi. b Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, chrzan, szparagi, szczypiorek, koper, groch zielony, fasola szparagowa, brukselka, papryka itp.

Tablica 42. **PRODUKCJA OWOCÓW Z DRZEW OWOCOWYCH W SADACH W 2018 R.**

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym sektor prywatny	
		razem	w tym gospodarstwa indywidualne
Powierzchnia uprawy w ha			
OGÓŁEM	6259	6232	6230
Jabłonie	3839	3815	3814
Grusze	202	199	199
Śliwy	301	301	301
Wiśnie	559	559	559
Czereśnie	136	136	136
Pozostałe ^a	1222	1222	1221
w tym orzechy włoskie	1109	1109	1109
Plony z 1 ha w dt			
Jabłka	153,3	154,2	154,2
Gruszki	47,5	48,2	48,2
Śliwki	50,1	50,1	50,1
Wiśnie	28,4	28,4	28,4
Czereśnie	50,4	50,4	50,4
Pozostałe ^a	24,5	24,5	24,6
w tym orzechy włoskie	22,6	22,6	22,6
Zbiory w dt			
OGÓŁEM	666011	665620	665580
Jabłka	588631	588247	588217
Gruszki	9604	9597	9597
Śliwki	15082	15082	15079
Wiśnie	15881	15881	15881
Czereśnie	6829	6829	6829
Pozostałe ^a	29984	29984	29977
w tym orzechy włoskie	25096	25096	25093

a Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie.

Tablica 43. **PRODUKCJA OWOCÓW Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH W SADACH ORAZ TRUSKAWEK I POZIOMEK W 2018 R.**

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym sektor prywatny	
		razem	w tym gospodarstwa indywidualne
Powierzchnia w ha			
Truskawki i poziomki ^a	1402	1402	1402
Maliny ^b	923	923	923
Porzeczki	1853	1852	1843
Agrest	105	105	105
Pozostałe ^c	987	987	791
Plony z 1 ha w dt			
Truskawki i poziomki ^a	30,8	30,8	30,8
Maliny ^b	42,9	42,9	42,9
Porzeczki	38,9	38,9	39,1
Agrest	42,0	42,0	42,0
Pozostałe ^c	50,4	50,4	53,9
Zbiory w dt			
OGÓŁEM	209045	209015	201876
Truskawki i poziomki ^a	43146	43146	43146
Maliny ^b	39603	39603	39603
Porzeczki	72136	72106	72104
Agrest	4411	4411	4411
Pozostałe ^c	49749	49749	42612

a łącznie z ogrodami przydomowymi. b łącznie z jeżyną bezkolcową. c Aronia, borówka wysoka, leszczyna, winorośl, jagoda kamczacka i inne.

Tablica 44. **ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE**
Stan w czerwcu

Lata	Bydło		Świnie ^a		Owce		Konie ^b
	ogółem	w tym krowy	ogółem	w tym lochy	ogółem	w tym maciorki ^c	
W sztukach							
2010 ^d	113779	72128	296279	27451	18961	11305	16767
2011	104283	70136	191977	16684	21237	11348	17426
2012	102014	68134	186309	21968	23217	12422	12407
2013	96704	59927	175111	17348	16331	7849	11242
2014	94856	55516	192351	19526	16866	8272	11242
2015	95515	54935	166886	17187	17193	8739	11242
2016	89511	50043	171476	17006	18450	9011	9075
2017	89228	47581	170884	17518	18765	10653	9075
2018	80353	44500	150083	15043	18809	10297	9075
Na 100 ha użytków rolnych							
2010 ^d	18,7	11,8	48,6	4,5	3,1	1,9	2,8
2011	16,6	11,2	30,6	2,7	3,4	1,8	2,8
2012	16,7	11,1	30,5	3,6	3,8	2,0	2,0
2013	16,6	10,3	30,0	3,0	2,8	1,3	1,9
2014	16,5	9,7	33,5	3,4	2,9	1,4	x
2015	16,6	9,6	29,1	3,0	3,0	1,5	x
2016	15,2	8,5	29,1	2,9	3,1	1,5	1,5
2017	15,7	8,4	30,1	3,1	3,3	1,9	x
2018	14,6	8,1	27,4	2,7	3,4	1,9	x

a W latach 2011-2013 r. stan w końcu lipca. b Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata. c Jednoroczne i starsze. d Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI.

Tablica 45. **ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE WEDŁUG STANÓW W 2018 R.**

Wyszczególnienie	Stan w czerwcu		Stan w grudniu	
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
W sztukach				
Bydło	80353	77013	76059	72797
cielęta w wieku poniżej 1 roku	17133	16235	14776	13930
młode bydło w wieku 1-2 lat	15416	14736	14657	13918
bydło w wieku 2 lat i więcej	47804	46042	46626	44949
w tym krowy	44500	42912	42463	41008
w tym mleczne	41850	40486	40068	38814
Owce	18809	18385	16128	15836
w tym maciorki jednoroczne i starsze	10297	10072	10550	10374
Świnie	150083	146879	134440	132058
prosięta o wadze do 20 kg	41262	40873	26053	25804
warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg	36887	35910	37085	36335
świnie na ubój o wadze 50 kg i więcej	56553	55016	58449	57266
świnie na chów o wadze 50 kg i więcej	15382	15081	12853	12653
w tym lochy ogółem	15043	14932	12536	12503
w tym lochy prośne	9255	9209	8162	8155
Drób	5585689	5442041	4901068	4716956
w tym drób kurzy	5238066	5094433	4530291	4346192
w tym nioski	2063761	2037539	1705391	1661336
Na 100 ha użytków rolnych				
Bydło	14,6	14,7	13,9	13,9
w tym krowy	8,1	8,2	7,7	7,8
Owce	3,4	3,5	2,9	3,0
w tym maciorki jednoroczne i starsze	1,9	1,9	1,9	2,0
Świnie	27,4	28,1	24,5	25,3
w tym lochy	2,7	2,9	2,3	2,4
Drób	1018,3	1040,6	893,5	902,0
w tym drób kurzy	954,9	974,2	825,9	831,1
w tym nioski	376,2	389,6	310,9	317,7

Tablica 46. **BYDŁO I OWCE W 2018 R.**
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem		W tym gospodarstwa indywidualne	
	w sztukach	2017=100	w sztukach	2017=100
Bydło	80353	90,1	77013	90,6
cielęta w wieku poniżej 1 roku	17133	81,9	16235	82,3
na ubój	1331	73,8	1316	92,7
na chów	15802	82,6	14919	81,5
młode bydło w wieku 1-2 lat	15416	89,7	14736	92,1
byczki	6190	88,8	6054	92,2
jałówki	9226	90,3	8682	92,1
bydło w wieku 2 lat i więcej	47804	93,5	46042	93,4
buhaje, wolce, opasy	909	110,3	860	112,4
jałówki	2394	88,4	2269	90,7
krowy	44500	93,5	42912	93,3
w tym mleczone	41850	92,7	40486	92,4
Owce	18809	100,2	18385	100,3
w tym maciorki jednoroczne i starsze	10297	96,7	10072	97,0

Tablica 47. **ŚWINIE W 2018 R.**
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem		W tym gospodarstwa indywidualne	
	w sztukach	2017=100	w sztukach	2017=100
Ogółem	150083	87,8	146879	88,1
prosięta o wadze do 20 kg	41262	85,9	40873	87,5
warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg	36887	80,6	35910	80,1
świnie na ubój o wadze 50 kg i więcej	56553	95,7	55016	95,3
tuczniaki o wadze 50-80 kg	25957	90,2	25251	90,2
tuczniaki o wadze 80-110 kg	23069	101,0	22446	100,3
tuczniaki o wadze 110 kg i więcej	7528	100,6	7320	100,0
świnie na chów o wadze 50 kg i więcej	15382	85,7	15081	86,3
knury rozplodowe	339	77,9	149	65,1
lochy ogółem	15043	85,9	14932	86,6
w tym lochy prośne	9255	82,3	9209	83,0

Tablica 48. **DRÓB W 2018 R.**
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem		W tym gospodarstwa indywidualne	
	w sztukach	2017=100	w sztukach	2017=100
Drób	5585689	94,8	5442041	95,7
drób kurzy	5238066	94,5	5094433	95,4
w tym nioski	2063761	95,4	2037539	96,9
gęsi	51533	144,8	51530	144,8
indyki	113497	116,5	113497	116,5
kaczki i drób pozostały	182594	84,3	182582	84,3

Tablica 49. **KONIE I KOZY W 2016 R.**
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
		w sztukach
Konie	9075	8769
Kozy	4598	4507
w tym samice jednoroczne i starsze	3097	3059

Uwaga. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

Tablica 50. **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO^a**

Wyszczególnienie	2016		2017	
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
W sztukach				
Bydło (bez cieląt)	17614	17023	14911	14214
Cielęta	3186	3066	1219	1195
Trzoda chlewna	306253	299679	262245	255748
Owce	3576	3398	2523	2494
Konie	6115	6115	5636	5636
W tonach wagi żywej				
Ogółem	113991	96990	93601	90389
Bydło (bez cieląt)	10171	9836	8462	8054
Cielęta	331	319	129	127
Trzoda chlewna	47433	46676	41551	40743
Owce	128	121	88	88
Konie	3110	3110	2861	2861
Drób	52603	36759	40418	38445
Kozy	2	2	4	4
Króliki	213	167	88	67

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie.

Tablica 51. **PRODUKCJA MIĘSA^a I PODROBÓW**

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017
	w tonach			
Ogółem (łącznie z tłuszczami i podrobami)	73474	75720	86451	71362
mięso i tłuszcze	69951	72118	82234	67952
wołowe	4578	4090	5178	4299
cielęce	460	342	199	78
wieprzowe	36836	35002	36997	32409
baranie	90	64	55	38
końskie	1062	1519	1680	1546
drobiowe	25771	29745	36822	28294
kozy	31	16	1	2
królicze	268	107	107	44
dziczyzna	855	1233	1195	1242
podroby	3523	3602	4217	3410

a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie.

Tablica 52. **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO, JAJ KURZYCH, WEŁNY I MIODU**

Wyszczególnienie	2016		2017	
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
Produkcja mleka krowiego w tys. litrów	216489	207496	205806	196792
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w litrach	4395	4352	4424	4381
Produkcja jaj w tys. szt.	339887	332254	467645	461192
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski w szt.	174	173	226	227
Produkcja wełny w kg	66099	65919	72575	72265
Przeciętna roczna ilość wełny od 1 owcy w kg	3,6	3,7	3,9	3,9
Produkcja miodu w kg	1284400	1284400	759500	759500

Tablica 53. **ZUŻYCIĘ NAWOZÓW MINERALNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**

Wyszczególnienie	2016/2017		2017/2018	
	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne	ogółem	w tym gospodarstwa indywidualne
W tonach				
Nawozy mineralne	46742	44832	46612	44770
azotowe	23580	22567	23339	22386
fosforowe	8879	8542	9066	8685
potasowe	14283	13723	14207	13698
Nawozy wapniowe	17513	14740	22127	21096
Na 1 ha użytków rolnych w kg				
Nawozy mineralne	82,2	82,8	85,0	85,6
azotowe	41,5	41,7	42,5	42,8
fosforowe	15,6	15,8	16,5	16,6
potasowe	25,1	25,3	25,9	26,2
Nawozy wapniowe	30,8	27,2	40,3	40,3
Na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze w kg				
Nawozy mineralne	84,2	84,3	86,9	87,0
azotowe	42,5	42,4	43,5	43,5
fosforowe	16,0	16,1	16,9	16,9
potasowe	25,7	25,8	26,5	26,6
Nawozy wapniowe	31,5	27,7	41,2	41,0

Tablica 54. **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**

Wyszczególnienie	2017		2018	
	ogółem	w tym od gospodarstw indywidualnych	ogółem	w tym od gospodarstw indywidualnych
OGÓŁEM w milionach złotych				
OGÓŁEM	995,9	917,6	1025,9	972,4
Produkty roślinne	426,6	369,1	448,5	421,7
Produkty zwierzęce	569,3	548,4	577,4	550,7
Polska = 100				
OGÓŁEM	1,5	1,6	1,6	1,7
Produkty roślinne	2,2	2,4	2,4	2,6
Produkty zwierzęce	1,2	1,3	1,3	1,4
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w złotych				
OGÓŁEM	1752	1694	1870	1860
Produkty roślinne	751	682	818	806
Produkty zwierzęce	1002	1013	1053	1053
Polska = 100				
OGÓŁEM	39,2	40,6	42,7	45,1
Produkty roślinne	56,2	60,8	62,9	68,3
Produkty zwierzęce	32,0	33,1	34,2	35,8

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT.

Tablica 55. **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROŚLINNYCH**

Wyszczególnienie	2017		2018	
	ogółem	w tym od gospodarstw indywidualnych	ogółem	w tym od gospodarstw indywidualnych
W tonach				
Zboża	317941	271608	318867	294706
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	159095	135177	154500	139162
pszenica	137333	115209	126522	115855
żyto	4056	3701	4714	4266
jęczmień	10005	8911	12191	10328
owies i mieszanki zbożowe	4135	3967	6251	4629
pszenżyto	3566	3389	4822	4084
Ziemniaki	39071	39069	46850	46564
Buraki cukrowe	284221	245017	295043	279032
Rzepak i rzepik	52801	38065	40554	35967
Warzywa	27276	25299	31075	29612
Owoce	20212	19676	44270	43526
Rok poprzedni = 100				
Zboża	99,6	89,7	100,3	108,5
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	108,7	97,2	97,1	102,9
pszenica	109,3	95,8	92,1	100,6
żyto	76,8	71,6	116,2	115,3
jęczmień	107,0	106,0	121,8	115,9
owies i mieszanki zbożowe	148,0	177,8	151,2	116,7
pszenżyto	112,4	111,7	135,2	120,5
Ziemniaki	103,1	103,1	119,9	119,2
Buraki cukrowe	98,6	89,9	103,8	113,9
Rzepak i rzepik	186,9	146,2	76,8	94,5
Warzywa	68,7	67,9	113,9	117,0
Owoce	77,6	76,7	219,0	221,2
Na 1 ha użytków rolnych w kg				
Zboża	559	502	581	564
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	280	250	282	266
Ziemniaki	69	72	85	89
Rok poprzedni = 100				
Zboża	102,9	93,1	103,9	112,4
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	112,4	100,8	100,7	106,4
Ziemniaki	107,8	105,9	123,2	123,6

Tablica 56. **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ZWIERZĘCYCH**

Wyszczególnienie	2017		2018	
	ogółem	w tym od gospodarstw indywidualnych	ogółem	w tym od gospodarstw indywidualnych
W liczbach bezwzględnych				
Żywiec rzeźny ^a w t	79869	77590	81587	78520
bydło (bez cieląt)	8415	8182	8038	7691
cielęta	658	658	593	593
trzoda chlewna	35295	34705	37213	36360
owce	67	67	112	111
konie	1854	1854	2988	2988
drób	33580	32124	32643	30777
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^b w t	58777	57111	60049	57800
Mleko krowie w tys. l	117354	109166	121775	112809
Rok poprzedni = 100				
Żywiec rzeźny ^a w t	85,6	83,8	102,2	101,2
bydło (bez cieląt)	90,1	87,8	95,5	94,0
cielęta	103,0	103,8	90,1	90,1
trzoda chlewna	87,6	87,3	105,4	104,8
owce	59,8	59,8	167,2	165,7
konie	93,9	93,9	161,2	161,2
drób	82,0	78,7	97,2	95,8
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^b w t	85,5	83,7	102,2	101,2
Mleko krowie w tys. l	103,8	102,1	103,8	103,3
Na 1 ha użytków rolnych w kg				
Żywiec rzeźny ^a	141	143	149	150
w tym: bydło (bez cieląt)	15	15	15	15
trzoda chlewna	62	64	68	70
drób	59	59	60	59
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^b	103	105	109	111

a W wadze żywej. b Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

Tablica 57. **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH ^a**

Wyszczególnienie	2017	2018		
	w złotych		2017 = 100	Polska = 100
Ziarno zbóż (bez siewnego) - za 1 dt:				
pszenicy	62,89	68,44	108,8	94,2
żyta	52,59	56,88	108,2	95,3
jęczmienia	57,31	65,04	113,5	95,7
owsa i mieszanek zbożowych	47,66	51,49	108,0	88,4
pszenżyta	55,18	58,71	106,4	88,9
Ziemniaki jadalne (bez wczesnych) - za 1 dt	42,15	47,92	113,7	82,6
Buraki cukrowe - za 1 dt	7,28	7,51	103,2	71,3
Żywiec rzeźny - za 1 kg:				
bydło (bez cieląt)	6,37	7,05	110,7	107,1
cielęta	13,83	13,74	99,3	133,3
trzoda chlewna	5,08	4,47	88,0	99,8
owce	6,42	6,39	99,5	97,3
konie	8,22	9,05	110,1	100,6
drób	3,96	4,01	101,3	106,4
Mleko krowie - za 1 l	1,34	1,33	99,3	98,5

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT.

Tabela 58. **PRZECIĘTNE CENY WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**

Wyszczególnienie	2017	2018		
	w złotych		2017 = 100	Polska = 100
Ziarno zbóż - za 1 dt:				
pszenicy	82,22	86,20	104,8	103,1
żyta	69,04	73,31	106,2	109,3
jęczmienia	77,17	81,92	106,2	105,3
owsa	64,31	70,14	109,1	103,4
Ziemniaki jadalne (bez wczesnych) - za 1 dt	91,13	96,44	105,8	99,5
Prosię na chów - za 1 szt.	156,67	.	x	x
Kura żywa - wagi 1,5 - 2 kg	27,52	28,13	102,2	125,2
Jaja kurze - za 1 szt.	0,78	0,81	103,8	103,8
Mleko krowie - za 1 l	2,32	2,51	108,2	103,7

Tablica 59. **PRZECIĘTNE CENY GRUNTÓW ORNYCH I ŁĄK W OBROTCIE PRYWATNYM**

Wyszczególnienie	2017	2018		
	w złotych za 1 ha		2017 = 100	Polska = 100
Grunty orne	24185	24759	102,4	55,8
dobrze (klasy I, II, IIIa)	30010	31391	104,6	56,6
średnie (klasy IIIb, IV)	23830	23532	98,7	51,6
słabe (klasy V, VI)	17072	17618	103,2	55,6
Łąki	18020	20422	113,3	73,6
dobrze	19403	21500	110,8	70,8
słabe	14022	18947	135,1	81,5

UWAGI METODYCZNE

Źródła danych

Dane zawarte w niniejszej publikacji opracowano na podstawie:

- uogólnionych wyników czerwcowego reprezentacyjnego badania gospodarstw rolnych osób fizycznych oraz na podstawie pełnego badania gospodarstw rolnych osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej. Badanie przeprowadzono w czerwcu i lipcu 2018 r. według stanu na dzień 1 VI 2018 r. Czerwcowym reprezentacyjnym badaniem gospodarstw rolnych objęto ok. 4,2 tys. gospodarstw indywidualnych,
- uogólnionych wyników stałych¹ reprezentacyjnych badań pogłównia bydła, owiec, drobiu (przeprowadzonych w ok. 1,7 tys. gospodarstw indywidualnych) oraz świń (w ok. 2,0 tys. gospodarstw indywidualnych),
- wyników sprawozdawczości z gospodarstw rolnych osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej,
- źródłowych badań reprezentacyjnych plonów i zbiorów przeprowadzonych:
  - w sierpniu 2018 r. w 0,8 tys. gospodarstw indywidualnych w zakresie plonów i zbiorów zbóż oraz rzepaku i rzepiku,
  - na przełomie października i listopada 2018 r. w 0,9 tys. gospodarstw indywidualnych (dla upraw innych niż zboża i rzepak) w połączeniu z szacunkami dokonanymi przez rzeczoznawców gminnych i ekspertyzami rzeczoznawców wojewódzkich,
- półrocznych sprawozdań o skupie produktów rolnych.

Wyniki czerwcowego reprezentacyjnego badania gospodarstw rolnych oraz stałych badań pogłównia zwierząt gospodarskich, zrealizowanych w 2018 r., opracowane zostały według siedziby użytkownika gospodarstwa, tj. dla gospodarstw indywidualnych – według miejsca siedziby (zamieszkania) użytkownika, a dla gospodarstw osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej – według miejsca siedziby przedsiębiorstwa (gospodarstwa).

Ważniejsze definicje i pojęcia

Gospodarstwo rolne – jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadząca działalność rolniczą.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, danielę) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska (zgodnie z normami).

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną. Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nie posiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej skali określonej odpowiednimi programami:
  - 0,5 ha dla: plantacji drzew owocowych,
  - 0,5 plantacji krzewów owocowych, warzyw gruntowych, truskawek gruntowych, chmielu
  - 0,3 ha szkółek sadowniczych i ozdobnych,
  - 0,1 ha dla: warzyw pod osłonami,
  - 0,1 ha dla: truskawek pod osłonami, kwiatów i roślin ozdobnych pod osłonami, tytoniu,
  - 25 m² grzybów jadalnych,

---

¹ Stałe badania pogłównia bydła, owiec i drobiu przeprowadzane są dwukrotnie w roku, tj. w czerwcu i grudniu, natomiast badania pogłównia świń – trzykrotnie w roku, tj. w marcu, czerwcu i grudniu.

- 10 szt. bydła ogółem,
- 5 szt. krów,
- 50 szt. świń ogółem,
- 10 szt. loch,
- 20 szt. dla: owiec ogółem, kóz ogółem,
- 100 szt. drobiu ogółem,
- 5 szt. koni ogółem,
- 50 szt. samic królików,
- 5 szt. samic pozostałych zwierząt futerkowych,
- 10 szt. dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniela) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa,
- 20 pni pszczelich,

lub niezależnie od ww. progów jest gospodarstwem ekologicznym.

Gospodarstwo rolne osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej to gospodarstwo rolne prowadzone przez osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, którego podstawowa działalność jest zaliczana według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 do sekcji A, dział 01, grupy:

- 01.1 – uprawy rolne inne niż wieloletnie,
- 01.2 – uprawy roślin wieloletnich,
- 01.3 – rozmnażanie roślin,
- 01.4 – chów i hodowla zwierząt,
- 01.5 – uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana),
- 01.6, klasa 01.61 – działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną (utrzymywanie gruntów w dobrej kulturze rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska), a także niezależnie od zaklasyfikowania działalności podstawowej, gdy w gruntach użytkowanych przez jednostkę powierzchnia użytków rolnych wynosi 1 ha i więcej lub prowadzony jest chów/hodowla zwierząt gospodarskich.

Za **użytkownika gospodarstwa rolnego** uważa się osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, faktycznie użytkującą gospodarstwo rolne, niezależnie od tego, czy jest właścicielem, dzierżawcą tego gospodarstwa czy też użytkuje je z innego tytułu i niezależnie od tego, czy grunty wchodzące w skład gospodarstwa rolnego są położone na terenie jednej czy kilku gmin.

Siedziba użytkownika gospodarstwa indywidualnego to adres zamieszkania (który nie musi być jednocześnie adresem zameldowania) użytkownika.

Siedziba użytkownika rolnego osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej to siedziba jednostki lokalnej prowadzącej działalność rolniczą (jest to jednocześnie **siedziba gospodarstwa**).

Ważniejsze grupowania i zakres publikowanych danych

Dane w publikacji zostały przedstawione na poziomie województwa. Uwzględniono podział na rolnictwo ogółem, sektor prywatny, gospodarstwa indywidualne oraz sektor publiczny.

W **sektorze prywatnym** ujęto własność prywatną krajową (gospodarstwa indywidualne, gospodarstwa spółdzielcze i spółki prywatne), własność zagraniczną i własność mieszaną (spółki z przewagą mienia prywatnego).

W **sektorze publicznym** ujęto gospodarstwa własności państwowej (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), gospodarstwa będące własnością samorządową oraz gospodarstwa stanowiące własność mieszaną (spółki z przewagą mienia państwowego).

Użytkowanie gruntów

Powierzchnia gruntów ogółem to łączna powierzchnia użytków rolnych, lasów i gruntów leśnych oraz pozostałych gruntów niezależnie od tytułu władania – własnych, dzierżawionych (na zasadzie umowy

i bezumownie), użytkowanych z tytułu zajmowania określonego stanowiska (leśniczy, ksiądz, nauczyciel itp.), wspólnych w części przypadających użytkownikowi, a także użytkowane przez gospodarstwo grunty należące do gospodarstw opuszczonych.

Użytki rolne ogółem to powierzchnia:

- użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej, tj. utrzymywane zgodnie z normami, spełniające wymogi Ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemu wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1551, z 2016 r., poz. 337), na którą składają się:
  - zasiewy,
  - grunty ugorowane (łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny),
  - łąki trwałe,
  - pastwiska trwałe,
  - uprawy trwałe, w tym sady,
  - ogrody przydomowe (bez powierzchni przeznaczonej na rekreację);
- użytków rolnych pozostałych (użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej w dniu 1 czerwca 2018 r.).

Zasiewy to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym. Do powierzchni pod zasiewami nie zaliczamy powierzchni sadów, szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, uprawy wikliny, drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także innych upraw trwałych (w tym upraw choinek bożonarodzeniowych) oraz powierzchni upraw trwałych pod osłonami. Nie zalicza się tu również powierzchni plantacji drzew i krzewów szybkorosnących prowadzonych na użytkach rolnych, które kwalifikowane są do lasów, upraw w ogrodach przydomowych, a także powierzchni upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny, zakwalifikowanych do gruntów ugorowanych.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymywane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska. Do gruntów ugorowanych zalicza się także powierzchnię upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone). Do gruntów ugorowanych nie zaliczono gruntów przygotowanych pod zasiewy (np. warzyw), które do dnia 1 czerwca 2018 r. były nieobsiane lub nieobsadzone.

Łąki trwałe to grunty pokryte trwale trawami (tj. co najmniej 5 lat), z zasady koszone, a w rejonach górskich również powierzchnia koszonych hal i połonin. Łąki powinny być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej i przynajmniej raz w roku koszone, ale zbiory niekoniecznie wykorzystywane do celów produkcyjnych.

Pastwiska trwałe to grunty pokryte trwale trawami (tj. co najmniej 5 lat), które z zasady nie są koszone, lecz wypasane, a w rejonach górskich również powierzchnia wypasanych hal i połonin utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z pastwiskami trwałymi niewykorzystywanymi do celów produkcyjnych oraz z ekstensywnie wypasanymi pastwiskami położonymi na terenie pagórkowatym lub na znacznej wysokości, na glebach niskiej klasy, na których nie stosuje się nawożenia, podsiewów, melioracji itp.).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia sadów, szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, wikliny, drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, innych gruntowych upraw trwałych, w tym tarniny, derenia i choinek bożonarodzeniowych, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sadów** zalicza się plantacje drzew, krzewów owocowych i upraw jagodowych (łącznie z plantacjami leszczyny, malin, winorośli) rosnące w zwartym nasadzeniu, a także szkółki drzew i krzewów owocowych. Do sadów nie zalicza się powierzchni uprawy truskawek i poziomek.

Ogrody przydomowe to powierzchnia zlokalizowana najczęściej wokół siedziby gospodarstwa, często oddzielona od reszty gospodarstwa. Obejmuje powierzchnię upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie w gospodarstwie domowym użytkownika gospodarstwa rolnego. Sporadycznie nadwyżki zbiorów mogą być sprzedawane. Ogród przydomowy może obejmować zarówno uprawy rolne i ogrodnicze jednoroczne, jak i uprawy wieloletnie oraz drzewa i krzewy owocowe rosnące poza plantacjami. Do ogrodów

przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Do **lasów i gruntów leśnych** zalicza się powierzchnię pokrytą roślinnością leśną (zalesioną) lub przejściowo jej pozbawioną (nie zalesioną) oraz grunty związane z gospodarką leśną. Uwzględnia się tu powierzchnię szkótek drzew leśnych założonych na terenach leśnych i wykorzystywanych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego (niehandlowe), a także powierzchnię drzew i krzewów szybkoorosnących prowadzonych na użytkach rolnych (np. wierzba energetyczna).

Do powierzchni **pozostałych gruntów** wchodzących w skład gospodarstwa wlicza się grunty będące pod zabudowaniami, podwórzami, placami i ogrodami ozdobnymi, pod drogami, powierzchnię wód śródlądowych, rowów melioracyjnych, powierzchnię porośniętą wikliną w stanie naturalnym, powierzchnię innych gruntów (torfowiska, żwirownie), nieużytków (w tym gruntów zadrzewionych i zakrzaczonych), powierzchnię przeznaczoną do rekreacji, a także powierzchnię gruntów rolnych nieużytkowanych rolniczo, gdy grunty te nie powrócą już do użytkowania rolniczego np. grunty rolne przeznaczone pod budowę drogi, supermarketu.

Powierzchnia zasiewów

Dane o powierzchni zasiewów dotyczą powierzchni upraw poszczególnych ziemiopłodów uprawianych w plonie głównym.

Do grupy „**zbóż ogółem**” zaliczono zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i pozostałe zbożowe (amarantus, kanar, żyto stuletnie) przeznaczonych do zbioru ziarna.

W grupie „**zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi**” ujęto zboża podstawowe (pszenica, żyto, jęczmień, owies i pszenżyto) oraz powierzchnię zasiewów mieszanek zbożowych, z podziałem na formy jare i ozime.

Do grupy „**strączkowych na ziarno**” zalicza się strączkowe jadalne (groch, fasolę, bób oraz inne strączkowe jadalne uprawiane na ziarno np. ciecierzycę), strączkowe pastewne na ziarno oraz mieszanki zbożowo-strączkowe na ziarno. Powierzchnię zasianą grochem, fasolą, bobem itp. przewidzianą do zbioru w stanie niedojrzałym zaliczono do warzyw gruntowych.

Do grupy „**przemysłowych**” zaliczono powierzchnię uprawy buraków cukrowych, rzepaku i rzepiku, lnu (łącznie z lnem oleistym), słonecznika na ziarno, konopi, tytoniu, chmielu, cykorii oraz innych oleistych (maku, gorczyca, soi i innych).

Do grupy „**pastewnych**” zaliczono uprawy okopowych pastewnych, kukurydzy na zielonkę, strączkowych pastewnych łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na zielonkę, motylkowych drobnonasiennych, innych pastewnych i traw na zielonkę (bez upraw przeznaczonych na nawozy zielone).

Grupa „**pozostałe**” obejmuje warzywa gruntowe, truskawki i poziomki gruntowe, uprawy nasienne, kwiaty i rośliny ozdobne gruntowe, pozostałe przemysłowe (np. krokosz barwierski, uprawy wieloletnie na cele energetyczne), zioła i przyprawy, a także uprawy pod osłonami (bez upraw trwałych pod osłonami) oraz pozostałe uprawy.

Do „**warzyw**” zaliczono: kapustę głowiastą (wczesną i późną, białą, czerwoną i włoską), cebulę, marchew jadalną, buraki ćwikłowe, ogórki, pomidory, kalafiory (wczesne i późne), warzywa pozostałe (pietruszkę, selery, pory, brukselkę, szczaw, szpinak, sałatę, rzodkiewkę, chrzan, rabarbar, skorzonę, kalarepę, czosnek, dynię, szparagi, brokuły, kapustę pekińską, cykorię liściastą itp.). Grupa ta obejmuje również groch i bób zebrany w stanie niedojrzałym (zielonym), fasolę szparagową, z której zebrano niedojrzałe strąki oraz kukurydzę z przeznaczeniem na zbiór kolb w stanie niedojrzałym, a także rozsady warzyw gruntowych na potrzeby własne gospodarstwa.

Powierzchnia uprawy „**warzyw gruntowych**” to łączna powierzchnia warzyw uprawianych w gruncie lub z zastosowaniem przykrycia upraw niską, niedostępną folią (poniżej 1,5 m w szczycie) okresowo bądź na stałe w danym sezonie wegetacji. Do powierzchni warzyw gruntowych zaliczono także powierzchnię planowaną do obsiania lub obsadzenia po 1 czerwca 2018 r. pod zbioru warzyw w 2018 r.

Powierzchnia uprawy „**truskawek**” to powierzchnia zasadzona truskawkami i poziomkami (łącznie z nowymi, wiosennymi nasadzeniami) w gruncie i pod niską, niedostępną folią (poniżej 1,5 m w szczycie). Nie uwzględniono tu powierzchni przygotowanej do nasadzeń jesiennych oraz powierzchni plantacji truskawek przeznaczonych na sadzonki (którą ujęto w grupie „pozostałe”).

Powierzchnię uprawy ziemniaków, warzyw gruntowych, truskawek i poziomek gruntowych oraz grupy „pozostałych upraw” od 2007 r. podaje się **bez powierzchni w ogrodach przydomowych**, która według obecnych zasad jest odrębną pozycją wyszczególnioną w użytkowaniu gruntów.

Nawożenie mineralne

Nawozy są to produkty dostarczające roślinom składników pokarmowych i poprawiające żyzność gleb. W opracowaniu wyróżniono:

- **nawozy mineralne** uzyskiwane w drodze procesów chemicznych lub przerobu surowców mineralnych, w tym nawozy wapniowe i wapniowo-magnezowe,
- **nawozy naturalne** – obornik, gnojówka, gnojowica.

Czysty składnik jest to zawartość czystego składnika wyrażona w kg N – azotu, P₂O₅ – fosforu, K₂O – potasu.

Lata gospodarcze dotyczą okresu od 1 VII danego roku kalendarzowego do 30 VI następnego roku (np. rok gospodarczy 2017/2018 dotyczy okresu od 1 VII 2017 r. do 30 VI 2018 r.)

Produkcja roślinna

W opracowaniu zawarto szczegółowe wyniki szacunku produkcji podstawowych upraw rolnych, tj. zbóż według gatunków z uwzględnieniem form jarych i ozimych, roślin oleistych, ziemniaków, buraków cukrowych, strączkowych jadalnych, upraw pastewnych: łąk i pastwisk trwałych, strączkowych pastewnych i motylkowych drobnonasiennych z trawami, zarówno na paszę, jak i na nasiona, okopowych pastewnych, kukurydzy na zielonkę oraz produkcji ogrodniczej, tj. warzyw gruntowych, owoców z drzew i krzewów owocowych oraz z plantacji jagodowych w rozbiciu na gatunki.

Szacunek wynikowy buraków cukrowych, rzepaku i rzepiku oraz niektórych gatunków roślin przemysłowych zweryfikowano z wynikami skupu tych ziemiołódów.

W szacunkach obowiązuje zasada obliczania plonów przeciętnych, jako średnich ważonych, gdzie wagą jest powierzchnia danej uprawy. Uwzględnione są przy tym powierzchnie, z których uzyskano wysokie, jak też i niskie plony oraz powierzchnie, z których plonów nie zebrano (zostały zniszczone w wyniku gradobicia, powodzi itp.).

Przy szacowaniu plonów zbóż uwzględniono ziarno tzw. półsuche, tj. zawierające 15,1%-16,0% wody, a przy szacowaniu plonów rzepaku i rzepiku – nasiona o zawartości 13,0% wody.

W rolnictwie pod pojęciem „plon” przyjmuje się ilość jednostek wagowych (dt) danego ziemiołód (tzw. plon netto) zebranych z jednostki powierzchni (ha).

W ogrodnictwie pod pojęciem „plon” przyjmuje się – dla warzyw, owoców z drzew i owoców jagodowych – ilość jednostek wagowych (dt) poszczególnych gatunków zebranych z jednostki powierzchni (ha i a).

Ogólna **powierzchnia paszowa** obejmuje łąki, pastwiska oraz powierzchnię polowych upraw pastewnych przeznaczonych na paszę. Powierzchnia polowych upraw pastewnych na paszę jest sumą powierzchni roślin okopowych pastewnych, kukurydzy na zielonkę, strączkowych pastewnych i motylkowych na zielonkę, do których – oprócz koniczyny, lucerny i seradeli – zaliczono także trawy oraz inne pastewne drobnonasienne.

Do przeliczenia produkcji zielonek na siano przyjęto, że 5 dt zielonki = 1 dt siana.

Do obliczenia **sztuk dużych** bydła i owiec łącznie przyjęto następujące współczynniki: bydło – 0,8, owce – 0,08.

Dynamikę powierzchni i plony dla upraw ogrodniczych liczono uwzględniając wielkości w hektarach i arach.

Dane o powierzchni oraz produkcji ziemniaków, a także poszczególnych gatunków warzyw gruntowych i truskawek uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych.

W publikacji dane dotyczące powierzchni poszczególnych upraw ogrodniczych w układzie wojewódzkim zaprezentowane zostały na podstawie szacunku rzeczoznawców, którzy dokonywali oceny powierzchni upraw ogrodniczych według położenia gruntów.

Maliny ujęto łącznie z jeżyną bezkolcową, a truskawki z poziomkami. W grupie „pozostałe owoce z drzew” podano łącznie: morele, brzoskwinie i orzechy włoskie, a grupa „pozostałe owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych” to: aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna, jagoda kaczacka i inne.

W grupie „warzywa pozostałe” ujęto łącznie: pietruszkę, pory, selery, rzodkiewkę, sałatę, rabarbar i inne.

W niniejszej publikacji, w tablicach dotyczących owoców z drzew i krzewów owocowych, nie uwzględniono produkcji poza sadami, która dla większości gatunków jest marginalna.

Zwierzęta gospodarskie

Badaniu podlegały zwierzęta gospodarskie znajdujące się w gospodarstwie oraz zwierzęta wystane na redyki, wypasy i do bacówek. Spisywano wszystkie zwierzęta, tj. stanowiące własność użytkownika gospodarstwa lub członków jego gospodarstwa domowego, jak również zwierzęta przetrzymywane czasowo lub stale w gospodarstwie, tj. przyjęte na wychów, opas itp., niezależnie od tego, czy przyjęto je od gospodarstw indywidualnych, czy od jednostek państwowych, spółdzielczych, spółek.

Dla gospodarstw o dużej skali chowu drobiu (np. ferma wielkotowarowa produkująca brojlery lub jaja konsumpcyjne), w których w dniu badania nie było na stanie drobiu w związku z trwającą właśnie przerwą technologiczną w produkcji, a przerwa ta nie przekraczała 8 tygodni, przyjmowano stany drobiu z okresu przed opróżnieniem kurników.

Produkcja żywca rzeźnego

Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową zwierząt rzeźnych oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

Produkcję żywca rzeźnego podaje się:

- „w wadze żywej”, tj. według wagi zwierząt rzeźnych przed ubojem,
- „w wadze poubojowej ciepłej” (wbc), tj. w przeliczeniu na mięso (masę mięsno-kostną) łącznie z tłuszczami i zpodrobami, za pomocą współczynników określających poubojową wydajność poszczególnych gatunków zwierząt.

Skup produktów rolnych

Informacje o skupie produktów rolnych dotyczą ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

Do przeliczeń skupu produktów rolnych na jednostkę powierzchni przyjęto użytki rolne rozliczone według siedziby użytkownika gospodarstwa.

Dane dotyczące **zbóż podstawowych** obejmują pszenicę, żyto, jęczmień, pszenżyto, owies łącznie z mieszankami zbożowymi.

Dane o **skupie ziemniaków** obejmują, poza dostawami do punktów skupu, również dostawy do gorzelni, płatkarni i suszarni.

Dane o **skupie owoców** obejmują owoce z drzew owocowych i plantacji jagodowych (bez owoców leśnych).

Skup **żywca rzeźnego** (bydła, cieląt, trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu) obejmuje tylko zwierzęta rzeźne, łącznie z żywcem skupowanym na eksport. Skup ten nie obejmuje zwierząt hodowlanych.

Skup trzody chlewnej nie obejmuje prosiąt i warchlaków.

Skupioną ilość żywca rzeźnego podaje się w „wadze żywej” lub w „wadze poubojowej ciepłej” (wbc), tj. w przeliczeniu – według wskaźników wydajności rzeźnej dla każdego gatunku – na mięso łącznie z tłuszczami.

Ceny

Dane o **cenach skupu** dotyczą przeciętnych rocznych cen pomniejszonych o wysokość należnego podatku VAT (wyliczonych jako iloraz wartości i ilości poszczególnych produktów), płaconych za produkty rolne przez jednostki skupujące (handlowe, przemysłowe, rolne) bezpośrednio producentom rolnym.

Źródłem informacji o **cenach** produktów rolnych i zwierząt gospodarskich **uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez statych ankierów na celowo wytypowanych ok. 440 targowiskach na terenie całego kraju, w tym 21 w województwie podkarpackim. Informacje te dotyczą cen uzyskiwanych przy sprzedaży produktów wytworzonych we własnym gospodarstwie rolnym – w transakcjach między rolnikami oraz między rolnikami i ludnością nierolniczą. Przeciętne ceny roczne obliczano jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Źródłem informacji o **cenach gruntów ornych w obrocie prywatnym** jest kwartalne badanie przeprowadzane w formie wywiadu przez ankiera z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego wylosowanego do reprezentacyjnych badań rolniczych. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen kwartalnych

* * *

W tablicach zawierających dane sumaryczne mogą wystąpić pewne nieścisłości rachunkowe wynikające z zaokrągleń automatycznych zastosowanych w procesie uogólnienia danych z próby. Informacje liczbowe w ujęciu odsetkowym prezentowane są z jednym znakiem po przecinku i z uwagi na elektroniczną technikę zaokrągleń mogą nie sumować się na 100%.

Przedziały grup obszarowych użytków rolnych **są lewostronnie zamknięte**, z wyjątkiem grup:

- „0-1”, gdzie przedział jest obustronnie zamknięty $\langle 0,00- 1,00 \rangle$,
- „1-2”, gdzie przedział jest obustronnie otwarty $(1,01-1,99)$.